

**T.C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SAĞLIK KURUMLARI İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE
DUYGUSAL ZEKA İLE MESLEK ALGISI İLİŞKİSİNE
YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI**

GÜRCAN ZORLU

HAZİRAN – 2016

G. ZORLU SAĞLIK KURUMLARI İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZİ 2016

T.C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SAĞLIK KURUMLARI İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE
DUYGUSAL ZEKA İLE MESLEK ALGISI İLİŞKİSİNE
YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI**

GÜRCAN ZORLU

TEZ DANIŞMANI:
Doç. Dr. AYGÜL YANIK

HAZİRAN - 2016

T.C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sağlık Kurumları İşletmeciliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Gürcan ZORLU'nun "Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Duygusal Zeka ile Meslek Algısı İlişkisine Yönelik Bir Alan Araştırması" başlıklı tezi .../.../.... tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Cengiz CEYLAN
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

Bu tezin yüksek lisans derecesi elde etmek için gerekli olan koşulları sağladığımı onaylarım.

Prof. Dr. Orhan YALÇIN
Sağlık Kuruluşları Yöneticiliği Anabilim Dalı Başkanı

Bu tezi okuyarak içerik ve nitelik açısından incelediğimizi ve Yüksek Lisans derecesi almak için yeterli olduğunu onaylıyoruz.

Doç. Dr. Aygül YANIK
Tez Danışmanı

Jüri üyeleri:

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde bizzat elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada özgün olmayan tüm kaynaklara eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Gürcan ZORLU

27.06.2016

ÖZ

SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE DUYGUSAL ZEKA İLE MESLEK ALGISI İLİŞKİSİNE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Zorlu, Gürcan

Yüksek Lisans, Sağlık Kurumları İşletmeciliği

Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Aygül Yanık

Haziran 2016

Bu çalışma; Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka ve meslek algıları arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlandı ve gerçekleştirildi. Araştırmanın evrenini Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 949 öğrenciden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında; öğrencilerin sosyo demografik özelliklerini içeren bir anket formu, Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Meslek Algısı Ölçeği kullanıldı. Verilerin analizi; SPSS 18.0 for Windows paket programında %95 güvenle yapıldı. Elde edilen veriler sonucunda, öğrencilerin yaş ortalamasının 20,11±1,65 olduğu, %82,3'nün kız öğrenci ve %17,7'sinin erkek öğrenciden olduğu saptandı. Öğrencilerin duygusal zeka toplam puan ortalaması 134,2±29,9, meslek algısı toplam puan ortalaması 115,5±24,0 olarak bulunmuştur. Duygusal zeka toplam puan ortalaması ile meslek algısı toplam puan ortalaması arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki belirlendi ($r=0,710$ $p<0,00$). Ayrıca, araştırma kapsamına alınan sağlık yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri orta, meslek algıları yüksek düzeyde olduğu, duygusal zeka alt boyutları orta düzeyde, meslek algısı alt boyutları yüksek düzeyde bir ilişki saptandı. Sonuç olarak, öğrencilerin duygusal zeka ve meslek algısını sosyo demografik özelliklerinin etkilediği belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Duygusal zeka, Meslek Algısı, Sağlık, Öğrenci.

ABSTRACT

A FIELD RESEARCH ON THE RELATIONSHIP BETWEEN PERCEPTION OF OCCUPATION AND EMOTIONAL INTELLIGENCE OF THE STUDENTS IN THE HEALTH COLLEGE

Zorlu, Gürcan

Post Graduate -Health Care Management

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Aygöl Yanık

June 2016

This study is planned and applied as a determiner to analyze the relationship between perception of occupation and emotional intelligence of the students in the Health College. 949 students who are studying at Kırklareli University Health College in 2015-2016 academic year construct the universe of the research study. In order to collect the data, a questionnaire form including sociodemographic qualities of, emotional intelligence assessment scale and perception of occupation scale were used. Data was analyzed with the SPSS 18.0 statistics software package with 95% confidence. As a result of the data obtained it is determined that the age average of the students is 20,11±1,65 with %82,3 girl and %17,7 boy students. It is found that the total point average of emotional intelligence of students is 134,2±29,9 and perception of occupation total point average is 115,5±24,0, There appeared statistically meaningful relationship in a positive direction between total emotional intelligence point average and occupation perception total point average ($r=0,710$ $p<0,00$). Also, it is seen that the students of the Health College in the scope of research have medium level of emotional intelligence and high level of perception of occupation and sub-dimensions of emotional intelligence are on the medium level, sub-dimensions of perception of occupation is on the high level. As a result, it was determined that sociodemographic characteristics of the students have an influence on emotional intelligence and perception of occupation.

Key Words: Emotional Intelligence, Perception of Occupation, Health, Student.

ÖNSÖZ

Tez çalışmamın her aşamasında içten ilgisi ve tüm samimiyetiyle rehberliğini benden esirgemeyen danışmanım ve değerli hocam Doç. Dr. Aygöl YANIK'a, eğitimim süresince bilgi ve deneyimleri ile beni destekleyen Doç. Dr. Ayşe ÇİL AKINCI başta olmak üzere Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu tüm akademik ve idari personele,

Özverili destekleri ile her zaman yanımda olan ve tez çalışmam boyunca bana anlayış gösteren çok sevdiğim anneme, babama ve sevgili eşim Şenay Zorlu, oğlum Fatih Zorlu, doğacak kızım başta olmak üzere çalışmamda emeği geçen herkese en içten teşekkürlerimi sunarım.

Gürcan Zorlu
Haziran, 2016
Kırklareli

İÇİNDEKİLER

BEYAN.....	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
KISALTMALAR	x
TABLolar	xi
ŞEKİLLER	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DUYGUSAL ZEKA	2
1.1. DUYGUSAL ZEKANIN TANIMI	2
1.2. DUYGUSAL ZEKAYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	4
1.2.1. Yaş.....	4
1.2.2. Cinsiyet.....	4
1.2.3. Sosyo-Ekonomik Düzey	5
1.2.4. Eğitim	6
1.2.5. Anne ve Babanın Eğitim Durumu	7
1.3. DUYGUSAL ZEKA MODELLERİ.....	7
1.3.1. Yetenek Tabanlı Duygusal Zeka Modeli.....	7
1.3.1.1. John d. Mayer ve Peter Salovey Modeli	8
1.3.2. Karma Tabanlı Duygusal Zeka Modelleri.....	9
1.3.2.1. Reuven Bar-On'un Modeli.....	9
1.3.2.2. Goleman Modeli.....	10
1.3.2.3. Cooper ve Sawaf'ın Modeli	13

İKİNCİ BÖLÜM

MESLEK ALGISI.....	15
2.1. MESLEK TANIMI	15
2.1.1. Meslek ve İş Kavramı.....	15
2.2. SAĞLIKTA MESLEK ALGISI.....	19

2.3.SAĞLIKTA MESLEKİ EĞİTİM	20
2.3.1. Liselerde Sağlık Eğitimi.....	21
2.3.2.Yüksek Öğretimde Sağlık Eğitimi	22
2.3.2.1.Önlisans Düzeyinde Sağlık Eğitimi	22
2.3.2.2.Lisans Düzeyinde Sağlık Eğitimi.....	23
2.4.SAĞLIKTA MESLEKİ EĞİTİMİN ÖNEMİ VE ETKİLEYEN UNSURLAR	24
2.5. TÜRKİYE’DE SAĞLIK YÜKSEKOKULLARINDA MESLEKİ EĞİTİM.....	25
2.6.KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK YÜKSEKOKULU MESLEKİ EĞİTİM	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE DUYGUSAL ZEKA İLE MESLEK ALGISI İLİŞKİSİNE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI	30
3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	30
3.1.1. Araştırmanın Amacı	30
3.1.2. Araştırmanın Önemi	30
3.2. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	31
3.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	31
3.3.1. Hipotezler	31
3.3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	33
3.4.VERİLERİN TOPLANMASI.....	33
3.4.1. Veri Toplama Araçları	33
3.4.1.1. Anket Formu (Ek-1).....	34
3.4.1.2. Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği (Ek-2)	34
3.4.1.3. Meslek Algısı Ölçeği (Ek-3).....	35
3.5. ARAŞTIRMANIN UYGULANMASI	36
3.6. ARAŞTIRMANIN YASAL VE ETİK YÖNLERİ.....	37
3.7. VERİLERİN İSTATİKSEL ANALİZİ VE YORUMLANMASI	37
3.8. BULGULAR.....	38
3.8.1.Sosyo-Demografik Özellikler.....	38
3.8.2. Geçerlilik ve Güvenilirlik.....	42

3.8.3. Meslek Algısı Ölçeği Faktör Analizi.....	43
3.8.4.Duygusal Zeka Ve Meslek Algısı Ölçekleri Puan Ortalamaları	46
3.8.4.1.Duygusal Zekanın Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi.....	47
3.8.4.2. Duygusal Zeka Değişkenleri Etkililiği.....	54
3.8.4.3.Meslek Algısının Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi.....	58
3.8.4.4. Meslek Algısı Değişkenleri Etkililiği.....	65
3.8.5. Meslek Algısı ile Duygusal Zeka Arasındaki İlişki	68
3.9. TARTIŞMA	69
3.9.1. Duygusal Zeka Ölçeğine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	69
3.9.2. Meslek Algısı Ölçeğine İlişkin Bulguların Tartışılması.....	78
SONUÇ.....	84
KAYNAKÇA	88
EKLER.....	101
EK 1. ANKET FORMU.....	101
EK 2. DUYGUSAL ZEKA ÖLÇEĞİ.....	104
EK 3. MESLEK ALGISI ÖLÇEĞİ.....	106

KISALTMALAR

AFA : Açıklayıcı Faktör Analizi

DZ : Duygusal Zeka

DZDÖ : Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği

DZÖ : Duygusal Zeka Ölçeği

KLÜ : Kırklareli Üniversitesi

MA : Meslek Algısı

MAÖ : Meslek Algı Ölçeği

MAÖ : Meslek Algısı Değerlendirme Ölçeği

MTEGM : Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

TDK : Türk Dil Kurumu

TABLÖLAR

Tablo 1: John D. Mayer ve Peter Salovey Modelinin Zeka ve Kişilikle İlişkisi.....	9
Tablo 2: Daniel Goleman'ın Duygusal Zeka Boyutları ve Yapı Taşları ...	12
Tablo 3: İş ve Meslek Arasındaki Farklılıklar	15
Tablo 4: Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği Puanları	35
Tablo 5: Meslek Algısı Değerlendirme Ölçeği Puanları.....	36
Tablo 6: Sosyo Demografik Özellikler	40
Tablo 7: Genel Ölçekler ve Boyutların Güvenilirliği (cronbach alfa)	43
Tablo 8: Meslek Algısı Ölçeği Faktör Analizi	44
Tablo 9: Duygusal Zeka ve Meslek Algısı ve Alt Boyutların Puan Ortalamaları.....	47
Tablo 10: Duygusal Zekanın Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi.....	50
Tablo 11: Duygusal Zeka Değişkenleri Etkililiği	57
Tablo 12: Meslek Algısını Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi.....	62
Tablo 13: Meslek Algısı Değişkenleri Etkililiği	67
Tablo 14: Meslek Algısı ile Duygusal Zeka Arasındaki İlişki.....	69

ŞEKİLLER

Şekil 1.Cooper Ve Sawaf Duygusal Zekanın Dört Köşe Taşı Modeli.....	14
Şekil 2. Mesleki Eğitim Yönelme Süreci.....	20
Şekil 3. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okul Türleri.....	21

GİRİŞ

Çalışma, Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyi ile meslek algısı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlandı ve hemşirelik, ebelik, çocuk gelimi, beslenme ve diyetetik, sağlık kurumları işletmeciliği bölümlerinde okuyan öğrenciler üzerinde gerçekleştirildi.

Çalışmanın birinci bölümünde duygusal zeka kavramının tanımı, etkileyen faktörler ve modeller açıklandı. Duygusal zekayı duyguların tanımlanması, yönetilmesi, bireyin kendini motive etmesini sağlamak, sosyal ilişkilerin geliştirilmesi ve bu ilişkilerin yürütülmesi, empati kavramı şeklinde tanımlanabilir. Yaş, cinsiyet, sosyo- ekonomik düzey, eğitim, anne ve babanın eğitim düzeyleri gibi faktörlerin duygusal zekayı etkilerinden ve duygusal zeka modellerinden bahsedildi. Duygusal zeka modelleri; yetenek tabanlı duygusal zeka modelleri ve karma tabanlı duygusal zeka modelleri olarak iki grupta incelendi.

Çalışmanın ikinci bölümünde meslek algısı kavramından bahsedilmektedir. İş; bir şeyin ortaya çıkması için insanın vermiş olduğu emek, güç olup, meslek kavramı ise, iyi bir öğrenim gerektiren, kendine özgü ahlak ve yasal kuralları olan toplumsal iş şeklinde tanımlanabilir. Meslek ve iş arasındaki farklılıklar, sağlıkta meslek algısı, sağlıkta mesleki eğitim, sağlıkta mesleki eğitimin önemi ve etkileyen faktörler, Türkiye’de sağlık yüksekokullarındaki sağlık eğitimi ve Kırklareli üniversitesi sağlık yüksekokulu mesleki eğitimini konuları üzerinde durulmuştur.

Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde ise Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyi ve meslek algısının ölçülmesi adına 949 öğrenciye uygulanan anketlerin analizleri yer almaktadır.

1. BÖLÜM

DUYGUSAL ZEKA

Çalışmamızın ilk bölümünde duygusal zeka; duygusal zeka kavramının tanımı, duygusal zekayı etkileyen faktörler ve duygusal zeka modelleri başlıkları incelenmiştir.

1.1. Duygusal Zekanın Tanımı

Zeka ve duygu gibi iki kavramı bir arada bulunduran duygusal zeka kavramı, son zamanlarda yoğun şekilde ilgi görmektedir. Duygusal zekanın temeli 1920 yılında Thorndike tarafından atılmıştır. Thorndike, bireyin algılama ve yönetme yeteneğinin toplamının sosyal zekayı oluşturduğunu ifade etmiştir. Bu anlamda kişilerin başkalarının duygularını anlama ve algılaması genel zekasından ayıran bir özellik olarak tanımlamıştır. Thorndike, zekayı üç temel üzerinde ele alarak tanımlamıştır. Bunlar: Mekanik zeka; mekanizmaları, soyut zeka; fikirleri ve sembolleri, sosyal zeka ise bireyleri anlama ve yönetme yeteneği (Çubukcu ve öte., 2010: 2). Thorndike, yukarıda belirtilen üç boyut açısından zeka için farklı ve geniş bir tanımlama sağlamıştır.

Duygusal zeka bir terim olarak ilk kez 1955 yılında Amerikan Dil Bilim Derneği tarafından kullanılmıştır (Doğan, 2009: 23). Daha sonraları değişik bilim insanları tarafından duygusal zeka kavramından söz edilmiştir.

Duygusal zeka alanında 1980 yılında Dr. Reuven Bar-On'un çalışması duygusal zekayı beş bölümden oluşan ve tamamen birbirlerinde bağımsız bölümler olarak değerlendirmiştir. Bunlar sırasıyla; kişisel farkındalık, kişilerarası yetenekler, uyumluluk, stres yönetimi ve genel ruh hali olarak adlandırmıştır (Stein ve Book, 2003: 12-13). Duygusal zeka alanında yapılan önemli çalışmalardan biridir.

Duygusal zeka kavramı 1990 yılında Yale Üniversitesi'nden psikolog Peter Salovey ve Nem Hampshire Üniversitesi'nden psikolog Jonhn Mayer tarafından daha bilimsel olarak dile getirilmiştir. İki psikolog; duygusal zekayı kendisinin ve başka kişilerin duygularını anlayıp, düzenleyebilen, duyguların düşünce ve harekete geçmek için yol gösteren pusula gibi

kullanabilme yeteneği olan sosyal zekanın bir boyutu olarak tanımlamışlardır (Salovey ve Mayer, 1990: 187). Bir anlamda Salovey ve Mayer tanımı Thorndike'nin sosyal zekasını bir adım öteye götürmüşlerdir. Salovey ve Mayer duygusal zekayı; duyguları anlama ve analizini yapma, duyguların düşünce ile birleştirilmesi ve duyguları kontrol etme yeteneği olarak tanımlamışlardır (Salovey ve Mayer, 1997: 10). Burada bir çeşit duygu çözümlemesi yapılmaktadır.

Akademik anlamda ise Payne'nin “Duygulara yönelik bir çalışma, arzu, acı ve kokuyla bütünleşme duygusal zekanın geliştirilmesi” adlı doktora tezi ile kullanılmıştır. Payne, kişinin var olan duygusal zekasının eğitim yoluyla geliştirilebileceğini araştırmıştır. Bu çalışma içinde soru cevap şeklinde bir de kitabı bulunmaktadır (Aksaraylı ve Özgen, 2008: 755-769). Çalışmanın dikkat çeken kısmı eğitim ile duygusal zekanın yükseltilebilecek olmasını düşünmesidir.

Öte yandan Goleman'ın 1995 yılında yazmış olduğu “Duygusal Zeka” adlı eserinde beynin düşünme gücünün, duygusal bölümünde üretilip çoğaldığını ve insanların iş, özel yaşamlarında başarılı olabilmemesinin şartının duygusal zekaya bağlı olduğunu ortaya koymuştur. Kişisel zekayı, duyguların tanımlanması, kontrol edilmesi ve duygusal zeka ile birlikte bir bütün olarak tanımlamıştır. Goleman, duygusal zekanın zeki olmaktan farklı bir kavram olduğunu ve duyguların ne olduğunun tanımlanması, onların kullanımı ile en iyi kararların verilebileceğini belirtmiştir (Goleman, 2011: 13). Bir bakıma Goleman kişisel zeka ile duygusal zeka arasındaki ayrımı ortaya koymuştur.

Duygusal zekayı Eric Erikson bireyin çeşitli özelliklerinin bütünleşme başarısı ve benlik birliği (James, 1997: 221) ve Harison, bireyin duygularını tanıması ve yönetmesi, empati yapması, duygusal ilişkileri yönetme, duygusal yeterlilik ve beceri olarak tanımlamıştır (Titrek, 2011: 73). Oysa Epstein, duygusal zekayı beynin kendi yeteneği olduğuy ve insanın sadece duygulara sahip olmasının bir anlam ifade etmeyeceğini, onların anlaşılması için zihne sahip olunması gerektiği ifade etmiştir (Pektaş, 2013: 25). Bu tanımdan yola çıkarak duygusal zeka ile kişisel zeka birbirlerini tamamladığı söylenebilir.

Yukarıda belirtilen bir çok tanımdan yararlanarak duygusal zekanın duyguların açıklığa kavuşturulması, tanımlanması ve yönetilmesini içerdiği belirtilebilir. Bu sayede aynı zamanda bireyin kendini motive etmesini, sosyal ilişkilerin geliştirilmesini, bu ilişkilerin yürütülmesini sağlamak ve empatik yaklaşım için duygusal zeka önemlidir.

1.2. Duygusal Zekayı Etkileyen Faktörler

1.2.1. Yaş

Duygusal zeka ile yaş arasındaki ilişki için iki düşünce bulunmaktadır. Birinci düşünce, her yaşta geliştirme şansı olan, öğrenilebilir bir zeka olarak görülmüş ve doğumdan itibaren gelişmeye başladığını bir kısım araştırmacılar kabul etmiştir (Yeşilyaprak, 2001: 146). İkinci düşünce ise birçok araştırmacı duygusal zekanın yaşla ilgisi olmadığını, yaşla birlikte gelişmesi ve olgunlaşmasını kabul etmeyerek duygusal zekanın bireyin istek ve tecrübelerinin toplamı olarak kabul edilmesidir (Yılmaz ve Özkan, 2011: 40). Yapılan araştırma sonuçlarına göre duygusal zeka ile yaş arasındaki ilişki konusunda görüş birliği olmadığı söylenebilir.

Birçok araştırmada, yaşın duygusal zeka ile ilgisi olmadığı ve yaşın bireyin istek ve tecrübelerinin toplamı olduğu fikri kabul edilmiştir. Girgin'in (2009: 1-12) "Öğrencilerinde duygusal zekasının bazı değişkenler açısından incelenmesi", Acar'ın (2002: 53-68) "Duygusal zeka ve liderlik", İşmen'in (2004: 55-75) "Duygusal zeka ve aile işlevleri arasındaki ilişki" ve Erdoğan'ın (2008: 62-76) "Duygusal zeka'nın bazı değişkenler açısından incelenmesi" çalışmalarında duygusal zeka ile yaş arasında istatistiksel olarak anlamlılık saptanmamıştır. Genel olarak çalışmaların yaş ve duygusal zeka ilişkisi yönünden ikinci düşünceyi destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

1.2.2. Cinsiyet

Cinsiyet, duygusal zekayı etkileyen unsurlardan biridir. Cinsiyet konusu üzerinde genel görüş ise kadınların duygusal zekalarının erkeklere oranla daha ileri olduğudur. Bu görüşe temelde kadınların ve erkeklerin yetiştirilme tarzlarının etkili olduğu düşünülmektedir. Ailenin kadınlarda duygu paylaşılmasının yoğun olması, erkeklerde ise daha çok davranış sonucu üzerinde durulması ve bunun sonucunda kadınların duygularını

açıklamada zorluk çekmemeleri ve başkalarının duygularını anlamada erkeklere göre daha ileri düzeyde olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır (Tuğrul, 1999: 12-20). Cinsiyetin duygusal zeka gelişimi üzerinde etkisi üzerine yapılan çalışmaların bir kısmında cinsiyetin duygusal zeka gelişimi üzerinde etkili olmadığı, bir kısmında ise etkili olduğu belirlenmiştir.

Bu açıdan Acar'ın (2002: 53-68) "Duygusal zeka ve liderlik", İşmen'in (2004: 55-75) "Duygusal zeka ve aile işlevleri arasındaki ilişki", Ünsar ve ark. 'ın (2008: 13-27) "Edirne Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri", Duman'ın (2010: 1-100) "Hemşirelik yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile empati becerileri arasındaki ilişki", Yılmaz ve Özkan'ın (2011: 39-52) "Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi", Sevindik ve arkadaşlarının (2012: 21-26) "Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi" çalışmalarında duygusal zeka puanının cinsiyet göre farklılık göstermediği saptanmıştır.

Öte yandan Karakaya'nın (2001: 1-73) "Akdeniz Üniversitesindeki hemşirelik öğrencilerinin empati becerileri", Erginsoy'un (2002: 1-74) "Duygusal zeka ve kişilerarası ilişkiler tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi", Aşan ve Özyer'in (2003: 151-167) "Duygusal zekaya etki eden demografik faktörlerin saptanmasına yönelik ampirik bir çalışma", Göçet'in (2006: 1-96) "Üniversite öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile stresle başa çıkma tutumları arasındaki ilişki" ve Erdoğan'ın (2008: 62-76) "Duygusal zekanın bazı değişkenler açısından incelenmesi" çalışmalarında duygusal zeka puanının cinsiyet göre farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Cinsiyet ile duygusal zeka ilişkisi açısından araştırmalarda farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir.

1.2.3.Sosyo-Ekonomik Düzey

Duygusal zekayı etkilediği düşünülen diğer bir faktör ise ailenin sosyo-ekonomik düzeyidir. Bu konuda yapılan çalışmalarda da farklı sonuçlara ulaşıldığı belirlenmiştir. Kuzu ve Eker'in (2010: 14-29) "Hemşirelik

öğrencilerinin duygusal zeka ve iletişim becerilerinin diğer üniversite öğrencileri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi”, Yılmaz ve Özkan’ın (2011: 39-52) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi” çalışmaları duygusal zeka ile sosyo-ekonomik düzey arasında farklılık olduğunu göstermektedir.

Oysa Köksal’ın (2003: 1-116) “Ergenlerde duygusal zekâ ve karar verme stratejileri arasındaki ilişkisi”, Göçet’in (2006: 1-96) “Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile stresle başa çıkma tutumları arasındaki ilişki”, Sevindik ve arkadaşlarının (2012: 21-26) “Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi”, Pektaş’ın (2013: 1-125) “Güzel sanatlar ve spor lisesi müzik bölümü öğrencileri ile diğer lise öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin karşılaştırılması”, Tingaz ve Hazar’ın (2014: 745-756) “Beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile bazı öğretmen adaylarının duygusal zekâ ve mutluluklarının karşılaştırılması” ve Tambağ ve arkadaşlarının (2014: 41-46) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ve etkileyen faktörler” çalışmaları duygusal zeka ile sosyo-ekonomik düzey arasında farklılık olmadığını ortaya koymaktadır.

Çalışma bulguları duygusal zeka ve sosyo-ekonomik düzeyi açısından değişmektedir.

1.2.4.Eğitim

Bireyin biyolojik ve zeka olarak olgunlaşmasının her kademesinde eğitim etkilidir. Bireyin anaokulundan başlayarak almış olduğu her eğitim aşaması duygusal zekayı etkilemekte ve güçlendirmektedir (Yeşilyaprak, 2001: 139). Kaya ve Keçeçi’nin (2004: 39-47) “Bir hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri”, Ünsar ve arkadaşlarının (2008: 13-27) “Edirne Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri” Avşar ve Kaşıkçı’nın (2012: 1-6) “Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinde duygusal zeka düzeyi” çalışmalarında öğrencilerin almış oldukları eğitimin duygusal zekayı etkilediği tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde almış oldukları psikoloji, iletişim, kişilerarası ilişkiler derslerinin duygusal zeka üzerinde etkisinin yüksek olduğu görülmektedir.

Bireylerin almış oldukları bu dersler ile daha kolay ilişkiler kurabildiği ve sosyalleştiği de söylenebilir.

1.2.5. Anne ve Babanın Eğitim Durumu

Duygusal zeka bireyin kendini geliştirmesi, olgunlaşması ve tecrübe toplamı olduğundan, genel olarak araştırmalarda anne ve babanın eğitim düzeyinin duygusal zeka ile bir ilişki oluşturmadığı tespit edilmiştir. Bu yönde Yılmaz'ın (2007: 1-92) “Duygusal zekâ ve akademik başarı arasındaki ilişki”, Duman'ın (2010: 1-100) “Hemşirelik yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile empati becerileri arasındaki ilişki”, Yılmaz ve Özkan'ın (2011: 39-52) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi” , Arifoğlu ve Razi'ın (2011: 7-11) “Birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin empati ve iletişim becerileriyle iletişim yönetimi dersi akademik başarı puanı arasındaki ilişki”, Sevindik ve arkadaşlarının (2012) “Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi”, Pektaş'ın (2013: 1-125) “Güzel sanatlar ve spor lisesi müzik bölümü öğrencileri ile diğer lise öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin karşılaştırılması” adlı araştırmalarda anne ve baba eğitiminin duygusal zeka üzerinde bir etkisi olamadığı saptanmıştır.

1.3. Duygusal Zeka Modelleri

Duygusal zeka için farklı görüş, tanım ve modeller bulunmaktadır. Her model duygusal zekanın ölçülmesi için kendine has yöntemler ve araçlar geliştirmişlerdir. Duygusal zeka modelleri içinde iki model ön plana çıkmaktadır. Birinci model yetenek tabanlıdır. Bu model, duygusal zekanın yetenek ve kişilik özelliklerinin birbirine bağlanmasıdır. İkinci model ise karma tabanlı modellerdir. Bar-On, Goleman, Cooper ve Sawaf'ın modelleri karma tabanlı modele örneklerdir. Bu iki duygusal zeka modeli aşağıda açıklanmaktadır.

1.3.1. Yetenek Tabanlı Duygusal Zeka Modeli

Yetenek tabanlı modeller, mantık yürütme esasına dayanmaktadır. Yetenek tabanlı model duygusal bilginin işlenmesidir. Mayer ve Salovey'ın

duygusal zeka modeli yetenek tabanlı ve mantık yürütmeye dayalı bir modeldir.

1.3.1.1. John d. Mayer ve Peter Salovey Modeli

Duygu ve zeka arasındaki ilişkiyi inceleyen Mayer ve Salovey'in çalışmaları duygusal zeka alanında öncü olmuştur. Sosyal zeka kavramı üzerinde geliştirilen model dört boyuttan oluşmuştur:

1. Duyguları Algılama: Kişinin kendi duyguları anlama, farkına varmış olduğu duygularını ve duygusal ihtiyaçlarını başka kişilere aktarabilmesi ve anlatabilmesi yeteneğidir (Dağlı, 2006: 29).

2. Duyguların Kullanımı: Kişinin sahip olduğu duygular içerisinden hissetmiş olduğu duyguları birbirinden ayırt ederek beyine yardımcı olarak verimli şekilde bir karara varılmasıdır (Aslan, 2009: 53). Örnek olarak mutluluk ve iyimserlik duygularının, üretkenliği ve karara varmayı güçlendirmesi.

3. Duyguları Anlamak: İki duyguyu aynı anda hissetmek, hissedilmiş olunan duyguyu anlamak ve birbirleri arasında geçiş yapma yeteneğidir (Dağlı, 2006: 29). Kızgınlığın bir süre sonra utanca dönüşmesi, sevgi ile aşkın birbirinden farklı hisler olduğunu anlamak gibi duygular örnek olarak verilebilir.

4. Duyguları Yönetme: Kişinin duygularını yönetme becerisidir. Başka bir ifade ile kişinin görmek istediklerine göre değil, gerçek duygularla doğru karara ulaşılmasıdır.

Bu modelde araştırmacılar duygusal zekanın ölçülmesi için iki ölçek geliştirmişlerdir. Bunlar: Çoğul Faktörlü Duygusal Zeka Ölçeği ve Mayer, Salovey ve Caruso Duygusal Zeka Testi (Dağlı, 2006: 29).

Tablo 1. John D. Mayer ve Peter Salovey Modelinin Zeka ve Kişilikle İlişkisi

Boyutlar	Ölçünün Tanımı	Zeka Ve Kişilikle İlişkisi
Duyguları Algılama	Duyguyu yüzde, resimde tanıma yeteneği	Bilgi girdisi olarak zekaya fayda sağlar.
Duyguların Kullanımı	Duygusal bilgiye yön verebilme yeteneği	Duygusal bilgiden yararlanmak için düşüncüyü düzenler.
Duyguları Anlamak	Duygudan diğerine geçişler ve duygular hakkındaki bilgileri değerlendirme yeteneği	Duygular ve duygusal bilgi hakkında değerlendirme ve mantık yürütmedir.
Duyguları Yönetme	Bireyin gelişmesini sağlayabilmek için duyguları ve duygusal ilişkilerini yönetme yeteneği	Kişilikle ve amaçla ilişki içindedir.

Kaynak: Pektaş, 2013: 29.

1.3.2.Karma Tabanlı Duygusal Zeka Modelleri

Bu model, karma tabanlı duygusal zekanın yetenek ve kişilik özelliklerinin birbirine bağlanmasıdır. Reuven Bar-On ile Goleman, Cooper ve Sawaf'ın modelleri karma tabanlı modele örneklerdir.

1.3.2.1.Reuven Bar-On'un Modeli

Bar-on duygusal zekayı, kişinin duygusal ve sosyal etkenlerin düzeltilmesini içeren faktör özelliklerinin bütünü olup, kişinin çevresel tepkilerle baş etme becerisi, sosyal ilişkilerdeki etkinliği ve günlük yaşamdaki etkenlerle başa çıkabilme kabiliyeti olarak tanımlamıştır. Bar-on modelini karma tabanlı model olarak belirtmiş ve Goleman modeli ile birçok açıdan benzer düşüncüyü paylaşmıştır. Bar-on çalışmalara başlamasının altındaki soru, neden orta düzeyde zeka sahibi olanlar hayatta başarılı iken üst düzeyde zeka sahibi olanlar neden başarısız olmaktadır. Bu soruya cevap verebilmek için başarıyı ve psikolojiyi etkileyen faktörler üzerinde çalışmış ve incelemeleri sonucunda beş boyuttan oluşan modelini ortaya çıkarmıştır (Stein ve Book, 2003: 137). Bar-on modeli bireysel ve sosyal ilişkilerdeki yeteneklere dayalıdır. Bireysel yetenekler, kişinin kendini tanıması, duygu ve düşüncelerini karşı tarafa kırıncı olmayan şekilde

ifade etmesidir. Sosyal ilişkilerdeki yetenek ise karşı tarafın duygu, düşünce ve isteklerinin anlaşılması ve bu şekilde karşı tarafla ilişkilerin kurulması şeklinde ifade edilmiştir (Aslan, 2009: 55). Bar-on duygusal zeka boyutları:

1. Kişisel Farkındalık: Kişinin kendini yönetmesi, yönlendirmesi, kendine yetebilmesi ve kendini gerçekleştirme kavramlarının toplamıdır (Gürbüz ve Yüksel, 2008: 174). Kişinin hislerini, duygularını kavrama, sahip olduğu duygu, düşünce kaynaklarının ve gücünün farkına varmasıdır.

2. Kişilerarası Yetenekler: Bireyin kişilerarası ilişkilerde, kendini başkasının yerine koyabilme yeteneklerinde ve sosyal sorumluluklarındaki becerilerinin toplamını kapsayan kavramdır (Aslan, 2009: 55). Özellikle empati kavramının önemini vurgulamıştır.

3. Uyumluluk: Kişinin çevrenin baskı ve istekleriyle başa çıkabilme, ortaya çıkan durumlarda kişinin duygularında esnek olabilmesi ve problemlerin üstesinden gelebilme yeteneğidir (Gürbüz ve Yüksel, 2008: 174; Aslan, 2009: 55).

4. Stres Yönetimi: Kişinin gerginliğini ve endişesini yönetebilmesi, kontrol edebilmesi, ortaya çıkan durumlarda olumsuz durumlarda sakinliğini koruma ve ani tepkilerini kontrol etme yeteneğidir.

5. Genel Ruh Hali: Kişinin yaşamından mutlu olma, memnun olma ve iyimser olma becerilerinin toplamıdır (Gürbüz ve Yüksel, 2008: 174).

1.3.2.2. Goleman Modeli

Goleman 1995 yılında yayınladığı “duygusal zeka” kitabı ile John D. Mayer ve Peter Salovey’in ortaya çıkardığı duygusal zeka kavramını dünyaya duyurmuş ve kitabı ile duygusal zeka alanında isim yapmıştır. Goleman duygusal zekayı, kişinin kendi ve başkalarının duygularını tanıması, kendini tanıması ve motive etmesi, kişiler arası ilişkilerde empati yapması olarak açıklamıştır. Ayrıca duygusal zekayı beş boyutta incelemiştir. Bunlar (Ünsar ve öte., 2008: 2) :

1. Özbilinç: Kişinin içinde bulunduğu durumda duygularını tanıyabilme ve bu duygularla karar verebilme yeteneği, kişinin sahip olduğu yeteneklerine dayalı özgüvene sahip olmasıdır. Özbilinci yüksek olan kişiler gerçekçidir. Kendilerini aşırıya kaçmadan eleştirebilir, hayalperest

değillerdir ve gerçekçi olmayan umutlara kapılmazlar. Dürüsttüler, kendi kusurlarını görebilirler, sosyal ilişkilerinde ve kendilerine karşı dürüsttüler. Özbilincin belirleyici etkisi, kişinin olaylar karşısında kendini değerlendirmesi ve düşünmesidir. Kişi olaylar karşısında sakin biçimde kendi başarılarını değerlendirme imkanı bulur ve olaylara tepki vermek yerine olaylar hakkında düşünmeyi tercih eder (Ünsar ve öte., 2008: 2). Bu durum kişinin iş performansını olumlu yönde etkiler ve yeni görevler üstlenmesinde kendine olan güveni arttırabilir.

2. Duyguları Kontrol Etme: Kişinin duygularını içsel olarak kontrol etmesidir. Kontrollü kişiler, yapılması gereken durumlar karşısında gerekli durumlarda denetimi ele alırlar. Ortaya çıkan durumlardan fırsat çıkarabilirler ya da çıkan fırsatları iyi değerlendirirler. Oluşan sorun veya krizlere çözüm bulmaya çalışırlar ve bu durumları iyimser olarak değerlendirirler. Yapmış olduğu değerlendirme ve gözlemler sonucunda gelecek için uyumlu ve mutlu tablolar ortaya koyarlar (Titrek, 2011: 97). Sonuç olarak duyguların kontrol edilmesi, kişinin sorun çıkaracak duyguları bilmesi, bu duyguları amaç ve hedefleri doğrultusunda yönlendirmesi, kendini zor duruma düşürecek davranışlarda bulunmaması, bulunduğu yer ve ortamlara uyum sağlaması, etik değerleri kavrama ve benimseyerek güvenilir biri olması, gelişme ve yeniliklere uyum sağlamasıdır.

3. Kendini Motive Etme: Kişinin belirlemiş olduğu amaç ve hedefler doğrultusunda duyguların yönlendirilmesidir. Kendi amaç ve hedefleri doğrultusunda güdülenen kişi, sorunlar karşısında devam etme gücü olan, başarıma isteğine sahip ve heyecanlı olacaktır (Kaya ve öte., 2004: 41).

4. Empati: Kişinin diğer insanların duygularını, nelere ihtiyacı olduğunu anlayabilmesi ve bu duyarlılıkla yaşamasıdır. Empati kavramına sahip kişiler, diğer kişilerin dünyaya bakış açılarını kavrayabilir, nerde ne zaman konuşmaları gerektiğini bilirler, iyi bir dinleyici olurlar, kendilerini başka kişilerin yerine koyarlar ve onları anlayabilirler (Doğan ve Demiral, 2007: 217).

5. Sosyal Beceriler: Sosyal ilişkilerde duyguların iyi anlaşılması, sosyalleşme ağının doğru şekilde algılanması ve yönlendirilmesi becerilerine sahip olmak, bu becerileri; anlaşmazlıklarda uzlaşmacı olarak,

çözüm üretmede, ikna etmede, ekip çalışmasında ve işbirliğinde kullanmaktır. Sosyal ilişkileri yüksek olan kişiler, çevre ile rahat şekilde ilişki kurabilmekte, kişilerin duygu ve tepkilerini hissedebilmekte, onları pozitif yönde etkileyebilmekte ve ortaya çıkan sorun, tartışma gibi problemleri kolayca çözebilmektedir.(Ünsar ve öte., 2008: 2).

Ayrıca Goleman, “Yeni Liderler” adlı eserinde duygusal zeka boyutlarını dört başlığa indirgemıştır. Bunlar: özbilinç, özyönetim, sosyal bilinç ve ilişki yönetimi şeklindedir (Ünsar ve öte., 2008: 2).

Tablo 2. Daniel Goleman’ın Duygusal Zeka Boyutları ve Yapı Taşları

Boyutlar	Boyutun Tanımı	Yapıtaşları
Özbilinç	Kişinin duyguyu hissettiğinde tanıyabilme, izleyebilme ve bu bilgiyi karar alınırken kullanabilme yeteneğidir.	Kişinin özgüven duyabilmesi ve gerçekçi bir şekilde kendini değerlendirebilmesidir.
Duyularını Kontrol Yönetmesi	Duyuları ve tepkileri uygun şekilde yönetebilme, kendini sakinleştirebilme ve olumsuz duygular kontrolden çıkmadan önce onlarla başa çıkabilme yeteneğidir.	Kişinin güvenilir, dürüst, belirsizliğe karşı rahat olabilme, değişikliğe açık olmasıdır.
Kendini Motive Etmesi	Kişinin bir hedef doğrultusunda duygularını yönetebilme, karşılaştığı engel ve sorun karşısında ayakta kalma yeteneğidir.	Kişinin başarıya yönelik güçlü bir istek duyabilmesi, başarısızlığın karşısında bile iyimser olabilmesidir.
Empati	Kişinin diğer kişilerin duygu ve düşüncelerinin tarafsız bir şekilde farkına varma, kendisini başkasının yerine koyabilme yeteneğidir.	Kişinin yetenek geliştirme, kültürler arası hassaslık duyabilmesidir.
Sosyal Beceriler	Kişinin sosyal durum ve ilişkileri iyi anlama, diğerlerinin duygularını yönetebilme ve diğer kişilerle sorunsuz geçinebilme yeteneğidir.	Kişinin liderliği yönetmede etkinlik gösterebilmesi, ikna edici olabilmesidir.

Kaynak: Çakar ve Arbak, 2004: 42

1.3.2.3. Cooper ve Sawaf'ın Modeli

Bu modelin esası, kişinin kendinde var olan değeri ortaya çıkarması, farklı kişilerin değerlendirilmesi ve güçlü yönlerinin belirlenmesi, farklı kişilerin sahip olduğu görüşlerden fayda sağlanması ve baskı altında verimliliğin gerçekleştirilmesine dayanmaktadır. (Aslan, 2009: 62).

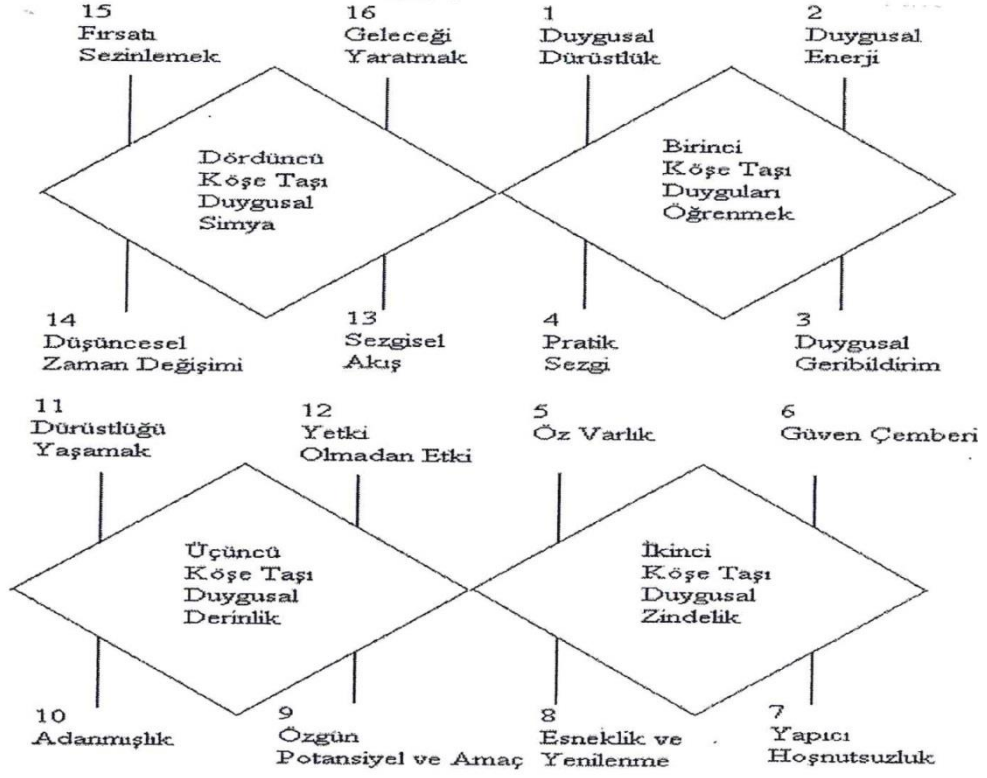
Cooper ve Sawaf “ Liderlikte Duygusal Zeka” adlı kitabında duygusal zekayı, “Dört Köşe Taşı Modeli” olarak tanımlamışlardır. Ayrıca duygusal zekayı dört boyutta incelemişlerdir. Bunlar (Aslan, 2009: 62) :

1. Duygusal Okur Yazarlık: Kişinin sahip olduğu duyguları bilmesi ve anlaması, duygusal dürüstlük, duygusal geri bildirimidir. Kişi sahip olduğu duygularının farkına varması ile elde etmiş olduğu gücü, ilişkileri değerlendirme üzere kullanır, kişi bilgeliğin farkına varması ile duygular üzerinde durur ve onları değerlendirmek üzerinde yoğunlaşır (Cooper ve Sawaf, 2003: 3).

2. Duygusal Zindelik: Kişinin duygusal açıdan dayanaklılığı ve ortaya çıkan durumlarda esnek olabilmesidir (Aysel, 2006: 89). Duygusal zindelik, kişisel değerler, onların canlı tutulmasını, anlaşılmasını sağlayan ve yönlendiren duygulardır.

3. Duygusal Derinlik: Kişinin duygusal olarak gelişme yeteneğidir. Duygusal derinlik, kişinin temel karakteri ve etkinliğini oluşturur. Bu anlamda kişinin içsel amaçlarını belirlemesi ve bunlara kendini vermesi anlamına gelmektedir (Cooper ve Sawaf, 2003: 177).

4. Duygusal Simya: Kişinin yaratıcılığını harekete geçirmesi için duyguları kullanabilme yeteneğidir. Simya, basit ve değeri az olan bir maddenin daha değerli maddeye dönüştürülmesi işlemidir (Cooper ve Sawaf, 2003: 285). Bu yaklaşım duygusal simyanın simyadan bir farkı olmadığını, ancak duygusal simya üzerinde kişinin hayat ve iş değişimlerinin etkili olabileceğini öngörmektedir.

Şekil 1.Cooper ve Sawaf Duygusal Zekanın Dört Köşe Taşı Modeli

Kaynak: Cooper ve Sawaf, 2003: 35

2. BÖLÜM

MESLEK ALGISI

Çalışmanın ikinci bölümünde meslek ve iş tanımı, sağlıkta meslek algısı, sağlıkta mesleki eğitim ve önemi, sağlıkta mesleki eğitimi etkileyen unsurlar, Türkiye’de sağlık yüksekokullarında mesleki eğitim ve Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu’nda mesleki eğitim başlıkları altında incelenmiştir.

2.1. Meslek Tanımı

2.1.1. Meslek ve İş Kavramı

İş, bir şeyin ortaya çıkması için insanın vermiş olduğu emek, güç toplamıdır. Meslek kavramı ise, iyi bir öğrenim gerektiren, kendine özgü ahlak ve yasal kuralları olan, kişinin geçimini sağlayan toplumsal uğraştır.

Türk Dil Kurumu’na göre **iş**, “*Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik ve çalışma*”; **meslek**, “*Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş*” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2006). Tanımlardan da anlaşılacağı üzere meslek, işten kaynaklanan bir olgu olup, işten farklı boyutları içermekte ve daha geniş kapsamlı bir kavramdır. İş ile meslek arasındaki farklılıklar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. İş ve Meslek Arasındaki Farklılıklar

İş	Meslek
İş başında eğitim yapılabilir.	Eğitim üniversitede gerçekleşir.
Eğitim süresi değişebilir.	Eğitim süresi uzundur.
İnanç ve değerler ön planda değildir	İnanç ve değerler ön plandadır.
İşe bağlılık değişebilir.	Mesleğe bağlılık güçlüdür.
Çalışanların kontrolü gerekir.	Çalışanlar bağımsızdır.
Kişiler işi değişir.	Kişiler mesleği değiştirmeye yönelimli değildir.
İşverene sorumluluk yüklenir.	Bireye sorumluluk yüklenir.

Kaynak: Karadağ, 2002: 2

Meslek ve iş kavramının farklılıklarını 1900'ü yılların başında sosyal bilimciler ortaya çıkarmaya çalışmışlardır. Sosyal bilimci Abraham Flexner bu alanda ilk çalışma yapan kişidir. 1910 yılında ortaya koyduğu meslek ölçütleri 6 maddede sıralamıştır:

1. Meslek; yüksek sorumluluk ve mantık içermeli.
2. Meslek; gelişen ve değişen bilgi yüküne sahip olmalı.
3. Meslek; eğitim ile özelleşmiş mesleki bilgiyi içermeli.
4. Meslek; güçlü bir organizasyona ve iyi bir mesleki bilince sahip olmalı.
5. Meslek; pratikte uyulabilmeli ve teorik bilgiye sahip olmalı.
6. Meslek üyeleri başkalarına yardım etme güdüsüne ve toplumun ihtiyaçlarına karşı sorumlulukların olmalıdır (Korkmaz, 2002: 6).

Mesleki ölçüt ile çalışma yapan diğer bir kişi Sosyolog Povalko 1971 yılında 8 madde de ölçütleri belirlemiştir. Povalko'nun meslek ölçütleri şunlardır:

1. Mesleki bilgi yükü.
2. Mesleki eğitim.
3. Topluma hizmet sunma.
4. Sosyal değerlerle bağlantılı olma.
5. Mesleki sosyallik.
6. Mesleki bağımsızlık.
7. Mesleki bağlılık.
8. Mesleki ahlak.

Mesleki ölçütle ilgili önemli çalışma yapan diğer kişi Kelly'dir. Kelly, Abraham Flexner'in ölçütlerini tekrar gözden geçirmiş ve ölçütleri geliştirmiştir. Kelly'nin geliştirdiği ölçütler şunlardır (Korkmaz, 2002: 7):

1. Verilen hizmet meslek üyelerini güdülemeli.
2. Mesleki etik kodları olmalı.
3. Politika, davranışların kontrolü meslek üyelerinin kontrolünde olmalı ve bağımsız olmalı.
4. Meslek üyelerinin eğitimi lisans düzeyinde olmalı.
5. Meslek gelişimi için mesleki örgütler kurulmalı.

6. Meslek, gelişen ve değişen bilgi yüküne sahip olmalı.
7. Meslek, toplum ve insan sağlığı için hayati olan hizmetler verilmeli.
8. Bireysel sorumluluk mesleğin güçlü bir özelliği olmalıdır.

Kelly'nin geliştirdiği ölçütleri inceleyecek olursak:

1. Verilen hizmet meslek üyelerini güdülemeli: Mesleğin en önemli ve varoluş nedenlerinden biri topluma hizmet etmektir. Toplumun mesleğin amacının kendilerine hizmet olduğunu bilmesi ve benimsemesiyle, uğraş meslek haline dönüşmektedir (Korkmaz, 2002: 13). Meslek üyelerinin mesleğe yapmış oldukları katkılar, üyelerin motivasyonunu sağlar. Vermiş oldukları hizmetle motive olan meslek üyeleri ekonomik çıkarları göz önünde bulundurmayıp, mesleki katkılar için çalışırlar. İşe motive olanlar ise sadece ekonomik çıkarlarını düşünürler (Korkmaz, 2011: 64). Örneğin; hemşireler mesleklerine kendilerini adanmışlardır. Ancak zaman içinde oluşan ekonomik ve işveren kaynaklı nedenlerden dolayı kesintiye uğramış ve ekonomik çıkarlar zaman zaman öncelikli olmuştur.

2. Mesleki etik kodları olmalı: Meslek üyeleri tarafından genel olarak kabul edilen etik ilkeler, toplama etik kurallar olarak adlandırılabilir. Bu kurallar, meslek üyelerinin belli bir durum veya olay karşısında neler yapması gerektiğinden çok, mesleki kararları ve standartları bir arada toplamaktadır. Etik kurallar, kişinin mesleğine, bağlı olduğu mesleki örgütüne, hizmet verdiği ve işbirliği yaptığı kişilere, meslektaşlarına ve kendisine karşı olan sorumlulukları içerir (Korkmaz, 2002: 14). Örneğin, 1893 yılındaki Florence Nightingale yemini hemşireliğin ilk etik kuralları olarak düşünülmektedir. Uluslararası Hemşireler Konseyi ve Amerikan Hemşireler Birliği hemşirelik etik kurallarını geliştirmiştir. Türkiye'de etik kodlar bulunmamaktadır. Ancak Uluslararası Hemşireler Konseyi'nin geliştirmiş olduğu etik kurallar Türk Hemşireler Derneği tarafından kabul görmektedir (Karadağ, 2011: 64).

3. Politika ve davranışların kontrolü meslek üyelerinin kontrolünde ve bağımsız olmalı: Bağımsızlık, meslek üyelerinin işlevlerini özgürce düzenlemeleri ve kontrol etmeleridir. Yani meslek üyelerinin uygulamalarında bir baskı altında kalmadan, özgürce kendi istedikleri gibi

karar almaları ve söz sahibi olmalarıdır. Bu açıdan iş üyelerinde grup dışından baskı ve kontrol söz konusudur. Meslek üyelerinde ise kendi kendilerine kontrol mekanizması oluşturulmuştur (Ulusoy ve Görgülü, 2002: 72).

4. Meslek üyelerinin eğitimi lisans düzeyinde olmalı: Profesyonel uygulamalarda ilk aşama olarak yüksek (lisans) eğitim kabul görmektedir (Karadağ, 2002: 59). Dünyada mesleki süreç için meslek üyelerinin eğitimlerinin lisans düzeyinde olması gerektiği hem fikir olarak kabul edilmiştir.

5. Meslek gelişimi için mesleki örgütler kurulmalı: Meslek üyeleri; mesleklerinin gelişimi sağlamak, güç birliği ve ortak çatıda bir araya gelerek karar alma, hareket etme nedenlerinden dolayı mesleki örgütlere ihtiyaç duyarlar. Örgütler güçlerini meslek üyelerinden alır. Meslek üyelerinin tek başlarına mesleki katkıları daha az olurken, meslek örgütleri kapsamında katkıları daha fazla olmaktadır. Ayrıca mesleki sorunlar ancak mesleki örgütler tarafından daha organize olarak belirlenirler ve çözüme ulaştırılırlar.

6. Meslek, gelişen ve değişen bilgi yüküne sahip olmalı: Uğraşın meslek olarak tanımlanabilmesi için; kendine özgü bir bilgi birikiminin olması gerekmektedir. Bu bilginin de toplumsal yaşamda ortaya çıkan sorunları çözebilme özelliğine sahip olması istenmektedir. Günlük sorunları çözmeye yardımcı olan meslek, toplumda ayrı bir yere sahip olmaktadır (Yıldırım, 2001: 23-25). Bu yüzden meslek üyeleri sürekli kendilerini sürekli geliştirmeli, yeniliklere açık olmalı ve toplumsal ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmalıdır.

7. Meslek, toplum ve insan sağlığı için hayati olan hizmetler verilmeli: Meslek, toplumun ihtiyacı olan hizmeti verir ve toplumun refahının yükselmesinde yardımcı olur. Toplumla meslek grupları arasında toplumsal bir sözleşme vardır. Sözleşmeye göre toplum, toplumsal açıdan yaşamsal önem taşıyan işlevler konusunda mesleklere yetki verir ve işlevlerini yerine getirmek için onlara bağımsızlık tanır. Buna karşılık meslek sahipleri sorumluluklarının bilincinde olarak toplumun güvenini sarsmadan işlevlerini yerine getirirler (Ulusoy, 1990: 13).

8. Bireysel sorumluluk mesleğin güçlü bir özelliği olmalıdır. Sorumluluk; bir işi belli kurallar çerçevesinde yapmak olmayıp, işi yerine getirirken belli bir bilgi yüküne sahip olunması, işi yapmaya istekli olunması ve iş konusunda kişinin kendi kararlarının uygulanmasıdır. Bireysel sorumluluk; kişinin kendine, iş yaptığı kişilere, meslek üyelerine, çalıştığı kurum veya kuruluşlara açıklama yapabilmeyi içeren kavramdır (Korkmaz, 2011: 62). Meslek üyeleri bireysel sorumlulukları yerine getirmesi halinde, toplum gözünde mesleklerini kabul ettirebilir ve saygı görebilirler.

2.2.Sağlıkta Meslek Algısı

Meslek; uzun süreli bir eğitim süreci sonrasında edinilen, ilke ve etik kuralları belirlenmiş uğraşlar bütünüdür. Meslekleşme ise; sosyalleşme ve kimlik oluşturma çabalarına bağlı olarak gelişen, kişinin kendi kendini motive ve kontrol etmesidir. Meslek algısı toplumdan topluma değişebilmektedir. Farklı ülkelerin kalkınmışlık düzeyleri, sahip oldukları kültür, siyaset ve diğer etkenler, her ülkede kendine özgü bir meslek algısını oluşturmaktadır (Tozak, 2014: 35).

Mesleğin ilerlemesi ve statüsünün yükseltilmesi için mesleğin tam anlamıyla yerine getirilmesi önem taşımaktadır (Yılmaz, Şen ve Demirkaya, 2014: 134). Bu nedenle meslek seçen kişilerin bilinçli olarak mesleğini seçmeleri, mesleği iyi tanımaları, özümsemesi ve sevmeleri gerekmektedir. Örneğin sağlık alanında en eski algılanan meslek üyeliklerinden ikisi hemşirelik ve ebeliktir. Hemşirelerin ve ebelerin mesleklerine ilişkin algıları, toplum içindeki yerini, motivasyonu etkilerken, ayrıca iş yaşamında etkili olabilmektedir. Toplumumuzda hemşirelik mesleği ile ilgili pek çok görüş bulunmaktadır. Bu görüşlerin oluşmasında ön yargılarla birlikte olumsuz örneklerin de etkisi vardır. Ücret, iş koşulları, mesleğin kan ve atıklarla yakın temas gerektiren bir meslek olması, kadın mesleği oluşu gibi nedenler toplumun hemşirelik mesleği hakkındaki görüşlerini etkilemektedir. Toplum, hemşireliği genel olarak profesyonel bir meslek olarak değil, kısa yoldan iş sahibi olmak ve aileye ek gelir için sürdürülen bir meslek olarak görmektedir (Ünlü, Özgür ve Babacan Gümüş, 2008: 44).

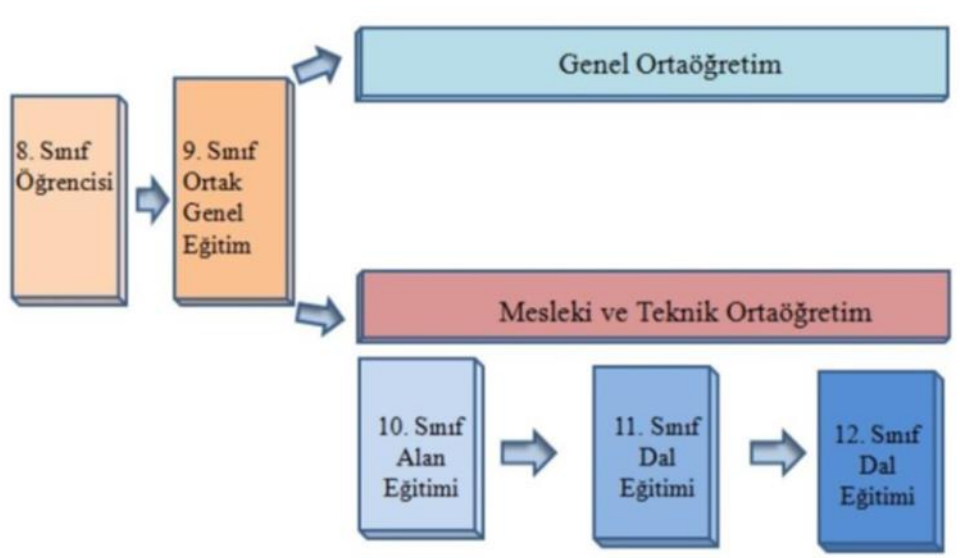
Ancak son zamanlarda hemşirelik ve ebelik mesleği hızla profesyonelleşmekte ve profesyonel birer meslek olarak algılanmaya başlamaktadır.

2.3.Sağlıkta Mesleki Eğitim

Mesleki ve teknik eğitim, kişinin ilgi alanları ve yetenekleri doğrultusunda eğitilmesi, ortak bir kültürde buluşturulması, kişiyi meslek hayatına veya yükseköğretim kurumlarına hazırlamaktır (MTEGM, 2014).

Mesleki eğitim; kişiye belirli bir meslekle ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları kazandıran ve kişinin yeteneklerini gösteren eğitimidir. UNESCO ve ILO'ya göre mesleki eğitimi; mesleki alanlar ve iş piyasasında etkin katılım için hazırlık yapma süreci, OECD ise mesleki eğitim kişiyi özel alanlarda doğrudan işe hazırlayan eğitim olarak tanımlamaktadır (Karataş, 2012: 4). Mesleğin gereklerinin uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için tanımlanması önemlidir.

Mesleki ve teknik eğitim veren kurumlarda 9. sınıfta genel eğitim aldıktan sonra öğrenciler alan tercihi yapmaktadırlar. Öğrenciler 10. sınıfta alan eğitimi verilmekte ve 11. ve 12. sınıfta ise öğrenciler alanlarıyla ilgili dal tercihi yapmaktadırlar. Mesleki eğitimde yönelme süreci Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. Mesleki Eğitim Yönelme Süreci

Kaynak: MTEGM, 2014

2.3.1. Liselerde Sağlık Eğitimi

Sağlık liseleri, Sağlık Bakanlığına bağlı kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarına ara personel yetiştirmek üzere açılan kurumlar olup, 5450 sayılı Kanunla Sağlık Bakanlığından Millî Eğitim Bakanlığına devredilmiştir.

Mesleki eğitim veren kurumlar, alan ve dallara göre farklı eğitim programları uygulanmaktadır. Okul ve program türlerine göre de öğrencileri yerleştirmeleri farklılık göstermekte, okul ve program türleri arasında öğrenci geçişleri yapılabilmektedirler. Mesleki ve teknik ortaöğretim okul türleri Şekil 3'te gösterilmiştir.

Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	Ticaret Meslek Lisesi	Sağlık Meslek Lisesi	Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	Çok Programlı Lise
• Anadolu Teknik Lisesi	• Anadolu Kız Teknik Lisesi	• Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	• Ticaret Meslek Lisesi	• Anadolu Sağlık Meslek Lisesi	• Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	• Lise
• Anadolu Meslek Lisesi	• Anadolu Kız Meslek Lisesi	• Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	• Anadolu Ticaret Meslek Lisesi	• Sağlık Meslek Lisesi		• Meslek Lisesi
• Teknik Lise	• Kız Teknik Lisesi		• Adalet Meslek Lisesi			• İmam-Hatip Lisesi
• Endüstri Meslek Lisesi	• Kız Meslek Lisesi		• Anadolu İletişim Meslek Lisesi			
• Denizcilik Meslek Lisesi						
• Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi						
• Tarım Meslek Lisesi						
• Tarım Anadolu Meslek Lisesi						
• Tapu Kadastro Meslek Lisesi						

Şekil 3. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okul Türleri

Kaynak: MTEGM, 2014

Sağlık eğitimi liseleri; Anadolu sağlık lisesi ve Sağlık meslek lisesi olarak iki gruba ayrılmaktadır. Her ikisinde de dört yıl eğitim verilmektedir. Sağlık meslek liselerinde pek çok bölüm bulunmaktadır. Bunlar:

1. Yardımcı Hemşirelik.
2. Yardımcı Ebelik.
3. Radyoloji Teknisyenliği.
4. Anestezi Teknisyenliği.
5. Acil Tıp Teknisyenliği.
6. Laboratuvar Teknisyenliği.
7. Diş Protez Teknisyenliği,
8. Çevre Sağlığı Teknisyenliği.
9. Ortopedi Teknisyenliği.
10. Tıbbi Sekreterlik.
11. Sağlık Bakım Teknisyenliği.

2.3.2. Yüksek Öğretimde Sağlık Eğitimi

Milli eğitim sistemi içinde, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyılı kapsayan her kademedeki eğitim - öğretimin tümüdür. Yüksek öğretimde de farklı eğitim düzeyleri mevcuttur. Bunlar aşağıda açıklanmaktadır.

2.3.2.1. Önlisans Düzeyinde Sağlık Eğitimi

En az iki yıllık bir program kapsayan nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan ve lisans öğretiminin ilk kademesini teşkil eden bir yükseköğretimdir (Yükseköğretim Kanunu, 1981). Bu bölümlerden bir üst eğitime geçiş hakkı tanınmaktadır. Bu düzey eğitim bir çok sağlık alanını içermektedir. Bu alanlar şunlardır (Yükseköğretim Kurumu, 2015):

1. Acil Durum ve Afet Yönetimi.
2. Ağız ve Diş Sağlığı.
3. Ameliyathane Hizmetleri.
4. Anestezi.
5. Çevre Sağlığı.
6. Çocuk Gelişimi.
7. Çocuk Koruma ve Bakım Hizmetleri.
8. Diş Protez Teknolojisi.
9. Diyaliz.
10. Eczane Hizmetleri.
11. Evde Hasta Bakımı.

- 12.Engelli Bakımı ve Rehabilitasyon.
- 13.Fizyoterapi.
- 14.İlk ve Acil Yardım.
- 15.Laborant ve Veteriner Sağlık.
- 16.Nükleer Tıp Teknikleri.
- 17.Odyometri.
- 18.Optisyenlik.
- 19.Ortopedik Protez ve Ortez.
- 20.Otopsi Yardımcılığı.
- 21.Patoloji Laboratuvar Teknikleri.
- 22.Perfüzyon Teknikleri.
- 23.Podoloji.
- 24.Radyoterapi.
- 25.Sağlık Kurumları İşletmeciliği.
- 26.Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik.
- 27.Tıbbi Laboratuvar Teknikleri.
- 28.Tıbbi Görüntüleme Teknikleri.
- 29.Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama.
- 30.Yaşlı Bakımı.

2.3.2.2.Lisans Düzeyinde Sağlık Eğitimi

En az sekiz yarı yıllık bir programı olan yükseköğretimdir (Yükseköğretim Kanunu, 1981). Bu düzey sağlık eğitimi de değişik alanlardan oluşmaktadır. Bu alanlar aşağıdaki sıralanmıştır (Yükseköğretim Kurumu, 2015):

1. Acil Yardım ve Afet Yönetimi.
2. Beslenme ve Diyetetik.
3. Çocuk Gelişimi.
4. Diş Hekimliği.
5. Ebelik.
6. Eczacılık.
7. Gastronomi.
8. Fizyoterapi ve Rehabilitasyon.

9. Gerontoloji.
10. Hemşirelik ve Sağlık Hizmetleri.
11. Hemşirelik.
12. Odyoloji.
13. Ortez-Protez.
14. Sağlık İdaresi.
15. Sağlık Yönetimi.
16. Sosyal Hizmet.
17. Tıp.

Yukarıda belirtilen sağlık eğitim düzeyleri kapsamında hem sağlık liselerinde hem de yükseköğretimde gün geçtikçe yeni farklı bölümlerin yer alacağı tahmin edilmektedir.

2.4. Sağlıkta Mesleki Eğitimin Önemi ve Etkileyen Unsurlar

Sağlık eğitiminin temel amacı; insanların sağlıklı olmalarını ve verimli çalışmalarını sağlayacak sağlık elemanları yetiştirmektir. Dünyada ve teknolojiye dayalı gelişmeler, farklı becerileri kazandıracak bir sağlık eğitimi anlayışını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle sağlık eğitiminin gelişen çağa, ülke gereksinimlerine, kişinin istek ve yeteneklerine göre geliştirilmesi gerekmektedir. Toplumun sağlıklı biçimde yaşaması ve sağlık hizmetlerinin daha etkili olarak verilebilmesi için, hekim kadar iyi yetişmiş yardımcı sağlık personelinin de gerekmektedir. Gelişen sağlık hizmetlerinin gerektirdiği yardımcı sağlık personelinin yetiştirilmesi sağlık eğitiminin başka bir amacıdır (Titrek, Hakkakul ve Varlı, 2015: 265).

Dünyada ve Türkiye’de sağlık eğitimine büyük önem verilmektedir; fakat henüz beklentileri karşılamamaktadır. Bu açıdan sağlık eğitimi etkileyen pek çok faktör vardır. Bunlar (Bülbül, 2014: 26) :

1. Okullaşma oranları planlanan hedeflerin gerisinde kalmıştır.
2. Okulların maliyetli olması bu alanda yapılan yatırımları yavaşlatmaktadır.
3. Eğitimden mezun olan öğrencilerin işe alınmaları yeterli düzeyde değildir.
4. İşverenler mezun olan öğrencileri nitelikli bulmamaktadır.

5. Mezunları kendi alanlarında çalışmak yerine başka alanlarda çalışmayı tercih etmektedir.

6. Sağlık eğitimi programlarının Türkiye'nin ara sağlık gücünü sağlayacak şekilde düzenlenmesi gereklidir.

2.5. Türkiye'de Sağlık Yüksekokullarında Mesleki Eğitim

Yüksekokul belirli bir mesleğe yönelik eğitim öğretime ağırlık veren bir yükseköğretim kurumudur. Yüksekokullarda 4 yıllık eğitim öğretim verilmekte olup, değişik bölümleri bir arada toplamaktadırlar. Sağlık Yüksekokullarında yer alan başlıca bölümler şunlardır:

1. Hemşirelik Bölümü: Hemşire yetiştiren bölümdür. Hemşire; doktor tarafından acil haller dışında yazılı olarak verilen tedavileri uygulamak, ortamda bireyin, ailenin ve toplumun hemşirelik girişimleri ile karşılanabilecek sağlıkla ilgili ihtiyaçlarını belirlemek ve hemşirelik tanılama süreci kapsamında belirlenen ihtiyaçların hemşirelik bakımını planlamak, uygulamak, denetlemek ve değerlendirmekle görevli ve yetkili sağlık personelidir (Hemşirelik Kanunu, 954). Hemşirelik, 6283 sayılı Hemşirelik Kanununa göre mesleği icra etmeye yetkili sağlık personelidir (Hemşirelik Yönetmeliği, 2010).

Hemşirelik eğitiminin temeli 1860 yılında Florance Nightingale tarafından kurulan Nightingale hemşirelik okuluyla başlamıştır. Hemşireliğin yükseköğretim düzeyinde eğitimi ilk olarak Amerika Minnesota Üniversitesinde 1909 yılında verilmiştir. Türkiye'de 1955 tarihinde Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'nda ilk yüksek eğitim düzeyinde hemşirelik eğitimi verilmeye başlanmıştır. Yüksekokullardan mezun olan öğrencilere 4 yıllık bir eğitim ve Sağlık Bakanlığı onayı ile hemşire unvanı verilmektedir (Korkmaz, 2002: 12).

Hemşireler sağlık hizmeti vermek üzere geniş bir çalışma alanına sahiptir. Bu çalışma alanlarında bazıları; dispanserler, kanser erken teşhis-tarama merkezi, acil sağlık hizmetleri istasyonu, toplum sağlığı merkezi, aile hekimliği birimi, evde bakım merkezi, tıp merkezi, dış hastanesi, adsm , dış tedavi merkezi, dış polikliniği, yoğun bakımlar, klinikler ve

polikliniklerdir (E-Hemşire, 2012). Sağlık hizmet sunumunda etkin rol oynamaktadırlar.

Ebelik Bölümü: Ebe; ana-çocuk sağlığı hizmetlerini yürüten, doğum öncesi ve sonrası hizmetleri veren, doğumu gerçekleştiren, 0-6 yaş grubu çocukları izleyen ve aşılarını yapan, aile planlaması, kişisel temizlik kuralları, ilk yardım, bulaşıcı ve sosyal hastalıklardan korunma ve savaşla ilgili konularda kişiye, aileye, topluma sağlık eğitimi veren, doğum ve ölüm ile ilgili istatistik verileri toplayan, değerlendiren, Sağlık Bakanlığınca tescil edilmiş bir okuldan mezun olan meslek mensubudur (Güner, 2012: 12).

Dünyada ilk ebelik okulları 1673'te Fransa'da kurulmuş ve Türkiye'de ise 1909 yılında ilk ebe okulu ve kadın doğum kliniği İstanbul'da açılmıştır (Güner, 2012: 14-18). Ebeler de farklılıklar olmasına rağmen, hemşireler gibi geniş çalışma alanına sahiptir. Bu çalışma alanlarında bazıları; temel sağlık hizmetleri veren kurumlar, doğumevleri, doğumhaneler, yataklı tedavi kurumlarında doğum ve jinekoloji servisleri, yeni doğan servisleri, aile planlaması ve ana çocuk sağlığı merkezleri ve doğum ameliyathaneleridir (Ebeler Derneği, 2011).

2. Çocuk Gelişimi Bölümü: 0-18 yaşlar arasındaki normal gelişim gösteren, engeli olan çocuklar ile hastanede yatan çocukların zihinsel, dil, sosyal, duygusal gelişimlerini ve öz bakım becerilerini değerlendirebilen, tüm gelişim ve beceri alanlarını destekleme konusunda çocuğa, aileye ve topluma hizmet kişilere çocuk gelişimcisi yetiştiren, 2 ve 4 yıllık yükseköğrenim verilen bölümdür (Anomin, 2016)

Son yıllarda çocuk gelişimi bölümü daha fazla tercih edilen popüler bölümlerden biri olmuştur. Çocuk gelişimcilerinin çalışma alanları ise; Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Özürlüler İdaresi Başkanlığı, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında, Sağlık Bakanlığı aile sağlığı merkezlerinde ve hastanelerde, çocuk hastaneleri ve hastane okullarında, bağlı çocuk mahkemelerinde ve eğitim evlerinde, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nde, rehberlik ve araştırma merkezlerinde, Halk Eğitim Merkezlerinde, anaokullarında, Özel Eğitim, Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinde, radyo ve televizyondaki çocuk ve

gençlik programlarının ve eğitim programlarının hazırlanması ve yürütülmesinde, çocuk tiyatrolarında ve çocuk filmlerinde, çocuklara yönelik kitap, dergi, gazete gibi yayınların hazırlanmasında, eğitsel oyuncak üretiminde ve gönüllü kuruluşlarda, sivil toplum örgütlerinde uzman, danışman, kurucu, idareci, denetimci olarak görev yapmaktadır (Anomin, 2016)

3. Beslenme ve Diyetetik Bölümü: Yaşam boyu toplumun yeterli ve dengeli beslenmeyle sağlığın korunması, iyileştirilmesi, yaşam kalitesinin artırılması amacıyla uluslararası standartlara, niteliklere uygun, evrensel düşünce ve değerlere sahip diyetisyen yetiştirilen ve 4 yıllık yükseköğrenim verilen bölümdür (Anomin, 2005).

İlk olarak Hopkins Üniversitesinde 1877’de tarihinde Amerika’da kurulan, Türkiye’de ise 1962 yılında Hacettepe Sağlık Bilimleri Yüksekokulu bünyesinde açılan diyetetik programı ile beslenme ve diyetetik alanında eğitim-öğretim faaliyetleri başlamıştır. Diyetisyenlerin çalışma alanları (Anomin, 2005):

1. Tedavi kurumları; özel ve kamuya bağlı hastaneler, poliklinikler, sağlık merkezleri, diyaliz üniteleri, vb.
2. Toplu beslenme sistemleri; yemek fabrikaları, otel yiyecek ve içecek bölümleri, toplu beslenme yapılan tüm özel ve kamu kuruluşları, vb.
3. Halk sağlığı hizmeti verilen kurumlar; Ana-çocuk sağlığı merkezleri, sağlık ocakları, çocuk ve yaşlı bakımevleri, spor okulları, vb.
4. Besin sanayi.
5. Araştırma kurumları.
6. Eğitim kurumlarıdır.

4. Sağlık Yönetimi Bölümü: Sağlık kuruluşları için çalışacak uzman elemanlar ve üst düzey yöneticilerin yetiştirildiği, 2 ve 4 yıllık eğitim-öğretim verilen bölümdür.

Türkiye’de Sağlık Yönetimi bölümü ilk olarak 1963 yılında Sağlık Bakanlığı Mesleki Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı Sağlık İdaresi Yüksekokulunda başlanmış ve 1970 yılında Hacettepe Üniversitesinde açılan Sağlık İdaresi Yüksek Okulu ile lisans düzeyinde eğitim vermeye

devam etmiştir (Dalkılıç, 2015: 29). Sağlık yönetimi mezunları geniş çalışma alanına sahip olup, son yıllarda Türkiye’de tercih edilirliliği artmıştır. Çalışma alanları; başta hastaneler olmak üzere kamu ve özel sektör sağlık kurum ve kuruluşları olmak üzere çok geniş bir hizmet alanında idari, mali ve teknik işlerden sorumlu alt, orta ve üst düzey yönetici olarak istihdam edilmektedir.

5. Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü: Fizyoterapistlik yapabilmek için, bu mesleğin eğitimini veren bir 4 yıllık bir lisans programını bitirmiş olmak ve diplomanın Sağlık Bakanlığı’nca onaylanmış olması gerekmektedir. Hekimler tarafından tanısı konmuş hastalara, fizyoterapi ve rehabilitasyon programı planlar ve uygularlar; sağlıklı kişilerde özel egzersiz ve eğitim programları ile fiziksel uyumu artırarak hastalık ve sakatlıkların önlenmesini ve fiziksel tedavisini sağlarlar (Anomin, 2015).

Fizyoterapistlik geleceğin meslekleri arasında sayılmakta olup, her geçen gün popürliliği artmaktadır. Çalışma alanları ise; üniversite, kamu ve özel hastaneler, tıp merkezleri, bedensel, görsel, işitsel rehabilitasyon merkezleri, spor ve fiziksel uygunluk merkezleri, protez-ortez rehabilitasyon merkezleri, endüstriyel kuruluşlar, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri, amatör ve profesyonel spor kulüpleri, yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri, huzur evleri, mesleki rehabilitasyon merkezleri, kaplıca ve kür merkezleridir (Anomin, 2015).

6. Sosyal Hizmetler Bölümü: Kişi ve toplumun yaşadıkları çevre koşullarından kaynaklanan sorunların önlenmesi ve çözümlenmesi, maddi ve manevi ihtiyaçların karşılanması, sosyal refahın ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesini hedefleyen bir meslektir. 2 ve 4 yıllık eğitim- öğretim verilen programdan mezun olanlara sosyal çalışmacı unvanını almaktadır (Anomin, 2016).

Mezun olan öğrencilerin; kamu, özel sektör ve sivil toplum örgütlerinde düzenleyici, planlayıcı, uygulayıcı ve liderlik özellikleri bulunan sosyal hizmet uzmanı olarak görev yaparlar. Aile ve sosyal politikalar bakanlığı, gençlik ve spor genel müdürlüğü, çocuk yuvaları, sevgi evleri, kreş ve gündüz bakım evleri, yetiştirme yurtları, huzurevleri, toplum merkezleri,

kadın sığınma evleri, özürlü rehabilitasyon merkezleri, yaşlı dayanışma merkezleri, sokak çocukları merkezi, kredi ve yurtlar kurumu, hastaneler, milli eğitim bakanlığı, adalet bakanlığı, adli tıp kurumu ve üniversiteler başlıca çalışma alanlarıdır (Anomin, 2016).

2.6.Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunda Mesleki Eğitim

Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, 10.11.1992 yılında Sağlık Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurumu arasında yapılan protokolle Trakya Üniversitesi Kırklareli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu olarak kurulmuştur. Önlisans düzeyinde 1993-1994 eğitim öğretim yılında sağlık memurluğu bölümü ile faaliyetine başlamış ve 1996-1997 eğitim öğretim yılında önlisans hemşirelik bölümü açılmıştır. 02.11.1996 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla Türkiye genelinde 79 Sağlık Yüksekokulundan biridir. 22.11.1996 tarihinde Sağlık Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurumu arasında yapılan protokolle sağlık memurluğu, hemşirelik ve ebelik eğitimlerinin sağlık yüksekokullarında yapılması düzenlenmiştir (KLÜ Faaliyet Raporu, 2015: 1).

1997-1998 eğitim öğretim yılından itibaren lisans düzeyine sağlık memurluğu, hemşirelik ve ebelik bölümlerine öğrenci almaya başlanmıştır. 2007 yılında hemşirelik kanununda yapılan değişiklikle sağlık memurluğu bölümünü isim değişikliği yapılmış ve hemşirelik bölümü olarak isimlendirilmiştir. Ayrıca aynı yılda yapılan 5662 sayılı kanunla Türkiye genelinde her ilde bir üniversite kurulmuş ve Trakya Üniversitesi Kırklareli Sağlık Yüksekokulu, yeni kurulan Kırklareli Üniversitesine bağlanmıştır. (KLÜ Faaliyet Raporu, 2015: 1).

Yüksekokulda; çocuk gelişimi, sağlık kurumları işletmeciliği gece ve gündüz programları ve hemşirelik, ebelik, beslenme ve diyetetik gündüz olmak üzere toplam beş bölümle eğitim öğretim faaliyetini göstermektedir. Fizik tedavi ve rehabilitasyon ve sosyal hizmet bölümleri açık olup; yeterli öğretim elemanı sağlanmadığı için öğrenci alımı yapılmamaktadır.

3. BÖLÜM

SAĞLIK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE DUYGUSAL ZEKA İLE MESLEK ALGISI İLİŞKİSİNE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Sağlık yüksekokulu; Trakya üniversitesine bağlı olarak 1992 yılında Kırklareli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu olarak kurulmuştur. Sağlık memurluğu ve hemşirelik önlisans bölümleri ile eğitim- öğretime başlamıştır. 1996 yılında Bakanlar Kurulunun almış olduğu kararla kurulan 79 sağlık yüksekokulundan biridir. 1997-1998 yılında sağlık memurluğu ve hemşirelik programları ile lisans düzeyinde eğitime başlanmıştır. 2007 yılında alınan 5662 sayılı Kanunla Kırklareli Üniversitesi olarak kurulmuş olup; Sağlık Yüksekokulunda hemşirelik, ebelik, beslenme ve diyetetik, çocuk gelişimi ve sağlık kurumları işletmeciliği programları ile faaliyetlerine devam etmektedir.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

3.1.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmada Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu hemşirelik, ebelik, beslenme ve diyetetik, çocuk gelişimi ve sağlık kurumları işletmeciliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin duygusal zeka düzeylerini, meslek algısını, duygusal zeka ile ilişkili faktörleri, meslek algısı ile ilişkili faktörleri ve duygusal zeka düzeyleri ile meslek algısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmış bir araştırmadır.

3.1.2. Araştırmanın Önemi

Son yıllarda yapılan çalışmalar, kişisel zeka ve duygusal zeka arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmakta ve duygusal zekanın önemi vurgulanmaktadır. Meslek üyelerinin mesleği nasıl algıladıkları son dönemlerde üzerinde durulan konulardan biridir. Yapılan çalışmalarda bir meslek grubu üzerinde durulmuş ve öneriler belirli meslek grubu için

verilmiştir. Bu nedenle çalışma farklı sağlık meslek gruplarında görev yapacak öğrencileri kapsamına almaktadır.

Çalışmada genel duygusal zeka ve meslek algısı ile boyutları üzerinde durulmuştur. Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri ve meslek algısı düzeylerinin belirlenmesi açısından önemlidir. Çalışma öğrencilerin meslek seçim kararına destek sağlayacak ve gelecekte yapılacak araştırmalara yön verecektir.

3.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu hemşirelik, ebelik, beslenme ve diyetetik, çocuk gelişimi ve sağlık kurumları işletmeciliği bölümlerinde okuyan öğrencilerle sınırlıdır.

Verileri, araştırmada kullanılan duygusal zeka değerlendirme ölçeği, meslek algısı değerlendirme ölçeği ile anket formu araçlarının ölçtüğü bilgi ile sınırlıdır.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

3.3.1. Hipotezler

Öğrencilerin, duygusal zeka ve meslek algısı ile ilgili değerlendirilmeleri birbirinden bağımsız faktörle temsil edilebilir.

Hipotez sınanması için yapılan faktör analizi sonucunda, duygusal zeka ve meslek algısı değerlendirmelerinin 9 bağımsız faktör tarafından açıklandığı saptanmıştır. Bulgular ve tartışma bölümünde faktör yapısının içeriği verilmiştir. Hipotezler, saptanan bu 9 faktör ile aşağıdaki gibi yazılmıştır.

H₁:Öğrencilerin cinsiyete göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermektedir.

H₂:Öğrencilerin yaşa göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır.

H₃:Öğrencilerin bölüme göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık saptandı.

H₄:Öğrencilerin sınıfa göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık görüldü.

H₅:Öğrencilerin anne eğitim ve mesleğine göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermektedir.

H₆:Öğrencilerin baba eğitim ve mesleğine göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır.

H₇:Öğrencilerin mezun oldukları okul türüne göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermektedir.

H₈:Öğrencilerin mezun oldukları bölümüne göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık saptandı.

H₉:Öğrencilerin sağlık yüksekokuluna gelmeden önce mesleği düşüncelerine göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık görüldü.

H₁₀:Öğrencilerin sağlık yüksekokuluna başladıktan sonra meslek hakkındaki düşünce değişimine göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır.

H₁₁:Öğrencilerin sağlık yüksekokuluna başladıktan sonra meslek hakkındaki düşünce değişim türüne göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık saptandı.

H₁₂:Öğrencilerin mezuniyet sonrası düşüncesine göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır.

H₁₃:Öğrencilerin mesleki gelecek düşüncesine göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık görüldü.

H₁₄:Öğrencilerin aile gelir durumuna göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermektedir.

H₁₅:Öğrencilerin kalınan eve göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık saptandı.

H₁₆:Öğrencilerin yaşadıkları bölgeye göre duygusal zeka ve meslek algısı boyutlarına ilişkin değerlendirilmelerinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmaktadır.

3.3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evreni, Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu hemşirelik, ebelik, beslenme ve diyetetik, çocuk gelişimi ve sağlık kurumları işletmeciliği bölümlerinde 2015-2016 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 1347 öğrenciden oluşmaktadır.

Araştırma örnekleme ise, araştırmanın amacı, içeriği, yöntemi konularında bilgilendirildikten ve kendilerinden toplanan bilgilerin gizli tutulacağı güvencesi açıklandıktan sonra araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden ve sözel olarak izin alınan 949 öğrenci oluşturdu. Öğrencilere araştırma hakkında bilgi verildikten sonra gönüllü olarak araştırmaya katılanlara veri toplama formları verildi. Örneklemin hepsine ulaşılması hedeflendi fakat 150 öğrenci araştırmayı kabul etmediğinden, 54 ankette veriler eksik olduğundan, 14 öğrenci Farabi ile başka üniversite öğrenimine devam ettiğinden, 130 öğrenci devam zorunluluğu olmadığından ve 50 öğrenci o gün okula gelmediğinden toplam 949 anket formu eksiksiz tamamlandı.

3.4. Verilerin Toplanması

3.4.1. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından literatür bilgileri doğrultusunda geliştirilen anket formu, Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Meslek Algısı Ölçeği olmak üzere 3 form kullanıldı.

3.4.1.1. Anket Formu (Ek-1)

Öğrencilerin cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf, anne- baba eğitimi ve mesleği, mezun olunan okul ve bölüm, Sağlık Yüksekokulu hakkındaki düşünceleri, okula başladıktan sonra düşünce değişimi olup olmadığı, mezuniyet sonrası meslek ile ilgili alanda çalışmayı isteyip istemediği, mesleğin geleceği hakkındaki düşünce, aile geliri, kalınan ev, sürekli yaşanılan bölge gibi demografik özelliklerini içeren 18 soruya yer verildi.

3.4.1.2. Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği (Ek-2)

Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği (DZDÖ) duygusal zeka düzeyini değerlendirmek amacı ile Nick Hall tarafından 1999 yılında geliştirilmiş ve Türkçeye uyarlanması Ergin (2000: 1-100) tarafından yapılmış sonra Türkiye’de birçok araştırmada kullanılmıştır. Toplam 30 maddeden oluşan ölçek; "Duygusal Farkındalık" (madde 1-2-4-17-19-25), "Kendi Duygularını Yönetme" (madde 3-7-8-10-18-30), "Öz Motivasyon" (madde 5-6-13-14-16-22), "Empati" (madde 9-11-20-21-23-28) ve "Diğerlerinin Duygularını Yönetme" (madde 12-15-24-26-27-29) olmak üzere beş alt boyut içermektedir (Ergin, 2000). Likert tipinde hazırlanan ölçekte madde puanlaması "tamamen katılmıyorum" (1 puan), "kısmen katılmıyorum" (2 puan), "çok az katılmıyorum" (3 puan), "çok az katılıyorum" (4 puan), "kısmen katılıyorum" (5 puan), "tamamen katılıyorum" (6 puan) şeklinde yapılmıştır. Ölçeğin her bir alt boyutundan alınan alt puan, alt boyut maddelerinin puanlarının toplanmasıyla elde edilmiştir. DZDÖ’nün toplam ve alt boyutlarına ilişkin alınabilecek puanlar Tablo 4’de açıklanmıştır. Ergin (2000: 1-100)’in Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmasında Cronbach Alfa Katsayısı 0,84 olup bu çalışmada 0,942’dir.

Tablo 4. Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği Puanları

	Yüksek Düzy	Orta Düzy	Düşük Düzy	En Yüksek Puan	En Düşük Puan
DZDÖ Toplam Puanı	155 ve Üzeri	130-154	129 puan ve altı	180	30
Duygusal Farkındalık	31 ve üzeri	26-30	25 ve altı	36	6
Kendi Duyguları Yönetme	32 ve üzeri	27-31	26 ve altı	36	6
Öz Motivasyon	31 ve üzeri	27-30	26 ve altı	36	6
Empati	31 ve üzeri	26-30	25 ve altı	36	6
Diğerlerinin Duygularını Yönetme	30 ve üzeri	25-29	24 ve altı	36	6

3.4.1.3. Meslek Algısı Ölçeği (Ek-3)

Eşer ve arkadaşları (2004) tarafından “Hemşirelik Mesleğini Algılama” olarak geliştirilmiş ve Cronbach Alfa katsayısı 0,83 olarak bulunmuştur. Ölçek Mesleki nitelikler ve mesleki statü olarak 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Likert tipinde hazırlanan ölçekte madde puanlaması 1. "Kesinlikle katılmıyorum" (1 puan), 2. "Katılmıyorum" (2 puan), 3. "Kararsızım" (3 puan), 4. "Katılıyorum" (4 puan), 5. "Tamamen Katılıyorum" (5 puan) şeklinde yapılmaktadır.

Bu çalışmada ise “Hemşirelik Mesleğini Algılama” ölçeğine 2 madde eklendi. Bu maddeler: “Mesleğim diğer sağlık mesleklerinden daha fazla prestijli bir meslektir” ve “Mesleğim kavramsal beceri gerektirir” maddeleridir. Ayrıca beşli likert tipindeki ölçek altılı likert tipine çevrildi. İki madde eklenerek oluşturulan yeni ölçeğin geçerliliğini belirlemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulandı. AFA sonucunda ölçek 4 alt boyuttan oluşmakta idi. Her bir alt boyut maddelerinin içeriği göz

önüne alınarak alt boyutlar Mesleki Nitelik, Mesleki Çalışma Hayatı, Mesleki Saygınlık ve Mesleki Statü olarak adlandırıldı. Ölçeğin güvenilirliği cronbach alfa ile değerlendirildi ve cronbach alfa katsayısı 0,962 olarak saptandı. Ölçek için ortalama puana göre düşük, orta ve yüksek düzey puanları belirlendi. Likert tipinde hazırlanan ölçekte madde puanlaması "tamamen katılmıyorum" (1 puan), "kısmen katılmıyorum" (2 puan), "çok az katılmıyorum" (3 puan), "çok az katılıyorum" (4 puan), "kısmen katılıyorum" (5 puan), "tamamen katılıyorum" (6 puan) şeklinde yapılmaktadır. Ölçeğin her bir alt boyutundan alınan alt puan, alt boyut maddelerinin puanlarının toplanmasıyla elde edilir. MADÖ'nün toplam ve alt boyutlarına ilişkin alınabilecek puanlar Tablo 5 'te açıklanmıştır.

Tablo 5. Meslek Algısı Değerlendirme Ölçeği Puanları

	Yüksek Düzey	Orta Düzey	Düşük Düzey	En Yüksek Puan	En Düşük Puan
MADÖ Toplam Puanı	106 ve üzeri	65-105	64 puan ve altı	144	24
Mesleki Nitelik	42 ve üzeri	27-42	26 ve altı	60	10
Çalışma Hayatı	27 ve üzeri	17-26	16 ve altı	36	6
Saygınlık	23 ve üzeri	14-22	13 ve altı	30	5
Mesleki Statü	14 ve üzeri	9-13	8 ve altı	18	3

3.5. Araştırmanın Uygulanması

Araştırma verileri, araştırmanın yürütüleceği Üniversite yönetiminden yazılı izin alındı. Daha sonra öğrencilere araştırmanın amacı hakkında bilgi verildi. Ayrıca öğrencilerin birbirlerini etkilemesini en aza indirmek amacıyla derslerden önce, gönüllü katılım esas alınarak anket formu öğrencilere dağıtıldı. Tamamlayan öğrencilerin anket formları titizlikle toplandı ve eksiksiz yanıtlananlar değerlendirmeye alındı.

3.6. Araştırmanın Yasal Ve Etik Yönleri

- Araştırma için Kırklareli Üniversitesi Rektörlüğü'nden onay alındı (Ek-5).
- Araştırmanın yürütüleceği Sağlık Yüksekokulu diğer öğretim üyeleri ile öğretim elemanları veri toplama konusunda bilgilendirildi ve destek sağlandı.
- Araştırmaya katılan öğrencilere çalışmanın amacı, planı, süresi ve kendilerinden ne beklenildiği, elde edilen verilerin nasıl ve nerede kullanılacağı açıklanarak isteklilik ve gönüllülük ilkesi ışığında, araştırmaya katılımları için sözel izinleri alındı.
- Öğrencilere kimliklerinin ve bireysel bilgilerin araştırmacı dışında hiç kimseye paylaşılmayacağı, bilgilerin amacı dışında hiçbir şekilde kullanılmayacağı konusunda güvence verilerek dürüstlük ve gizlilik ilkesine bağlı kalındı.

3.7. Verilerin İstatiksel Analizi ve Yorumlanması

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin istatistiksel analizleri bilgisayar ortamında Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 18.0 programı ile gerçekleştirildi. Meslek algısı ölçeğine ait 2 alt boyutlu iken bu çalışmada 2 madde eklendiğinden açıklayıcı faktör analizi (AFA) yapıldı. Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett testi sonucu ölçeğin AFA için uygun olduğunu gösterdi. AFA sonucunda özdeğer 1 ve üstünde olan 4 faktör olduğu ve bu faktörlerin toplamda varyansın %64,957'sinin açıklandığı belirlendi. Faktörler mesleki nitelik, çalışma hayatı, saygınlık ve mesleki statü olarak adlandırıldı. DZÖ ve MAÖ'nin genel güvenilirliği için Cronbach's Alpha katsayısı hesaplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin (sıklık, yüzde, ortalama, standart sapma) yanı sıra niceliksel verilerin karşılaştırılmasında, iki grup puan ortalamalarının karşılaştırılmasında bağımsız gruplar t testi; ikiden fazla gruplar arası karşılaştırmalarda tek yönlü varyans analizi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde tukey testi kullanıldı. Ölçekler arasındaki ilişkileri incelemek için pearson korelasyon analizi yapıldı. Araştırmada tüm bulgular %95 güven

aralığında, $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde ve $p<0,001$ ileri anlamlılık düzeyinde ve çift yönlü olarak sınıandı.

3.8. Bulgular

3.8.1.Sosyo-Demografik Özellikler

Araştırmaya katılan öğrencilerin, yaş ortalaması $20,11\pm 1,65$ yıl olup, cinsiyetlerinin % 82,3'ü (n=781) kadın; % 17,7'si (n=168) erkek olduğu görüldü.

Bölüm bazında ise 31,6'sı (n=300) hemşirelik bölümü; 12,2'si (n=116) ebelik bölümü; 15,8'i (n=150) beslenme ve diyetetik bölümü; 26,8'i (n=254) çocuk gelişimi; 13,6'sı (n=129) sağlık kurumları işletmeciliği bölümü olup, sınıf bazında dağılımları bakıldığında 36,2'si (n=344) birinci sınıf; 24,4'ü (n=232) ikinci sınıf; 23,0'u (n=218) üçüncü sınıf; 16,3'ü (n=155) dördüncü sınıfta oldukları belirlendi.

Annelerinin eğitim durumu incelendiğinde 8,7'si (n=83) okur-yazar değil; 7,4'ü (n=70) okur yazar; 63,0'ü (n=598) ilkokul /ortaokul mezunu; 15,3'cü (n=145) lise mezunu; 5,6'sı (n=53) yüksekokul / fakülte mezunu oldukları, mesleklerinin 11,8'i (n=112) işçi/memur; 3,5'i (n=33) serbest meslek; 80,7'si (n=766) ev hanımı ve 4,0'ın (n=38) emekli olduğu saptandı.

Babalarının eğitim durumuna bakıldığında 0,8'i (n=8) okur-yazar değil; 4,2'si (n=40) okur-yazar; 52,7'si (n=519) ilkokul /ortaokul mezunu; 26,0'sı (n=247) lise mezunu; 14,2'si (n=135) yüksekokul / fakülte mezunu oldukları, meslek durumu ise 40,6'sı (n=385) işçi/memur; 29,8'i (n=283) serbest meslek; 26,7'si (n=253) emekli; 3,0'ü (n=28) çalışmıyor olduğu görüldü.

Mezun olunan okul bazında 31,1'i (n=295) düz lise; 31,6'sı (n=300) meslek lisesi; 34,0'ü (n=323) Anadolu lisesi; 3,3'ü (n=31) üniversite, mezun olunan bölüm durumu incelendiğinde 55,4'ü (n=526) sayısal; 23,6'sı (n=224) eşit ağırlık; 21,0'i (n=199) diğer mesleki bölümleri okudukları görüldü.

Öğrencilerin sağlık yüksekokuluna gelmeden önce mesleğiniz hakkındaki düşüncelerin durumuna bakıldığında 10,6'si (n=101) hiç bir düşüncem yoktu; 37,6'sı (n=357) toplumda saygınlığı olan kişiliğime uygun

olan bir meslek olarak görüyordum; 3,5'i (n=34) genel olarak olumsuz duygu ve düşüncelerim vardı; 47,9'u (n=455) iş imkanı olan meslek olarak gördükleri, okula başladıktan sonra bu düşüncelerindeki değişimi durumu ise 14,3'ü (n=136) evet; 28,5'i (n=270) biraz; 57,2'si (n=543) hayır olarak belirlendi.

Mesleğiniz hakkında düşünce değişimi olduysa; ne tür bir değişim durumu incelendiğinde 16,1'i (n=153) düşüncelerimde hayal kırıklığına uğradım ve mutsuzum; 26,9'u (n=255) almakta olduğum eğitimle bakış açılarımda olumlu yönde farklılık oldu cevapları verilmiştir olup okuldan mezun olduktan sonraki düşünce durumu ise 89,7'si (n=851) mutlaka mesleğimle ilgili alanda çalışmak istiyorum; 10,3'ü (n=98) mesleğimle ilgili alanda çalışmayı düşünmüyorum olduğu saptandı.

Mesleğinizin geleceği için düşüncesi ise 56,6'sı (n=537) iyimserim; 36,2'si (n=344) orta düzeyde; 7,2'si (n=68) kötümser olduğu belirlenmiştir.

Ailenizin toplam geliri durumuna bakıldığında 23,4'ü (n=222) 1000 ve daha az; 29,5'i (n=280) 1001 – 1500; 16,3'ü (n=155) 1501-2000; 14,5'i (n=138) 2001 ve 2500; 16,2'si (n=154) 2501 ve üzeri olduğu , kaldığımız ev durumu sorusuna 29,0'u (n=275) kira; 68,0'i (n=645) kendimize ait; 3,0'ü (n=29) lojman olarak cevap verildi.

Yaşanılan bölge durumu incelendiğinde 47,7'si (n=453) Marmara bölgesi; 12,8'i (n=121) Ege bölgesi; 7,8'i (n=74) İç Anadolu bölgesi; 12,3'ü (n=117) Akdeniz bölgesi; 8,5'i (n=81) Karadeniz bölgesi; 3,8'i (n=36) Doğu Anadolu bölgesi; 7,1'i (n=67) Güneydoğu Anadolu bölgesinden olduğu belirlendi.

Sosyo demografik özellikler Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Sosyo Demografik Özellikler

Değişkenler		N	%
Yaş (ortalama±standart sapma)		20,11±1,65 (range:17-30)	
Cinsiyet	Erkek	168	17,7
	Kadın	781	82,3
Bölüm	Hemşirelik	300	31,6
	Ebelik	116	12,2
	Beslenme ve Diyetetik	150	15,8
	Çocuk Gelişimi	254	26,8
	Sağlık Kurumları İşletmeciliği	129	13,6
Sınıf	1	344	36,2
	2	232	24,4
	3	218	23,0
	4	155	16,3
Anne eğitim durumu	Okur-Yazar Değil	83	8,7
	Okur-Yazar	70	7,4
	İlkokul / Ortaokul Mezunu	598	63,0
	Lise Mezunu	145	15,3
	Yüksekokul / Fakülte Mezunu	53	5,6
Anne mesleği	İşçi / Memur	112	11,8
	Serbest Meslek	33	3,5
	Ev Hanımı	766	80,7
	Emekli	38	4,0
	Diğer	-	-
Baba eğitim durumu	Okur-Yazar Değil	8	0,8
	Okur-Yazar	40	4,2
	İlkokul / Ortaokul Mezunu	519	54,7
	Lise Mezunu	247	26,0
	Yüksekokul / Fakülte Mezunu	135	14,2
Baba mesleği	İşçi / Memur	385	40,6
	Serbest Meslek	283	29,8
	Emekli	253	26,7
	Çalışmıyor	28	3,0
	Diğer	-	-

Tablo 6. Sosyo Demografik Özellikler Devamı-1

Değişkenler		N	%
Mezun olunan okul	Düz Lise	295	31,1
	Meslek Lisesi	300	31,6
	Anadolu Lisesi	323	34,0
	Üniversite	31	3,3
Mezun olunan bölüm	Sayısal	526	55,4
	Eşit Ağırlık	224	23,6
	Diğer mesleki bölümler	199	21,0
Sağlık Yüksek Okuluna gelmeden önce mesleğiniz hakkındaki düşünceler	Hiç bir düşüncem yoktu.	101	10,6
	Toplumda saygınlığı olan kişiliğime uygun olan bir meslek olarak görüyordum.	357	37,6
	Genel olarak olumsuz duygu ve düşüncelerim vardı.	36	3,8
	İş imkanı olan meslek	455	47,9
	Diğer	-	-
	Okula başladıktan sonra düşünce değişimi	Evet	136
Biraz	270	28,5	
Hayır	543	57,2	
Değişim olduysa; ne tür bir değişim	Düşüncelerimde hayal kırıklığına uğradım ve mutsuzum.	153	16,1
	Almakta olduğum eğitimle bakış açılarımda olumlu yönde farklılık oldu.	255	26,9
Mezun olduktan sonraki düşünce	Mutlaka mesleğimle ilgili alanda çalışmak istiyorum.	851	89,7
	Mesleğimle ilgili alanda çalışmayı düşünmüyorum.	98	10,3
Mesleğinizin geleceği için düşünceniz	İyimserim	537	56,6
	Orta Düzeyde	344	36,2
	Kötümserim	68	7,2
	Diğer	-	-

Tablo 6. Sosyo Demografik Özellikler Devamı-2

Değişkenler		N	%
Ailenizin toplam geliri	1000 ve daha az	222	23,4
	1001 – 1500	280	29,5
	1501-2000	155	16,3
	2001 ve 2500	138	14,5
	2501 ve üzeri	154	16,2
Kaldığınız ev	Kira	275	29,0
	Kendimize ait	645	68,0
	Lojman	29	3,0
	Diğer	-	-
Yaşadığınız bölge	Marmara Bölgesi	453	47,7
	Ege Bölgesi	121	12,8
	İç Anadolu Bölgesi	74	7,8
	Akdeniz Bölgesi	117	12,3
	Karadeniz Bölgesi	81	8,5
	Doğu Anadolu Bölgesi	36	3,8
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	67	7,1

3.8.2. Geçerlilik ve Güvenilirlik

Her çalışma grubunda güvenilirlik katsayısının yeniden hesaplanması önerilmektedir. Güvenilirlik katsayısı 0 ile 1 arasında değişir. 1'e yaklaştıkça güvenilirlik artar. Bu çalışmada güvenilirlik, güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) ile değerlendirilmiştir. Duygusal zeka ölçeğinin tümü için Cronbach Alfa 0,942 iken, duygusal farkındalık, kendi duygularını yönetme, öz motivasyon, empati, diğerlerinin duygularını yönetme alt boyutlar için sırayla 0,830- 0,730- 0,807-0,843 ile 0,783 arasında değişmektedir. Duygusal zeka ölçeği, duygusal zekayı doğru bir şekilde ölçmektedir. Öğrencilerin meslek algısı ölçeğinin tümü için ise Cronbach Alfa 0,962 olup, mesleki nitelik, mesleki çalışma hayatı, mesleki saygınlık, mesleki statü alt boyutlar için sırayla 0,931-0,855-0,857 ile 0,718 arasında değişmektedir. Duygusal zeka ölçeğinde olduğu gibi meslek algısı ölçeği doğru bir şekilde ölçmektedir (Tablo 7).

Tablo 7. Genel Ölçekler ve Boyutların Güvenilirliği (cronbach alfa)

Ölçekler	Güvenilirlik Katsayısı (Cronbach Alfa)
Duygusal Zeka Ölçeği	0,942
Duygusal Farkındalık	0,830
Kendi Duygularını Yönetme	0,730
Öz Motivasyon	0,807
Empati	0,843
Diğerlerinin Duygularını Yönetme	0,783
Meslek Algısı Ölçeği	0,962
Mesleki Nitelik	0,931
Mesleki Çalışma Hayatı	0,855
Mesleki Saygınlık	0,857
Mesleki Statü	0,718

3.8.3. Meslek Algısı Ölçeği Faktör Analizi

Eşer, İ., Khorshid, L., Denat, Y. geliştirdiği Hemşirelik Mesleğini Algılama ölçeği 2 alt boyutlu iken bu çalışmada 2 madde eklendiğinden yeniden açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizinde KMO=0,950 bu değer 1'e yakın olması istenmektedir. Bu çalışmadaki değer 1'e çok yakın olması veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Barlett testi sonucu $p=0,000$, bu da ölçekteki maddelerin birbiri ile ilişkili olmadığını ve faktör analizi yapılabileceğini göstermektedir.

Analiz sonucunda özdeğer 1 ve üstünde olan 4 faktör olduğu ve bu faktörlerin toplamda varyansın %64.957'sinin açıklandığı belirlenmiştir. 1.faktörün özdeğeri 26.703, açıklanan varyans %10,585; 2. faktör özdeğeri 2.367, açıklanan varyans %15.175; 3. faktör özdeğeri 1.580, açıklanan varyans %14.428 ve 4.faktörün özdeğeri 1.057, açıklanan varyans ise %8.651 olduğu belirlenmiştir. 1.faktör 0,872 ile 0,479 arasında, 2.faktör 0,824 ile 0,549 arasında, 3.faktör 0,741 ile 0,533 arasında, 4.faktör ise 0,859 ile 0,439 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ölçekteki 1.faktör için Mesleki nitelik, 2.faktör için Çalışma hayatı, 3.faktör için Saygınlık ve 4.faktör içinde Mesleki statü olarak adlandırılmıştır. Meslek algısı ölçeği faktör yükleri, özdeğer ve açıklayıcı varyansları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Meslek Algısı Ölçeği Faktör Analizi

No	DEĞİŞKENLER	FAKTÖRLER				Özdeğer	Açıklanan Varyans
		Faktör 1: Mesleki Nitelik	2.Faktör: Çalışma Hayatı	3.Faktör: Saygınlık	4.Faktör: Mesleki		
S1	Mesleğim yoğun iletişim gerektiren bir meslektir.	0,802				10,58 5	%26, 703
S3	Mesleğim fedakarlık gerektiren bir meslektir.	0,764					
S4	Mesleğim bilgiye dayalı bir meslektir.	0,751					
S10	Mesleğim yükseköğrenim gerektiren bir meslektir.	0,733					
S5	Mesleğim beceriye dayalı bir meslektir.	0,725					
S24	Mesleğim kavramsal beceri gerektirir.	0,720					
S9	Mesleğim mesleği problem çözme becerilerinin kullanımını gerektirir.	0,711					
S11	Mesleğim bilime dayanan bir meslektir.	0,639					
S17	Mesleğim kariyer yapılabilen bir meslektir.	0,608					
S16	Mesleğim teknoloji kullanımı gerektiren bir meslektir.	0,479					

Tablo 8. Meslek Algısı Ölçeği Faktör Analizi Devamı-1

No	DEĞİŞKENLER	FAKTÖRLER				Özdeğer	Açıklanan Varyans
		Faktör 1: Mesleki Nitelik	2.Faktör: Çalışma Hayatı	3.Faktör : Saygınlık	4.Faktör : Mesleki statü		
S20	Mesleğim nöbet tutulmasını gerektiren bir meslektir.		0,824			2,367	% 15, 175
S18	Mesleğim çalışma koşulları ağır olan bir meslektir.		0,819				
S21	Mesleğim yorucu bir meslektir.		0,734				
S14	Mesleğim stresli bir meslektir.		0,677				
S15	Mesleğim sağlık hizmetlerinde hayati önem taşıyan bir meslektir.		0,552				
S19	Mesleğim ekip çalışması gerektiren bir meslektir.		0,549			1,580	% 14, 428
S22	Mesleğim diğer sağlık meslekleri tarafından saygı duyulan bir meslektir.			0,741			
S23	Mesleğim diğer sağlık mesleklerinden daha fazla prestijli bir meslektir			0,716			
S12	Mesleğim toplum tarafından takdir edilen bir meslektir.			0,710			
S8	Mesleğim toplumda saygın bir meslektir.			0,700			
S13	Mesleğim doyum verici bir meslektir.			0,533			

Tablo 8. Meslek Algısı Ölçeği Faktör Analizi Devamı-2

No	DEĞİŞKENLER	FAKTÖRLER				Özdeğer	Açıklanan Varyans
		Faktör 1: Mesleki Nitelik	2.Faktör: Çalışma Hayatı	3.Faktör: Saygınlık	4.Faktör: Mesleki statü		
S6	Mesleğim diğer sağlık meslekleriyle eşdeğer statüdedir.				0,859	1,057	%8,651
S7	Mesleğim diğer sağlık meslekleriyle eşdeğer prestije sahiptir.				0,846		
S2	Mesleğim bağımsız uygulamaları olan bir meslektir.				0,439		
Toplamda Açıklanan Varyans = %64,957							
Özdeğer Toplamı= 15,589							

3.8.4.Duygusal Zeka Ve Meslek Algısı Ölçekleri Puan Ortalamaları

Öğrencilerin toplam duygusal zeka ölçeği puan ortalaması $134,2 \pm 29,9$ olup, duygusal farkındalık, kendi duygularını yönetme, öz motivasyon, empati ve diğerlerinin duygularını yönetme alt boyutları puan ortalamaları sırayla $28,3 \pm 6,6$, $24,9 \pm 6,08$, $26,8 \pm 6,2$, $28,0 \pm 6,3$, $26,2 \pm 6,1$ olarak saptanmıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde toplam duygusal zeka ölçeği puan ortalamaları ve alt boyutlarının puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin meslek algısı toplam puan ortalaması $115,5 \pm 24,0$ olup, mesleki nitelik, mesleki çalışma hayatı, mesleki saygınlık ve mesleki statü alt boyutları puan ortalamaları ise sırayla $51,2 \pm 11,2$, $51,2 \pm 11,2$, $23,6 \pm 6,2$, $12,8 \pm 4,1$ olarak belirlenmiştir. Meslek algısını verileri incelendiğinde sadece mesleki nitelik alt boyut puan ortalamasının yüksek düzeyde olduğu diğer alt boyutların puan ortalamalarının ve meslek algısı toplam puan ortalamasının ise orta düzey olduğu saptanmıştır. (Tablo 9).

Tablo 9. Duygusal Zeka ve Meslek Algısı ve Alt Boyutların Puan Ortalamaları

	Ortalama \pm Standart Sapma	Range
Duygusal Farkındalık	28,3 \pm 6,6	(6-36)
Kendi Duygularını Yönetme	24,9 \pm 6,08	(6-36)
Öz Motivasyon	26,8 \pm 6,2	(6-36)
Empati	28,0 \pm 6,3	(6-36)
Diğerlerinin Duygularını Yönetme	26,2 \pm 6,1	(6-36)
Duygusal Zeka Ölçeği Toplam Puan	134,2 \pm 29,9	(32-180)
Mesleki Nitelik	51,2 \pm 11,2	(10-60)
Mesleki Çalışma Hayatı	27,7 \pm 7,6	(6-36)
Mesleki Saygınlık	23,6 \pm 6,2	(5-30)
Mesleki Statü	12,8 \pm 4,1	(3-18)
Meslek Algısı Toplam Puanı	115,5 \pm 24,0	(24-144)

3.8.4.1. Duygusal Zekanın Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi

Aşağıda Tablo 10'a bakıldığında:

Öğrencilerin duygusal zeka puan ortalaması ile cinsiyet ($t=-0,961$ $p=0,338$) ve yaş arasında ($r=-0,037$ $p=0,255$) anlamlı farklılık görülmedi.

Öğrencilerin okudukları bölüm ile duygusal zeka puan ortalaması karşılaştırıldığında; istatistiksel olarak anlamlılık gösterdiği belirlenmiştir. Sağlık kurumları işletmeciliği bölümü öğrencilerinin duygusal zeka puan ortalamaları (139,7 \pm 24,3), Ebelik (138,9 \pm 24,6), Çocuk Gelişimi (133,7 \pm 27,4), Hemşirelik (131,7 \pm 29,7), Beslenme ve Diyetetik (131,6 \pm 22,4) bölümlerinde okuyan öğrencilerin duygusal zeka ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptandı.

Öğrenim gördükleri 1.sınıf, 2.sınıf, 3.sınıf ve 4. sınıfa göre duygusal zeka puan ortalamalarında farklılık saptanmamıştır olup sadece 2. sınıflarda okuyan öğrencilerde duygusal zeka puan ortalamaları (136,6 \pm 25,9) yüksek olduğu bulundu.

Anne eğitim durumu ve duygusal zeka puan ortalamasına incelendiğinde anne eğitimi İlkokul / Ortaokul Mezunu olan öğrencilerin

duygusal zeka puan ortalaması (135,4±26,6) yüksek çıkmış fakat istatistiksel olarak anlamlılık bulunmamaktadır.

Öğrencilerin anne mesleği ile duygusal zeka puan ortalamasının farklılık göstermediği belirlenmiştir. Anne mesleği emekli olan öğrencilerin duygusal zeka puan ortalaması (134,8±26,5) yüksek çıkmış olup, istatistiksel olarak anlamlılık ifade etmemektedir.

Duygusal zeka puan ortalaması ile öğrencilerin baba eğitimi arasındaki ilişki incelendiğinde, babaları İlkokul / Ortaokul Mezunu öğrencilerin duygusal zeka puan ortalaması (135,7±26,0) yüksek çıkmış fakat istatistiksel olarak anlamlılık saptanmadı.

Öğrencilerin baba mesleği ile duygusal zeka puan ortalamasının farklılık göstermediği saptanmıştır. Baba mesleği emekli olan öğrencilerin duygusal zeka puan ortalaması (140,0±23,0) yüksek çıkmış ama istatistiksel olarak farklılık göstermedi.

Duygusal zeka puan ortalaması ile öğrencilerin mezun oldukları okul türleri incelendiğinde üniversite mezunu olan öğrencilerin duygusal zeka puan ortalaması (138,7±24,7), meslek lisesi (13,4±23,7), düz lise (133,9±28,8), Anadolu lisesi (131,0±27,6) mezunlarından anlamlı düzeyde yüksek çıkmış ve istatistiksel olarak farklılık saptandı.

Öğrencilerin liseden mezun oldukları bölümle ve duygusal zeka puan ortalaması değerlendirildiğinde istatistiksel olarak farklılık saptanmamış sadece mesleki bölüm mezunlarının duygusal zeka puan ortalamaları (135,9±25,1), diğer bölüm mezunlarında yüksektir.

Sağlık yüksekokuluna gelmeden önce öğrencilerin okudukları bölüm mesleği hakkındaki düşünceleri ve duygusal zeka puan ortalaması incelendiğinde istatistiksel olarak farklılık saptanmıştır. Meslekleri düşüncelere hakkında vermiş oldukları cevaplar değerlendirildiğinde toplumda saygınlığı olan kişiliğine uygun olan bir meslek olarak görenlerin duygusal zeka puan ortalaması (137,4±26,2), iş imkanı olan meslek görenlerden (133,2±26,6), mesleği hakkında hiç bir düşüncesi olmayanlardan (129,6±28,9), mesleği hakkında genel olarak olumsuz duygu ve düşünceleri olandan (126,9±26,8) anlamlı düzeyde yüksektir.

Öğrencilerin okula başladıktan sonra düşünce değişimi ile duygusal zeka puan ortalaması karşılaştırıldığında istatistiksel olarak farklılık bulunmamıştır. Verilen cevaplar içinde hayır diyenlerin duygusal zeka puan ortalamaları (135,6+26,7) yüksek olduğu görüldü.

Duygusal zeka puan ortalaması ve öğrencilerin okula başladıktan sonraki düşünce değişimi olduysa ne tür değişim olduğu değerlendirildiğinde, öğrenciler düşüncelerimde hayal kırıklığına uğradım ve mutsuzum cevabının duygusal zeka puan ortalaması (132,6+25,2) yüksek bulunmuş fakat istatistiksel olarak farklılık saptanmadı.

Öğrencilere mezun olduktan sonraki mesleği hakkındaki düşünceler ile duygusal zeka puan ortalaması incelendiğinde istatistiksel olarak farklılık saptanmış. Değişkenler değerlendirildiğinde mutlaka mesleğimle ilgili alanda çalışmak istiyorum diyen öğrencilerin duygusal zeka puan ortalamaları (135,3+25,8), mesleğimle ilgili alanda çalışmayı düşünmüyorum diyen öğrencilerin duygusal zeka puan ortalamasından (124,8+33,6) yüksektir.

Duygusal zeka puan ortalaması ve öğrencilerin meslek hakkındaki gelecek düşünceleri arasındaki ilişki karşılaştırıldığında istatistiksel olarak farklılık belirlenmemiş olup, mesleğinin geleceği hakkında iyimser düşünen öğrencilerin duygusal zeka puan ortalaması (135,3+28,3), orta düzeyde iyimser (132,9+24,4) ile kötümserim (132,6+26,8) diyen öğrencilerden yüksek olduğu belirlendi.

Öğrencilerin aile geliri toplamı ile duygusal zeka puan ortalaması değerlendirildiğinde istatistiksel anlamlılık bulunmamış olup, 1000 ve daha az aile gelirine sahip öğrencilerin duygusal puan ortalaması (135,4+27,9), diğer değişkenlerinden yüksek olduğu saptandı.

Öğrencilerin kaldıkları ev ile duygusal zeka puan ortalaması incelendiğinde istatistiksel farklılık saptanmamış, sadece lojman değişkeninin duygusal zeka puan ortalamasının (139,6+24,8) yüksektir.

Duygusal zeka puan ortalaması ve öğrencilerin yaşadıkları bölge ilişkisinde istatistiksel farklılık bulunmamış, değişkenler arasındaki İç Anadolu Bölgesi değişkeninin duygusal zeka puan ortalaması (136,8±26,9) yüksektir.

Tablo 10. Duygusal Zekanın Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi

Değişkenler		N	Ortalama \pm Standart Sapma	İstatistiksel Değerler	
Cinsiyet	Erkek	168	132,2 \pm 30,3	t= 0,961	p=0,338
	Bayan	781	134,7 \pm 26,1		
Yaş	20,11 \pm 1,65 (range:17-30)			r= 0,037	p=0,255
Bölüm	Hemşirelik	300	131,7 \pm 29,7	F=3,304	p=0,011
	Ebelik	116	138,9 \pm 24,6		
	Beslenme ve Diyetetik	150	131,6 \pm 22,4		
	Çocuk Gelişimi	254	133,7 \pm 27,4		
	Sağlık Kurumları İşletmeciliği	129	139,7 \pm 24,3		
Sınıf	1	344	132,5 \pm 27,8	f=0,930	p=0,426
	2	232	136,6 \pm 25,9		
	3	218	134,3 \pm 26,3		
	4	155	134,4 \pm 26,8		
Anne eğitim durumu	Okur-Yazar Değil	83	131,7 \pm 28,2	f=1,434	p=0,221
	Okur-Yazar	70	132,2 \pm 24,2		
	İlkokul / Ortaokul Mezunu	598	135,4 \pm 26,6		
	Lise Mezunu	145	134,1 \pm 25,6		
	Yüksekokul / Fakülte Mezunu	53	127,3 \pm 30,0		

Tablo 10. Duygusal Zekanın Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi Devamı-1

Değişkenler		N	Ortalama \pm Standart Sapma	İstatistiksel Değerler
Anne mesleği	İşçi / Memur	112	128,4 \pm 29,3	f=2,223 p=0,084
	Serbest Meslek	33	134,6 \pm 31,4	
	Ev Hanımı	766	134,8 \pm 26,5	
	Emekli	38	138,7 \pm 20,0	
	Diğer	-	-	
Baba eğitim durumu	Okur-Yazar Değil	8	133,2 \pm 22,8	f=1,458 p=0,213
	Okur-Yazar	40	126,4 \pm 29,2	
	İlkokul / Ortaokul Mezunu	519	135,7 \pm 26,0	
	Lise Mezunu	247	132,9 \pm 27,0	
	Yüksekokul / Fakülte Mezunu	135	133,1 \pm 29,1	
Baba mesleği	İşçi / Memur	385	132,4 \pm 27,8	f=1,216 p=0,303
	Serbest Meslek	271	135,0 \pm 25,3	
	Çalışmıyor	283	135,3 \pm 27,4	
	Emekli	28	140,0 \pm 23,0	
	Diğer	-	-	
Mezun olunan okul	Düz Lise	295	133,9 \pm 28,8	f=3,335 p=0,019
	Meslek Lisesi	300	137,4 \pm 23,7	
	Anadolu Lisesi	323	131,0 \pm 27,6	
	Üniversite	31	138,7 \pm 24,7	

Tablo 10. Duygusal Zekanın Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi Devamı-2

Değişkenler		N	Ortalama \pm Standart Sapma	İstatistiksel Değerler
Mezun olunan bölüm	Sayısal	526	133,8 \pm 27,3	f=0,510 p=0,601
	Eşit Ağırlık	224	133,6 \pm 27,3	
	Diğer mesleki bölümler	199	135,9 \pm 25,1	
Sağlık Yüksek Okuluna gelmeden önce meslek hakkındaki düşünceler	Hiç bir düşüncem yoktu.	101	129,6 \pm 28,9	f=3,712 p=0,010
	Toplumda saygınlığı olan kişiliğime uygun olan bir meslek olarak görüydüm.	357	137,4 \pm 26,2	
	Genel olarak olumsuz duygu ve düşüncelerim vardı.	36	126,9 \pm 26,8	
	İş imkanı olan meslek	455	133,2 \pm 26,6	
	Diğer	-	-	
Okula başladıktan sonra düşünce değişimi	Evet	136	131,5 \pm 27,6	f=1,776 p=0,170
	Biraz	270	132,8 \pm 26,6	
	Hayır	543	135,6 \pm 26,7	

Tablo 10. Duygusal Zekanın Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi Devamı-3

Değişkenler		N	Ortalama \pm Standart Sapma	İstatistiksel Değerler
Değişim olduysa; ne tür bir değişim	Düşüncelerimde hayal kırıklığına uğradım ve mutsuzum.	153	132,6 \pm 25,2	t=0,257 p=0,797
	Almakta olduğum eğitimle bakış açılarımda olumlu yönde farklılık oldu.	255	131,9 \pm 28,2	
Mezun olduktan sonraki düşünce	Mutlaka mesleğimle ilgili alanda çalışmak istiyorum.	851	135,3 \pm 25,8	t=3,669 p=0,000
	Mesleğimle ilgili alanda çalışmayı düşünmüyorum.	98	124,8 \pm 33,6	
Mesleğinizin geleceği için düşünceniz	İyimserim	537	135,3 \pm 28,3	f=1,029 p=0,358
	Orta Düzeyde	344	132,9 \pm 24,4	
	Kötümserim	68	132,6 \pm 26,8	
	Diğer	-	-	
Aile toplam geliri	1000 ve daha az	222	135,4 \pm 27,9	f=0,352 p=0,843
	1001 – 1500	280	134,5 \pm 24,2	
	1501-2000	155	134,6 \pm 26,3	
	2001 ve 2500	138	132,4 \pm 30,3	
	2501 ve üzeri	154	133,0 \pm 27,3	

Tablo 10. Duygusal Zekanın Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi Devamı-4

Değişkenler		N	Ortalama \pm Standart Sapma	İstatistiksel Değerler
Kaldığınız ev	Kira	275	135,0 \pm 27,6	f=0,854 p=0,426
	Kendimize ait	645	133,6 \pm 26,6	
	Lojman	29	139,6 \pm 24,8	
	Diğer	-	-	
Yaşadığınız bölge	Marmara Bölgesi	453	134,4 \pm 27,0	f=0,211 p=0,973
	Ege Bölgesi	121	133,6 \pm 26,9	
	İç Anadolu Bölgesi	74	136,8 \pm 26,9	
	Akdeniz Bölgesi	117	134,0 \pm 27,2	
	Karadeniz Bölgesi	81	134,0 \pm 25,2	
	Doğu Anadolu Bölgesi	36	131,5 \pm 29,2	
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	67	133,1 \pm 27,0	

3.8.4.2. Duygusal Zeka Değişkenleri Etkililiği

Öğrencilerin katılma derecesi en yüksek olan 5. ve 6. puanlarının toplamı birlikte incelendiğinde değişkenlerin önem sırasına göre etkililiği aşağıdaki şekildedir (Tablo 11):

Faktör 1: Duygusal Farkındalık:

S1. Sağduyumun bir ürünü olan olumlu ve olumsuz duygularımın her ikisini de hayatıma yön vermede kullanırım (%69,3).

S2. Olumsuz duygularımla hayatımda ne gibi değişiklikler yapmam gerektiğini ortaya koyarım (%57,7).

S4. Duygularımı her an kendime uygun bir şekilde ifade edebilirim (%61,5).

S17.Zaman uygunsa, olumsuz duygularımı, hatalarımı değerlendirir ve olumsuzluk sebebinin ne olduğunu bulmaya çalışırım (%72,2).

S19.Sağlığım için gerçek duygularımdan haberdar olmak çok önemlidir (%76,9).

S25.Gerçek duygularından haberdar olan insanlar kendi hayatlarını daha kolay yönetirler (%81,2).

Faktör 2: Kendi Duygularını Yönetme:

S3.Baskı altında sakinimdir (%28,4).

S7.Neler hissettiğimin farkındayım (%75,3).

S8.Bazı şeyler yolunda gitmeyip (alt üst olduğu zaman) yeniden kolayca soğukkanlı olabilirim (%53).

S10,Olumsuz duyguların beni uzun süre etkilemesine izin vermem (%52,7).

S18.İşler yolunda gitmediği zaman kendime hakim olurum (%60).

S30,Olumsuz duygularımdan kısa sürede sıyrılabilirim (%48,1).

Faktör 3: Öz Motivasyon,

S5.Kendimi tehdit ve tehlike altında hissettiğim zaman, kendime hakim olup ne yapmam gerektiği konusunda kendimi odaklayabilirim (%60,2).

S6.Kendimi tehdit ve tehlike altında hissettiğim zaman, büyük ölçüde olumlu duygularla hareket ederim (% 39,6).

S13.Bir başarısızlık durumunda başarabilmek için tekrar tekrar deneyecek gücüm vardır (% 66,2).

S14.Hayatta karşılaştığım güçlüklerle çözüm bulmaya çalışırım (%77,8).

S16.Kolayca dikkat, sükunet ve hazır olmayı gerektirecek durumlara girebilirim (%65,2).

S22.Bir görev söz konusu olduğu zaman olumsuz duygularımdan kolayca sıyrılabilirim (%58,3).

Faktör 4: Empati:

S9.Başkalarının problemlerini dinlemede oldukça iyimdir (%78,8).

S11.Başkalarının duygusal ihtiyaçlarına duyarlıyım (%75).

S20,Doğrudan ifade edilmese bile başkalarının duygularını kolayca anlayabilirim (%70,5).

S21.İnsanların duygularını yüz ifadelerinden anlamada başarılıyım (%73,5).

S23.Başkalarının belirgin olmayan ihtiyaçlarını kolayca sezebilirim (%52,4).

S28.Başkalarının duygularına güçlü bir şekilde uyarım (%46,1).

Faktör 5: Diğerlerinin Duygularını Yönetme:

S12.Başkalarının üzerinde sakinleştirici etkim vardır (% 58,8).

S15.Diğer insanların mizacına, ihtiyaçlarına ve güdülerine tepkilerde bulunurum (%57,2).

S24.İnsanlar benim diğer insanların duygularını etkilediğimi düşünürler (% 46,2).

S26.Genellikle başka insanların karamsarlıklarını kolaca iyimserliğe çevirebilirim (%51,2).

S27.Bir ilişkiyle ilgili tavsiye isteyenler için uygun biriyim (%53,3).

S29.Kendi kişisel amaçlarına ulaşmada başkalarına yardımcı olurum (%67,4).

Tablo 11. Duygusal Zeka Değişkenleri Etkililiği

Faktör 1: Duygusal Farkındalık						
Katılma derecesi						
Madde	1	2	3	4	5	6
S1.	69	99	37	86	296	362
	7,3	10,4	3,9	9,1	31,2	38,1
S2.	70	103	67	162	326	221
	7,4	10,9	7,1	17,1	34,4	23,3
S4.	53	94	71	148	312	271
	5,6	9,9	7,5	15,6	32,9	28,6
S17.	46	47	58	113	309	376
	4,8	5,0	6,1	11,9	32,6	39,6
S19.	54	36	48	81	249	481
	5,7	3,8	5,1	8,5	26,2	50,7
S25.	56	36	29	58	179	591
	5,9	3,8	3,1	6,1	18,9	62,3
Faktör 2: Kendi Duygularını Yönetme						
Katılma derecesi						
Madde	1	2	3	4	5	6
S3.	322	120	92	145	173	97
	33,9	12,6	9,7	15,3	18,2	10,2
S7.	70	47	45	73	273	441
	7,4	5,0	4,7	7,7	28,8	46,5
S8.	84	85	83	194	310	193
	8,9	9,0	8,7	20,4	32,7	20,3
S10,	87	75	93	194	276	224
	9,2	7,9	9,8	20,4	29,1	23,6
S18.	44	75	63	197	362	208
	4,6	7,9	6,6	20,8	38,1	21,9
S30,	83	70	110	230	277	179
	8,7	7,4	11,6	24,2	29,2	18,9
Faktör 3: Öz Motivasyon						
Katılma derecesi						
Madde	1	2	3	4	5	6
S5.	61	91	77	148	323	249
	6,4	9,6	8,1	15,6	34,0	26,2
S6.	121	113	120	219	240	136
	12,8	11,9	12,6	23,1	25,3	14,3
S13.	48	58	66	149	326	302
	5,1	6,1	7,0	15,7	34,4	31,8
S14.	43	35	45	88	317	421
	4,5	3,7	4,7	9,3	33,4	44,4
S16.	50	59	61	161	329	289
	5,3	6,2	6,4	17,0	34,7	30,5
S22.	56	66	87	187	313	240
	5,9	7,0	9,2	19,7	33,0	25,3

Tablo 11. Duygusal Zeka Değişkenleri Etkililiği Devamı-1

Faktör 4: Empati						
Katılma derecesi						
Madde	1	2	3	4	5	6
S9.	62	37	32	70	244	504
	6,5	3,9	3,4	7,4	25,7	53,1
S11.	64	33	36	105	271	440
	6,7	3,5	3,8	11,1	28,6	46,4
S20.	39	52	55	134	353	316
	4,1	5,5	5,8	14,1	37,2	33,3
S21.	37	37	54	123	337	361
	3,9	3,9	5,7	13,0	35,5	38,0
S23.	51	61	102	238	293	204
	5,4	6,4	10,7	25,1	30,9	21,5
S28.	74	78	114	245	284	154
	7,8	8,2	12,0	25,8	29,9	16,2
Faktör 5: Diğerlerinin Duygularını Yönetme						
Katılma derecesi						
Madde	1	2	3	4	5	6
S12.	48	53	68	127	354	299
	5,1	5,6	7,2	13,4	37,3	21,5
S15.	82	71	87	166	292	251
	8,6	7,5	9,2	17,5	30,8	26,4
S24.	107	93	100	210	269	170
	11,3	9,8	10,5	22,1	28,3	17,9
S26.	52	50	100	261	336	150
	5,5	5,3	10,5	27,5	35,4	15,8
S27.	89	69	75	210	257	249
	9,4	7,3	7,9	22,1	27,1	26,2
S29.	49	43	63	155	383	256
	5,2	4,5	6,6	16,3	40,4	27,0

3.8.4.3. Meslek Algısının Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi

Aşağıda Tablo 4'e bakıldığında:

Öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması ile cinsiyet karşılaştırmasında istatistiksel olarak farklılık saptanmıştır. Bayan öğrencilerin meslek algısı puan ortalamaları (117,0±23,5), erkek öğrencilerin meslek algısı puan ortalamasından (108,2±24,8) anlamlı düzeyde yüksek olduğu görüldü.

Meslek algısı puan ortalaması ile yaş değişkeninin meslek algısı puan ortalaması ($r=-0,037$ $p=0,255$) incelendiğinde istatistiksel olarak farklılık saptanmadı.

Öğrencilerin okudukları bölüm ile meslek algısı puan ortalaması karşılaştırıldığında; istatistiksel olarak anlamlılık saptanmıştır. Ebelik bölümü öğrencilerinin meslek algısı puan ortalamaları (123,5±21,9) Hemşirelik (118,3±27,0), Sağlık kurumları işletmeciliği (112,6±21,8), Beslenme ve Diyetetik (112,5±18,8), Çocuk Gelişimi (111,5±23,8) bölümlerinde okuyan öğrencilerin duygusal zeka ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi.

Meslek algısı puan ortalaması ile öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre meslek algısı puan ortalamaları incelendiğinde istatistiksel anlamda farklılık belirlenmiştir. 4. Sınıfta okuyan öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması (119,0±24,0), 3. Sınıf (116,5±24,3), 2.sınıf (117,5±22,8) ve 1. Sınıfta (111,7±24,2) okuyan öğrencilerin meslek algısı puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Öğrencilerin anne eğitim durumu ile meslek algısı puan ortalaması incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlılık saptanmıştır. Anne eğitimi İlkokul / Ortaokul Mezunu olan öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması (116,8±24,0), anneleri Lise Mezunu (116,5±23,4), Okur-Yazar (112,2±23,3), Yüksekokul / Fakülte Mezunu (112,1±24,3), Okur-Yazar olmayan (108,9±24,3) öğrencilerin meslek algısı puan ortalamasından yüksek olduğu görüldü.

Meslek algısı puan ortalaması ile öğrencilerin anne mesleği arasındaki ilişki karşılaştırıldığında istatistiksel olarak farklılık görülmemiş, değişkenler arasında sadece anne mesleği emekli olan öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması (119,8±13,9) yüksek olduğu saptandı.

Öğrencilerin baba eğitim durumu ve meslek algısı puan ortalaması karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlılık saptanmamış, sadece baba eğitimi İlkokul / Ortaokul Mezunu olan öğrencilerin meslek algısı puan ortalamasının (116,8±22,9) yüksek olduğu belirlendi.

Meslek algısı puan ortalaması ile öğrencilerin baba mesleği arasındaki ilişki değerlendirildiğinde istatistiksel bir anlamlılık görülmemiş sadece baba mesleği emekli olan öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması (115,3±19,6) yüksek olduğu görüldü.

Öğrencilerin mezun oldukları okul türleri ile meslek algısı puan ortalaması değerlendirildiğinde istatistiksel olarak farklılık saptanmamıştır. Üniversite mezunu olan öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması (119,9±24,9), meslek lisesi (117,0±21,5), düz lise (115,9±26,3) ve Anadolu lisesi (113,1±23,8) mezun öğrencilerden yüksektir.

Duygusal zeka puan ortalaması ve öğrencilerin liseden mezun oldukları bölüm karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlılık görülmüştür. Mesleki bölüm mezunu öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması (118,4±21,4) sayısal (116,5±24,5) ve eşit ağırlık (110,2±24,3) bölümünden mezun öğrencilerin meslek algısı puan ortalamasından yüksek bulundu.

Sağlık yüksekokuluna gelmeden önce öğrencilerin okudukları bölüm mesleği hakkındaki düşünceler ile meslek algısı puan ortalaması incelendiğinde istatistiksel olarak farklılık saptanmıştır. Meslekleri düşüncelere hakkında vermiş oldukları cevaplar değerlendirildiğinde toplumda saygınlığı olan kişiliğime uygun olan bir meslek olarak görenlerin meslek algısı puan ortalaması (118,6±22,6) , iş imkanı olan meslek görenlerden (114,6±24,5), mesleği hakkında genel olarak olumsuz duygu ve düşünceleri olandan (113,7±26,4) mesleği hakkında hiç bir düşüncesi olmayanlardan (108,8±24,1), anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptandı.

Öğrencilerin okula başladıktan sonra düşünce değişimi ile meslek algısı puan ortalaması karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlılık saptanmıştır. Düşüncelerindeki değişim hakkında hayır diyen öğrencilerin meslek algısı puanı (117,0±24,1), biraz (114,6±22,4), evet (110,9±26,0) diyen öğrencilerin meslek algısı puan ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi.

Meslek algısı puan ortalaması ve öğrencilerin okula başladıktan sonraki düşünce değişimi olduysa ne tür değişim olduğu değerlendirildiğinde, Almakta olduğum eğitimle bakış açılarımda olumlu yönde farklılık oldu cevabının meslek algısı puan ortalaması (113,7±24,6) yüksek bulunmuş fakat istatistiksel olarak farklılık saptandı.

Öğrencilere mezun olduktan sonraki mesleği hakkındaki düşünler ile meslek algısı puan ortalaması incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlılık saptanmış. Değişkenler değerlendirildiğinde mutlaka mesleğimle ilgili

alanda çalışmak istiyorum diyen öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması (116,7±23,0), mesleğimle ilgili alanda çalışmayı düşünmüyorum diyen öğrencilerin duygusal zeka puan ortalamasından (104,3±29,1) anlamlı düzeyde yüksek çıktı.

Meslek algısı puan ortalaması ve öğrencilerin meslek hakkındaki gelecek düşünceleri arasındaki ilişki karşılaştırıldığında istatistiksel olarak farklılık belirlenmemiş olup, mesleğinin geleceği hakkında iyimser düşünen öğrencilerin duygusal zeka puan ortalaması (116,7±24,4), orta düzeyde iyimser (115,0±23,3) ile kötümserim (107,6±23,0) diyen öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi.

Öğrencilerin aile geliri toplamı ile meslek algısı puan ortalaması değerlendirildiğinde istatistiksel anlamlılık bulunmamış olup, 1000 – 1500 arası aile geliri olan öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması (116,5±23,2), diğer değişkenlerinden yüksek olduğu saptandı.

Öğrencilerin kaldıkları ev ile meslek algısı puan ortalaması incelendiğinde istatistiksel farklılık saptanmamış, sadece lojman değişkeninin meslek algısı puan ortalamasının (121,0±24,8) yüksek olduğu görüldü.

Meslek algısı puan ortalaması ve öğrencilerin yaşadıkları bölge ilişkisinde istatistiksel farklılık bulunmamış, değişkenler arasındaki Marmara Bölgesi değişkeninin duygusal zeka puan ortalaması (117,1±24,0) yüksektir.

Tablo 12. Meslek Algısını Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi

Değişkenler		N	Ortalama \pm Standart Sapma	İstatistiksel Değerler	
Cinsiyet	Erkek	168	108,2 \pm 24,8	t=0,4,206	p=0,00
	Bayan	781	117,0 \pm 23,5		
Yaş	20,11 \pm 1,65 (range:17-30)			r=0,037	p=0,255
Bölüm	Hemşirelik	300	118,3 \pm 27,0	f=7,207 p=0,000	
	Ebelik	116	123,5 \pm 21,9		
	Beslenme ve Diyetetik	150	112,5 \pm 18,8		
	Çocuk Gelişimi	254	111,5 \pm 23,8		
	Sağlık Kurumları İşletmeciliği	129	112,6 \pm 21,8		
Sınıf	1	344	111,7 \pm 24,2	f=4,622 p=0,003	
	2	232	117,5 \pm 22,8		
	3	218	116,5 \pm 24,3		
	4	155	119,0 \pm 24,0		
Anne eğitim durumu	Okur-Yazar Değil	83	108,9 \pm 24,3	f=2,654 p=0,032	
	Okur-Yazar	70	112,2 \pm 23,3		
	İlkokul / Ortaokul Mezunu	598	116,8 \pm 24,0		
	Lise Mezunu	145	116,5 \pm 23,4		
	Yüksekokul / Fakülte Mezunu	53	112,1 \pm 24,3		
Anne mesleği	İşçi / Memur	112	112,1 \pm 26,8	f=1,232 p=0,297	
	Serbest Meslek	33	117,6 \pm 28,3		
	Ev Hanımı	766	115,6 \pm 23,7		
	Emekli	38	119,8 \pm 13,9		
	Diğer	-	-		
Baba eğitim durumu	Okur-Yazar Değil	8	106,6 \pm 21,1	f=2,082 p=0,081	
	Okur-Yazar	40	106,8 \pm 28,1		
	İlkokul / Ortaokul Mezunu	519	116,8 \pm 22,9		
	Lise Mezunu	247	115,0 \pm 24,8		
	Yüksekokul / Fakülte Mezunu	135	114,2 \pm 24,8		

Tablo 12. Meslek Algısını Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi Devamı-1

Değişkenler		N	Ortalama \pm Standart Sapma	İstatistiksel Değerler
Baba mesleği	İşçi / Memur	385	114,8 \pm 24,6	f=0,441 p=0,724
	Serbest Meslek	283	116,8 \pm 24,4	
	Çalışmıyor	253	115,0 \pm 23,1	
	Emekli	28	115,3 \pm 19,6	
	Diğer	-	-	
Mezun olunan okul	Düz Lise	295	115,9 \pm 26,3	f=1,798 p=0,146
	Meslek Lisesi	300	117,0 \pm 21,5	
	Anadolu Lisesi	323	113,1 \pm 23,8	
	Üniversite	31	119,9 \pm 24,9	
Mezun olunan bölüm	Sayısal	526	116,5 \pm 24,5	f=7,411 p=0,001
	Eşit Ağırlık	224	110,2 \pm 24,3	
	Diğer mesleki Bölümler	199	118,4 \pm 21,4	
Sağlık Yüksek Okuluna gelmeden önce meslek hakkındaki düşünceler	Hiç bir düşüncem yoktu.	101	108,8 \pm 24,1	f= 4,553 p=0,001
	Toplumda saygınlığı olan kişiliğime uygun olan bir meslek olarak görüydüm.	357	118,6 \pm 22,6	
	Genel olarak olumsuz duygu ve düşüncelerim vardı.	36	113,7 \pm 26,4	
	İş imkanı olan meslek	455	114,6 \pm 24,5	
	Diğer	-	-	
Okula başladıktan sonra düşünce değişimi	Evet	136	110,9 \pm 26,0	f= 3,800 p=0,023
	Biraz	270	114,6 \pm 22,4	
	Hayır	543	117,0 \pm 24,1	

Tablo 12. Meslek Algısını Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi Devamı-2

Değişkenler		N	Ortalama \pm Standart Sapma	İstatistiksel Değerler
Değişim olduysa; ne tür bir değişim	Düşüncelerimde hayal kırıklığına uğradım ve mutsuzum.	153	112,2 \pm 22,7	t=0,629 p=0,530
	Almakta olduğum eğitimle bakış açılarımda olumlu yönde farklılık oldu.	255	113,7 \pm 24,6	
Mezun olduktan sonraki düşünce	Mutlaka mesleğimle ilgili alanda çalışmak istiyorum.	851	116,7 \pm 23,0	t=4,890 p=0,000
	Mesleğimle ilgili alanda çalışmayı düşünmüyorum.	98	104,3 \pm 29,1	
Mesleğinizin geleceği için düşünceniz	İyimserim	537	116,7 \pm 24,4	f= 4,487 p=0,011
	Orta Düzeyde	344	115,0 \pm 23,3	
	Kötümserim	68	107,6 \pm 23,0	
	Diğer	-	-	
Aile toplam geliri	1000 ve daha az	222	114,7 \pm 24,1	f= 0,658 p=0,621
	1001 – 1500	280	116,5 \pm 23,2	
	1501-2000	155	116,1 \pm 23,3	
	2001 ve 2500	138	112,8 \pm 27,3	
	2501 ve üzeri	154	116,3 \pm 22,8	
Kaldığımız ev	Kira	275	115,4 \pm 21,7	f= 0,793 p=0,453
	Kendimize ait	645	115,2 \pm 24,9	
	Lojman	29	121,0 \pm 24,8	
	Diğer	-	-	

Tablo 12. Meslek Algısını Sosyo Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi Devamı-3

Değişkenler		N	Ortalama \pm Standart Sapma	İstatistiksel Değerler
Yaşadığınız bölge	Marmara Bölgesi	453	117,1 \pm 24,0	f= 1,508 p=0,172
	Ege Bölgesi	121	115,1 \pm 25,9	
	İç Anadolu Bölgesi	74	115,1 \pm 25,9	
	Akdeniz Bölgesi	117	116,5 \pm 21,5	
	Karadeniz Bölgesi	81	111,8 \pm 23,7	
	Doğu Anadolu Bölgesi	36	110,5 \pm 26,0	
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	67	110,2 \pm 20,6	

3.8.4.4. Meslek Algısı Değişkenleri Etkililiği

Öğrencilerin katılma derecesi en yüksek olan 5. ve 6. puanlarının toplamı birlikte incelendiğinde değişkenlerin etkililik sıralaması aşağıdaki şekildedir (Tablo 13):

Faktör 1: Mesleki Nitelik:

- S1. Mesleğim yoğun iletişim gerektiren bir meslektir (%85,4).
- S3. Mesleğim fedakarlık gerektiren bir meslektir (%81,1).
- S4. Mesleğim bilgiye dayalı bir meslektir (%83,5).
- S10, Mesleğim yükseköğrenim gerektiren bir meslektir (%83).
- S5. Mesleğim beceriye dayalı bir meslektir (%78,8).
- S24. Mesleğim kavramsal beceri gerektirir (%82).
- S9. Mesleğim mesleği problem çözme becerilerinin kullanımını gerektirir (%81,4).
- S11. Mesleğim bilime dayanan bir meslektir (%73).
- S17. Mesleğim kariyer yapılabilen bir meslektir (%76,5).
- S16. Mesleğim teknoloji kullanımı gerektiren bir meslektir (%70,1).

Faktör 2: Mesleki Çalışma Hayatı:

- S20, Mesleğim nöbet tutulmasını gerektiren bir meslektir (%51,6).
- S18. Mesleğim çalışma koşulları ağır olan bir meslektir (%58,7).

S21. Mesleğim yorucu bir meslektir (%65,6).

S14. Mesleğim stresli bir meslektir (%67,8).

S15. Mesleğim sağlık hizmetlerinde hayati önem taşıyan bir meslektir (%71,5).

S19. Mesleğim ekip çalışması gerektiren bir meslektir (%69,8).

Faktör 3: Mesleki Saygınlık,

S22. Mesleğim diğer sağlık meslekleri tarafından saygı duyulan bir meslektir (%66,9).

S23. Mesleğim diğer sağlık mesleklerinden daha fazla prestijli bir meslektir (%57,3).

S12. Mesleğim toplum tarafından takdir edilen bir meslektir (%72,6).

S8. Mesleğim toplumda saygın bir meslektir (%72,5).

S13. Mesleğim doyum verici bir meslektir (%70,9).

Faktör 4: Mesleki Statü:

S6. Mesleğim diğer sağlık meslekleriyle eşdeğer statüdedir (%58).

S7. Mesleğim diğer sağlık meslekleriyle eşdeğer prestije sahiptir (%58,5).

S2. Mesleğim bağımsız uygulamaları olan bir meslektir (%56,9).

Tablo 13. Meslek Algısı Değişkenleri Etkililiği

Faktör 1: Mesleki Nitelik						
	Katılma derecesi					
Madde	1	2	3	4	5	6
S1.	54	24	24	37	110	700
	5,7	2,5	2,5	3,9	11,6	73,8
S3.	62	26	31	60	149	621
	6,5	2,7	3,3	6,3	15,7	65,4
S4.	51	24	28	54	168	624
	5,4	2,5	3,0	5,7	17,7	65,8
S10,	57	26	29	49	118	670
	6,0	2,7	3,1	5,2	12,4	70,6
S5.	61	27	35	78	146	602
	6,4	2,8	3,7	8,2	15,4	63,4
S24.	49	23	30	69	196	582
	5,2	2,4	3,2	7,3	20,7	61,3
S9.	52	24	34	67	185	587
	5,5	2,5	3,6	7,1	19,5	61,9
S11.	62	44	45	106	197	495
	6,5	4,6	4,7	11,2	20,8	52,2
S17.	70	30	35	88	197	529
	7,4	3,2	3,7	9,3	20,8	55,7
S16.	73	33	53	125	224	441
	7,7	3,5	5,6	13,2	23,6	46,5
Faktör 2: Mesleki Çalışma Hayatı						
	Katılma derecesi					
Madde	1	2	3	4	5	6
S20,	245	57	57	101	85	404
	25,8	6,0	6,0	10,6	9,0	42,6
S18.	96	41	81	174	185	372
	10,1	4,3	8,5	18,3	19,5	39,2
S21.	82	38	64	142	192	431
	8,6	4,0	6,7	15,0	20,2	45,4
S14.	68	37	55	146	185	458
	7,2	3,9	5,8	15,4	19,5	48,3
S15.	65	45	53	107	174	505
	6,8	4,7	5,6	11,3	18,3	53,2
S19.	77	43	56	110	155	508
	8,1	4,5	5,9	11,6	16,3	53,5

Tablo 13. Meslek Algısı Değişkenleri Etkililiği Devamı-1

Faktör 3: Mesleki Saygınlık						
	Katılma derecesi					
Madde	1	2	3	4	5	6
S22.	80	43	56	135	255	380
	8,4	4,5	5,9	14,2	26,9	40,0
S23.	106	61	85	153	249	295
	11,2	6,4	9,0	16,1	26,2	31,1
S12.	63	36	61	100	216	473
	6,6	3,8	6,4	10,5	22,8	49,8
S8.	67	43	55	96	177	511
	7,1	4,5	5,8	10,1	18,7	53,8
S13.	71	26	61	118	222	451
	7,5	2,7	6,4	12,4	23,4	47,5
Faktör 4: Mesleki Statü						
	Katılma derecesi					
Madde	1	2	3	4	5	6
S6.	131	76	58	134	256	294
	13,8	8,0	6,1	14,1	27,0	31,0
S7.	128	70	56	140	245	310
	13,5	7,4	5,9	14,8	25,8	32,7
S2.	131	61	72	145	224	316
	13,8	6,4	7,6	15,3	23,6	33,3

3.8.5. Meslek Algısı ile Duygusal Zeka Arasındaki İlişki

Tablo 14 incelendiğinde: Öğrencilerin duygusal zeka toplam puan ortalaması ile mesleki nitelik ($r=0,733$ $p=0,000$), mesleki çalışma hayatı ($r=0,455$ $p=0,000$), mesleki saygınlık ($r=0,585$ $p=0,000$), mesleki statü puan ortalamaları ($r=0,401$ $p=0,000$) ve meslek algısı toplam puan ortalaması ($r=0,710$ $p=0,000$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Yine aynı tabloda görüleceği üzere, meslek algısı toplam puan ortalama ile duygusal farkındalık ($r=0,673$ $p=0,000$), kendi duygularını yönetme ($r=0,506$ $p=0,000$), öz motivasyon ($r=0,606$ $p=0,000$), empati toplam puan ortalamaları ($r=0,663$ $p=0,000$), diğerlerinin duygularını yönetme puan ortalamaları ($r=0,603$ $p=0,000$) ve duygusal zeka toplam puan ortalaması ($r=0,710$ $p=0,000$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlendi.

Tablo 14. Meslek Algısı ile Duygusal Zeka Arasındaki İlişki

Duygusal Zeka Faktörleri	Meslek Algısı Faktörleri				
	Mesleki Nitelik	Mesleki Çalışma Hayatı	Mesleki Saygınlık	Mesleki Statü	Meslek Algısı Toplamı
Duygusal Farkındalık	r= 0,727 p= 0,000*	r= 0,398 p= 0,000*	r= 0,555 p= 0,000*	r= 0,356 p= 0,000*	r= 0,673 p= 0,000*
Kendi Duygularını Yönetme	r= 0,484 p= 0,000*	r= 0,337 p= 0,000*	r= 0,440 p= 0,000*	r= 0,333 p= 0,000*	r= 0,506 p= 0,000*
Öz Motivasyon	r=0,617 p= 0,000*	r= 0,401 p= 0,000*	r= 0,497 p= 0,000*	r= 0,348 p= 0,000*	r= 0,606 p= 0,000*
Empati	r= 0,702 p= 0,000*	r= 0,433 p= 0,000*	r= 0,525 p= 0,000*	r= 0,347 p= 0,000*	r= 0,663 p= 0,000*
Diğerlerinin Duygularını Yönetme	r= 0,620 p= 0,000*	r= 0,389 p= 0,000*	r= 0,499 p= 0,000*	r= 0,343 p= 0,000*	r= 0,603 p= 0,000*
Duygusal Zeka Toplamı	r= 0,733 p= 0,000*	r= 0,455 p= 0,000*	r= 0,585 p= 0,000*	r= 0,401 p= 0,000*	r= 0,710 p= 0,000*

3.9. Tartışma

3.9.1. Duygusal Zeka Ölçeğine İlişkin Bulguların Tartışılması

Çalışmada Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinde duygusal zekanın orta düzeyde olduğu görüldü. DZÖ'nün alt boyutlarının puan ortalamaları da orta seviyededir (Tablo 2). Elde edilen bulgular ile araştırmanın “*Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri nedir?*” sorusunu cevap verilmiştir. Literatürde ise Kaya ve Keçeçi (2004: 39-47) “Bir hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri”, Ünsar ve arkadaşlarının (2008: 13-27) “Edirne Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri”, Sevindik ve arkadaşlarının (2012: 21-26) “Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi”, Avşar ve Kaşıkçı'nın (2012: 1-6) “Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinde duygusal zeka düzeyi” adlı çalışmalarında öğrencilerin duygusal zeka puan ortalamalarının orta düzeyde bulunması, araştırmadaki bulgularla benzerlik göstermiş ve çalışma sonuçlarının kısmen

desteklendiğini göstermektedir. Ancak Duman'ın (2010: 1-100) "Hemşirelik yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile empati becerileri arasındaki ilişki" adlı çalışmada ise DZÖ toplam puan ortalaması düşük düzeyde bulunmuştur. Ancak bu çalışmada çalışmaya katılan öğrenci sayısı (125) oldukça düşük olup çalışma yalnızca 1.sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Çalışmada sonuçları yukarıda da belirtildiği üzere pek çok çalışma ile uyumludur.

Çalışmada duygusal zeka düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişki incelendiğinde; duygusal zeka düzeylerinin yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlendi ($p>0,05$). Acar'ın (2002: 53-68) "Duygusal zeka ve liderlik" , İşmen'in (2004: 55-75) "Duygusal zeka ve aile işlevleri arasındaki ilişki", Girgin'in (2009: 1-12) "Öğrencilerinde duygusal zekanın bazı değişkenler açısından incelenmesi" , Erdoğan'ın (2008: 62-76) "Duygusal zeka'nın bazı değişkenler açısından incelenmesi", Tambağ ve arkadaşlarının (2014: 41-46) "Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ve etkileyen faktörler", Yeniçeri ve arkadaşlarının (2015: 99-107) "Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde duygusal zeka ve empati ilişkisi" başlıklı çalışmalarında; duygusal zeka ile yaş arasında anlamlı farklılık saptanmadı. Literatür bulguları/ sonuçları ile benzerlik gösteren bu çalışmada; duygusal zekanın yaşın ilerlemesi ile değişen ve gelişen bir olgu olmadığı, kişinin istek ve çabaları sonucunda elde etmiş olduğu deneyimlerle geliştiği düşünülmektedir.

Çalışmada duygusal zeka düzeylerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; DZÖ toplam puan ortalamalarının cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği saptandı ($p>0,05$). Duygusal zekanın cinsiyetle olan ilişkisini araştıran çalışmalar incelendiğinde farklı sonuçlar görüldü. Acar'ın (2002: 53-68) "Duygusal zeka ve liderlik" , İşmen'in (2004: 55-75) "Duygusal zeka ve aile işlevleri arasındaki ilişki" , Ünsar ve arkadaşlarının (2008: 13-27) "Edirne Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri", Duman'ın (2010: 1-100) "Hemşirelik yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile empati becerileri arasındaki ilişki", Yılmaz ve Özkan'ın (2011:

39-52) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi”, Sevindik ve arkadaşlarının (2012: 21-26) “Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi”, Yeniçeri ve arkadaşlarının (2015: 99-107) “Muğla Sıtkı Koçman üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinde duygusal zeka ve empati ilişkisi” adlı çalışmalarında duygusal zeka puanının cinsiyet göre farklılık göstermediği saptanmıştır. Bu araştırmalardan elde edilen bulgular çalışma sonuçlarını desteklemektedir.

Erginsoy’un (2002: 1-74) “Duygusal zeka ve kişilerarası ilişkiler tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi”, Aşan ve Özyer’in (2003: 151-167) “Duygusal zekaya etki eden demografik faktörlerin saptanmasına yönelik ampirik bir çalışma”, Erdoğan’ın (2008: 62-76) “Duygusal zekanın bazı değişkenler açısından incelenmesi”, Tambağ ve arkadaşlarının (2014: 41-46) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ve etkileyen faktörler” adlı çalışmalarda duygusal zekanın cinsiyete göre farklılık gösterdiği saptandı.

Çalışmada duygusal zeka düzeylerinin öğrenim görülen bölüme göre farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; DZÖ toplam puan ortalamalarının bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlendi ($p < 0,05$). Sağlık kurumları işletmeciliği bölümü, ebelik, hemşirelik, çocuk gelişimi, beslenme diyetetik ve diyetetik bölümlerinde farklılık gösterdiği saptandı. Farklılığın sağlık kurumları işletmeciliği bölümde eğitimde sosyal ve beşeri ilişkilerin gelişmesinde yardım olacak ders sayısının diğer bölümlere göre fazla olması ve sağlık kurumları işletmeciliği bölümünün sadece 1. ve 2. sınıflarında öğrenci olmasının bu farklılığa katkı verdiği düşünüldü. Erdoğan’ın (2008: 62-76) “Duygusal zekanın bazı değişkenler açısından incelenmesi” adlı çalışmasında duygusal zeka ile öğrenim gördükleri fakülterlere göre anlamlı farklılık belirlenmiştir. Erdoğan; Hukuk Fakültesi, eğitim fakültesi ve beden eğitimi bölümlerini karşılaştırmış, hukuk ve eğitim fakültelerinde farklılık olduğu görüldü. Bu farklılığın sosyal beceriler ve verilen eğitimden kaynaklandığını savundu. Çubukçu ve arkadaşlarının (2010: 1-14) “MYO öğrencilerinin duygusal zeka derecelerinin okudukları bölümlere ve başarı durumlarına göre

değerlendirilmesi” adlı çalışmasında meslek yüksekokulunda Teknik ve iktisadi bölümlerde eğitim gören öğrenciler değerlendirilmiş ve teknik programlarda okuyan öğrencilerin duygusal zekâ düzeylerinin, iktisadi programlarda okuyan öğrencilere göre daha düşük olduğu bildirildi. Farklılığın bölümlerde okutulan ders planından kaynaklandığı savunuldu. Erdoğan, Çubukçu ve arkadaşlarının araştırmaları sonuçları itibariyle çalışmayı desteklemektedir.

Çalışmada duygusal zeka düzeylerinin sınıflara göre farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; 2. Sınıf öğrencilerin duygusal zeka puan ortalamaları yüksek çıksa da duygusal zeka toplam puan ortalamalarının sınıflara göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptandı ($p>0,05$). Çalışmamızı destekler nitelik çalışmalar ve aksi nitelikli çalışmalar bulunmaktadır. Deniz ve Yılmaz’ın (2004: 1-9) “Üniversite öğrencilerinin duygusal zeka yetenekleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişki”, Kuzu ve Eker’in (2010: 14-29) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka ve iletişim becerilerinin diğer üniversite öğrencileri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi”, Çubukçu ve arkadaşlarının (2010: 1-14) “MYO öğrencilerinin duygusal zeka derecelerinin okudukları bölümlere ve başarı durumlarına göre değerlendirilmesi”, Yılmaz ve Özkan’ın (2011: 39-52) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi”, Korkman ve Deniz’in (2014: 14-28) “Üniversite öğrencilerinin bazı demografik değişkenlerinin yükleme karmaşıklığı, duygusal zeka ve akıcı zeka çerçevesinde incelenmesi” Kızıl (2012: 1-124) “Eğitim bilimleri fakültesi öğrencilerinin duygusal zekanın çeşitli değişkenler açısından incelenmesi”, Tambağ ve arkadaşlarının (2014: 41-46) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ve etkileyen faktörler”, Yeniçeri ve arkadaşlarının (2015: 99-107) “Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde duygusal zeka ve empati ilişkisi” adlı çalışmalarında DZÖ puan ortalamalarının sınıflara göre farklılık göstermediği görüldü. Buna karşın Kaya ve Keçeçi’nin (2004: 39-47) “Bir hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri”, Ünsar ve arkadaşlarının (2008: 13-27) “Edirne Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri” Avşar ve Kaşıkçı’nın (2012: 1-6) “Hemşirelik

yüksekokulu öğrencilerinde duygusal zeka düzeyi” çalışmalarında ise sınıflara göre farklılık saptandı.

Öğrencilerin almış oldukları eğitimin duygusal zekanın gelişmesi üzerine bir etkisi olmadığını düşünmekteyiz. Birinci sınıfta öğrencilerin öncelikle adaptasyon sorunu olsa da ilerleyen sınıflarda başka problemleri, sınıf geçme endişeleri, 4. Sınıf öğrencilerin mezuniyet endişeleri gibi faktörler duygusal zekayı etkilemekte olduğunu ve Duygusal zeka düzeylerinin buna bağlı olarak değişmediğini düşünülmektedir.

Çalışmada öğrencilerin annenin eğitim durumu ve mesleğine göre duygusal zeka düzeylerinde bir farklılık olup olmadığı değerlendirildiğinde; duygusal zeka toplam puan ortalamalarının annenin eğitim durumuna ve mesleğine göre farklılık göstermediği saptandı ($p>0,05$). Anne mesleği ile ilgili Yılmaz ve Özkan’ın (2011: 39-52) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi” ve Yeniçeri ve arkadaşlarının (2015: 99-107) “Muğla Sıtkı Koçman üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinde duygusal zeka ve empati ilişkisi” adlı araştırmalar çalışmanın bulgularını desteklemektedir.

Anne eğitimi ile ilgili Köksal’ın (2003: 1-116) “Ergenlerde duygusal zeka ve karar verme stratejileri arasındaki ilişkisi”, Yılmaz’ın (2007: 1-92) “Duygusal zeka ve akademik başarı arasındaki ilişki”, Duman’ın (2010: 1-100) “Hemşirelik yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile empati becerileri arasındaki ilişki”, Yılmaz ve Özkan’ın (2011: 39-52) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi”, Arifoğlu ve Razi’ın (2011: 7-11) “Birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin empati ve iletişim becerileriyle iletişim yönetimi dersi akademik başarı puanı arasındaki ilişki” , Sevindik ve arkadaşlarının (2012: 21-26) “Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi” Pektaş’ın (2013: 1-125) “Güzel sanatlar ve spor lisesi müzik bölümü öğrencileri ile diğer lise öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin karşılaştırılması” adlı araştırmalar çalışmanın bulgularını desteklemektedir.

Çalışmada annenin eğitim düzeyi ve meslek durumuna göre duygusal zeka düzeyinin farklılık göstermediği görüldü çalışma bulgularımız literatürle paralellik gösterdi.

Çalışmada duygusal zeka toplam puan ortalamalarının babanın eğitim durumuna ve mesleğine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlendi ($p>0,05$). Baba mesleği ile ilgili bulgumuzu Yılmaz ve Özkan'ın (2011: 39-52) "Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi" ve Yeniçeri ve arkadaşlarının (2015: 99-107) "Muğla Sıtkı Koçman üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinde duygusal zeka ve empati ilişkisi" adlı araştırmaların bulguları çalışmayı desteklemektedir. Babanın eğitim düzeyi ile ilgili Duman'ın (2010: 1-100) "Hemşirelik yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile empati becerileri arasındaki ilişki", Yılmaz ve Özkan'ın (2011: 39-52) "Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi", Arifoğlu ve Razi'ın (2011: 7-11) "Birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin empati ve iletişim becerileriyle iletişim yönetimi dersi akademik başarı puanı arasındaki ilişki", Sevindik ve arkadaşlarının (2012: 21-26) "Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi", Pektaş'ın (2013: 1-125) "Güzel sanatlar ve spor lisesi müzik bölümü öğrencileri ile diğer lise öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin karşılaştırılması" adlı araştırmalar, çalışmanın bulguları ile benzer şekildedir. Çalışmada babanın eğitim ve meslek durumuna göre duygusal zeka düzeyini farklılık göstermediği belirlendi ve bulgularla paralellik gösterdi.

Çalışmada öğrencilerin mezun oldukları okula göre duygusal zeka düzeylerinin farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; DZÖ toplam puan ortalamalarının mezun olunan okula göre farklılık gösterdiği saptandı ($p<0,05$). Üniversite mezunu öğrencilerin DZÖ toplam puan ortalamaları diğer lise mezunu öğrencilerden yüksek olduğu görüldü Üniversite mezunu öğrencilerin yaş olarak yüksekliği, daha önce üniversite ortamının bilmesi ve insan ilişkilerini yoğun olarak üniversitede yaşamış olması gibi nedenlerden dolayı duygusal zeka düzeylerinin yüksek çıktığı düşünüldü. Köksal'ın (2003: 1-116) "Ergenlerde duygusal zeka ve karar

verme stratejileri arasındaki ilişki” , Ünsar ve arkadaşlarının (2008: 13-27) “Edirne Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri” , Doğan (2009: 1-128), “Lise öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile problem çözme becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi” ve Yılmaz ve Özkan (2011: 39-52) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi” adlı araştırmalar çalışmanın bulgularını desteklemektedir.

Çalışmada duygusal zeka düzeylerinin mezun olunan bölüme göre farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; duygusal zeka toplam puan ortalamalarının mezun olunan bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlendi ($p>0,05$). Yapılan taramada duygusal zeka ile ilgili çalışmalarda mezun olunan okul türü üzerinde durulduğu ve duygusal zeka düzeyi ile mezun olunan bölüm bazında yapılan çalışmaya rastlanmadı. Bu yönüyle çalışmanın literatüre katkı sağlayacağını düşünüldü.

Çalışmada duygusal zeka toplam puan ortalamalarının okula gelmeden önceki meslek hakkındaki düşüncelere göre farklılık gösterdiği saptandı ($p<0,05$). Genel olarak olumsuz duygu ve düşünceleri olanların DZÖ puanı $126,9\pm 26,8$, hiç bir düşüncesi olmayanların $129,6\pm 28,9$, iş imkanı olarak değerlendirenlerin $133,2\pm 26,6$ ve toplumda saygınlığı olan kişiliğine uygun olan bir meslek olarak görenlerin puanı $137,4\pm 26,2$ olarak sıralandı. Sağlık Yüksekokulu bölümlerinin toplum gözünde prestijli bir meslek olarak görülmesi ve Türkiye’deki sağlık çalışanı eksikliği, mezuniyet sonrası iş imkanının yüksek olması gibi nedenlerin etkili olduğunu söylenebilir. Ünsar ve arkadaşlarının (2008: 13-27) “Edirne Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri” ve Girgin’in (2009: 1-12) “Öğrencilerinde duygusal zekanın bazı değişkenler açısından incelenmesi” çalışmalarında meslek hakkında bilgilere sahip olarak mesleği tercih eden ve yerleşen öğrencilerin diğerlerine göre duygusal zeka düzeyleri yüksek olduğu görüldü, çalışmayı desteklemektedir.

Çalışmada duygusal zeka düzeylerinin Sağlık Yüksekokuluna başladıktan sonra düşünce değişimine göre farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; duygusal zeka toplam puan ortalamalarının düşünce değişimine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlendi ($p>0,05$).

Duygusal zeka ile ilgili çalışmalarda okul tercihi nedeni üzerinde duruldu, gözlemlendi. Okula başladıktan sonraki düşünce değişimine göre DZÖ'nün farklılık gösterip göstermediğini araştıran çalışmaya rastlanmadı. Bu yönüyle çalışmanın literatüre katkı sağlayacağını ve bu farklılığın hayır diyen öğrencilerin sayısal olarak fazlalığından kaynaklandığı söylenebilir.

Çalışmada öğrencilerin mezuniyet sonrası planlarına göre duygusal zeka düzeylerinin farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; duygusal zeka toplam puan ortalamalarının mezuniyet sonrası planlarına düşüncelerine göre farklılık gösterdiği saptandı ($p < 0,05$). Farklılık mesleğimle ilgili alanda çalışmak istiyorum ($135,3 \pm 25,8$) ve mesleğim dışında alanda çalışmak istiyorum ($124,8 \pm 33,6$) cevapları arasında olduğu görüldü. Bu bulgudan mesleği ile ilgili alanda çalışmak isteyenlerin DZÖ puanının daha yüksek olduğu belirlendi. Almış oldukları eğitime uygun alanda çalışmak isteyenlerin DZÖ puanının yüksek olması öğrenciler açısından umut vericidir. Araştırmalar sonucunda duygusal zeka ile öğrencilerin mezuniyet sonrası planları hakkında yapılmış araştırmaya rastlanmadı ve çalışma bu yönüyle alana katkı yapacağını düşünüldü.

Çalışmada duygusal zeka düzeylerinin mesleki geleceğe yönelik düşüncelere göre farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; duygusal zeka toplam puan ortalamalarının mesleki geleceğe yönelik düşüncelere göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptandı ($p > 0,05$).

Çalışmada duygusal zeka düzeylerinin aile gelirinine göre farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; duygusal zeka toplam puan ortalamalarının aile gelirinine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlendi ($p > 0,05$). Öğrencilerin, 1000 TL ve daha az aile geliri olanların duygusal zeka puan ortalaması ($135,4 \pm 27,9$) diğer gelir gruplarından yüksek çıkmıştır. Aile gelir durumunun yüksek olması öğrencinin bilişsel zekanın gelişmesinde etkilidir. Öğrenci maddi ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilir fakat duygusal zekanın gelişimi için maddi durum değil aile bireylerinin birbirlerine göstermiş oldukları sevgi ve saygıya ihtiyaç vardır. Bu durum ailenin gelirin yüksek veya düşük olmasının duygusal zekanın gelişiminde etkisi bulunmadığını düşündürmektedir.

Köksal'ın (2003: 1-116) “ Ergenlerde duygusal zekâ ve karar verme stratejileri arasındaki ilişkisi”, Göçet'in (2006: 1-96) “Üniversite öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile stresle başa çıkma tutumları arasındaki ilişki”, Taşkın'ın (2008: 1-53) “Beden eğitimi öğrencilerinde duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi”, Sevindik ve arkadaşlarının (2012: 21-26) “Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi”, Pektaş'ın (2013: 1-125) “Güzel sanatlar ve spor lisesi müzik bölümü öğrencileri ile diğer lise öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin karşılaştırılması”, Tingaz ve Hazar'ın (2014) “Beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile bazı öğretmen adaylarının duygusal zekâ ve mutluluklarının karşılaştırılması”, Tambağ ve arkadaşlarının (2014: 41-46) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ve etkileyen faktörler”, Yeniçeri ve arkadaşlarının (2015: 99-107) “Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde duygusal zeka ve empati ilişkisi” adlı çalışmalarda aile gelirine göre duygusal zekanın farklılık göstermediği görüldü ve çalışma bulgularını desteklemektedir.

Oysa bazı çalışmalarda; Kuzu ve Eker'in (2010: 14-29) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka ve iletişim becerilerinin diğer üniversite öğrencileri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi”, Karayılmaz'ın (2008: 1-169) “Anasınıfına devam eden çocukların duygusal zeka ve sosyal uyum becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi”, Yılmaz ve Özkan'ın (2011: 39-52) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi” çalışmaları ise aile gelirine göre DZÖ puan ortalamaları farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Çalışmada öğrencilerin kalınan eve göre duygusal zeka düzeylerinin bir farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; DZÖ toplam puan ortalamalarının kalınan eve göre farklılık göstermediği saptandı ($p>0,05$).

Yılmaz ve Özkan'ın (2011: 39-52) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi” araştırmaların bulguları çalışmayı desteklemektedir. Çalışmada kalınan evin duygusal zeka düzeyine etkisi olmadığı görüldü ve çalışma bulguları ile paralellik göstermiştir.

Çalışmada duygusal zeka düzeylerinin yaşanılan bölgeye göre farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; duygusal zeka toplam puan ortalamalarının yaşanılan bölgeye göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlendi. ($p>0,05$).Çubukçu ve arkadaşlarının (2010: 1-14) “MYO öğrencilerinin duygusal zeka derecelerinin okudukları bölümlere ve başarı durumlarına göre değerlendirilmesi”, Yılmaz ve Özkan (2011: 39-52) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi” ve Tambağ ve arkadaşlarının (2014: 41-46) “Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ve etkileyen faktörler” adlı araştırmaların bulguları çalışmayı desteklemektedir.

3.9.2. Meslek Algısı Ölçeğine İlişkin Bulguların Tartışılması

Çalışmada Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinde meslek algısı düzeylerinin yüksek seviyede olduğunu saptandı. MAÖ'nün alt boyutlarının puan ortalamaları da yüksek düzeydedir (Tablo 2). Elde edilen bulgular ile araştırmanın “*Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin meslek algısı düzeyleri nedir?*” sorusunu cevaplandı. Çalışmada özellikle 1. sınıflarla 2. ve 4. sınıflar arasında meslek algısı bakımından anlamlı fark mevcuttur. 2. sınıftan itibaren öğrencilerin meslek algısı giderek artmaktadır. İleriki yıllarda ilk yıla oranla öğrencilerin algı düzeyleri belirgin biçimde olumlu yönde artmaktadır. Konuyla ilgili yapılan araştırmalarda kullanılan anket türü açıkça belirtilmemiş ve puanlama ile algı düzeyleri tespit edilmemiştir. Çalışmada algı düzeyleri puanlama sistemi ile öğrencilerin algı düzeyleri ölçüldü. Bu açıdan çalışma bazı diğer çalışmalardan farklılık göstermektedir.

San Turgay ve arkadaşlarının (2005: 54-62) “Hemşirelik öğrencilerinin mesleği algılayışları”, Dinç ve arkadaşlarının (2007: 1-9) “Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşirelik mesleği hakkındaki bilgi, düşünce ve beklentileri”, Eskimez ve arkadaşlarının (2008: 58-67) “Lise son sınıfta okuyan kız öğrencilerin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri”, Özpancar ve arkadaşlarının (2008: 9-17) “Hemşirelik 1. Sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi”, Kızgüt ve Ergöl'ün (2011: 10-15) “Sağlık Yüksekokulu

öğrencilerinin hemşireliği algılayışı, hemşirelik rollerine ve hemşireliğin geleceğine bakışı”, Kunduracı ve arkadaşlarının (2012: 186-192) “Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü öğrencilerinde mesleki farkındalığın değerlendirilmesi”, Yurtsal ve arkadaşlarının (2014: 15-25) “Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi”, adlı araştırmalar her ne kadar tasarımı çalışmadan farklı olsa da buldukları sonuç itibarı ile çalışmayla ilişkili araştırmalardır.

Çalışmada meslek algısı düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişki incelendiğinde; meslek algısı düzeylerinin yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlendi ($p>0,05$). Dinç ve arkadaşlarının (2007: 1-9) “Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşirelik mesleği hakkındaki bilgi, düşünce ve beklentileri”, Derya Beydağ ve arkadaşlarının (2008: 137-142) “Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin eğitimlerine ve mesleklerine bakış açıları, meslekten beklentileri”, Ünal’ın (2008: 179-187) “Hemşirelik öğrencilerinin sosyodemografik özellikleri ve hemşirelik mesleğini seçme nedenleri”, Kızgüt ve Ergöl’ün (2011: 10-15) “Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği algılayışı hemşirelik rollerine ve hemşireliğin geleceğine bakışı”, Kunduracı ve arkadaşlarının (2012: 186-192) “Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü öğrencilerinde mesleki farkındalığın değerlendirilmesi” adlı çalışmalarda meslek algısı ve yaş arasında herhangi bir ilişki olmadığı görüldü ve çalışmayı desteklemektedir.

Meslek algısının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; meslek algısı toplam puan ortalamalarının cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği saptandı ($p<0,05$). Bayan öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması ($117,0\pm 23,5$) erkek öğrencilerden ($108,2\pm 24,8$) yüksek olduğu belirlendi. Sağlık Yüksekokulundaki bölümleri bayan öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla tercih etmelerinde dolayı bu farklılığın ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Kunduracı ve arkadaşlarının (2012: 186-192) “Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü öğrencilerinde mesleki farkındalığın

değerlendirilmesi’’. İnce ve Khorshid’ın (2015: 163-171) ‘‘ Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi’’ araştırmalarında meslek algısı puanının cinsiyet göre farklılık göstermediği belirtildi ve çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Çalışmada meslek algısının öğrenim görülen bölüme göre farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; meslek algısı toplam puan ortalamalarının bölüme göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlendi ($p<0,05$). Hemşirelik bölümü öğrencilerinin meslek algısı puan ortalamasının ($123,5\pm 21,9$) diğer bölümlerde okuyan öğrencilerden yüksek olduğu saptandı. Ebelik bölümünün bayan öğrencilerden oluşması ve meslek algısı üzerinde cinsiyetin etkili faktör olmasından dolayı bu farklılığın ortaya çıktığını düşünülmektedir. Araştırmalar sonucunda meslek algısı ve bölüm ilişkisinde yapılan çalışmalar sadece bir bölüm ele alınmış ve başka bir bölümle karşılaştırma üzerine çalışmaya rastlanmadı, çalışmanın bu yönü ile literatüre katkı sağlayacağını düşünmektedir.

Meslek algısının sınıflara göre farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; meslek algısı toplam puan ortalamalarının sınıflara göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görüldü ($p<0,05$). 4. Sınıf öğrencilerinin meslek algısı puan ortalamasının ($119,0\pm 24,0$) diğer sınıf öğrencilerinden yüksek olduğu saptandı. Öğrenciler birinci sınıfta müfredat gereği meslek dersleri az veya hiç görmemektedirler fakat üst sınıflarda meslek derslerinin kademeli olarak artmakta ve uygulama dersleri ile meslekleri hakkında bilgi ve tecrübe sahibi olmaktadır. Bu sebepten 1.sınıftan 4. sınıfa doğru bir farklılığın olduğu düşünülmekte.

San Turgay ve arkadaşlarının (2005: 54-62) ‘‘Hemşirelik öğrencilerinin mesleği algılayışları’’, Dinç ve arkadaşlarının (2007: 1-9) ‘‘Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşirelik mesleği hakkındaki bilgi, düşünce ve beklentileri’’, Yurtsal ve arkadaşlarının (2014: 15-25) ‘‘Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi’’ adlı araştırmalarda sınıflara göre meslek algısı arasında farklılık saptandı ve çalışma bulgularını desteklemektedir.

Çalışmada öğrencilerin annenin mesleğine göre meslek algısı puan ortalamalarına göre farklılık saptanmadı ($p>0,05$), eğitim durumunda ise farklılık saptandı ($p<0,05$). Anne eğitim durumu ilkokul / ortaokul mezunu olan öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması ($116,8\pm 24,0$) diğer gruplardan daha yüksektir. Farklılığın eğitim düzeyi düşük bir aileden gelen öğrencilerin mesleklerini iyi olarak algıladıkları düşünülebilir. Koç ve Sağlam'ın (2008: 1-11) "Lise son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri ve mesleği seçme durumlarının belirlenmesi" ve Kırdag'ın (2015: 226-231) "Hemşirelik mesleğinin seçiminde ilişkili olan faktörler" adlı çalışmalarda anne eğitiminde farklılık olduğu, anne mesleği için farklılık saptanmadı.

Meslek algısı ile öğrencilerin baba eğitim durumu ve mesleği arasındaki ilişki incelendiğinde; değişkenler arasında istatistiksel olarak farklılık saptanmadı ($p>0,05$). Şirin ve arkadaşlarının (2008: 69-75) "Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşleri", Kırdag'ın (2015: 226-231) "Hemşirelik mesleğinin seçiminde ilişkili olan faktörler" adlı araştırmalar, çalışmayı desteklemektedir.

Öğrencilerin mezun oldukları okula göre ve meslek algısı puan ortalamaları aralarında herhangi bir farklılık görülmedi ($p>0,05$). Sarıkaya ve Khorshid'ın (2009: 393-423) "Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi ve Kırdag'ın (2015: 226-231) "Hemşirelik mesleğinin seçiminde ilişkili olan faktörler" adlı araştırmalar çalışma bulguları ile uyumludur.

Meslek algısı puan ortalamalarının mezun olunan bölümlere göre istatistiksel olarak farklılık saptandı ($p<0,05$). Mesleki bölüm mezunu öğrencilerin meslek algısı puan ortalamaları ($118,4\pm 21,4$), diğer bölüm mezunu öğrencilerden yüksek çıktı. Farklılığın nedeni olarak mesleki bölüm öğrencilerinin lisede farklı alanlarda mesleki eğitim, okumuş oldukları bölüme uyumlarını kolaylaştırdığından kaynaklandığı düşünülmektedir. Dinç ve arkadaşlarının (2007: 1-9) "Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşirelik mesleği hakkındaki bilgi, düşünce ve beklentileri", Şirin ve arkadaşlarının (2008: 69-75) "Hemşirelik

öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşleri” adlı araştırmalar çalışmayı destekler niteliktedir.

Öğrencilerin Sağlık Yüksekokuluna gelmeden önce mezun oldukları bölümün mesleki düşünceleri ile meslek algısı puan ortalamaları karşılaştırıldığında; istatistiksel olarak farklılık saptandı ($p<0,05$). Toplumda saygınlığı olan kişiliğime uygun olan bir meslek olarak görüyorum diyen öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması ($118,6\pm 22,6$) diğer gruplardan yüksek olduğu görüldü. Yapılan birçok araştırmada toplumda sağlık çalışanlarının imajının olumlu olduğu, insanların göstermiş oldukları saygı ve sevgi, başka kişilere yardım etme duygusu gibi insani faktörlerin farklılığın ortaya çıkmasında etkili olduğunu söylenebilir. Göz ve Erkal’ın (2006: 37-50) “Sağlık Memurluğu öğrencilerinin mesleki düşünce görüş ve sorunları”, Şirin ve arkadaşlarının (2008: 69-75) “Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşleri”, Korkmaz ve Görgülü’ın (2010: 1-17) “Hemşirelerin, meslek ölçütleri bağlamında hemşireliğe ilişkin görüşleri”, Andsoy ve arkadaşlarının (2012: 124-130) “Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği tercih etme nedenleri ve mesleğin geleceği ile ilgili görüşleri”, Taşkın Yılmaz ve arkadaşları (2014: 130-139) “Hemşirelerin ve ebelerin mesleklerini algılama biçimleri ve gelecekte beklenenleri” adlı araştırmalar çalışma ile uyumludur.

Meslek algısı puan ortalamaları ve okula başlamadan önce sahip oldukları düşüncedeki değişim değerlendirildiğinde; değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlılık görüldü ($p<0,05$). Cevaplar içinde hayır diyen öğrencilerin meslek algısı puan ortalamaları ($117,0\pm 24,1$), diğer gruplardan daha yüksek olduğu görüldü. Okulda almış oldukları eğitim öğrencilerin beklentilerini karşılamadığından öğrencilerin hayır cevabı verdiğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. San Turgay ve arkadaşlarının (2005: 54-62) “Hemşirelik öğrencilerinin mesleği algılayışları”, Şirin ve arkadaşlarının (2008: 69-75) “Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşleri” adlı araştırmalar çalışma desteklemektedir.

Öğrencilerin mezuniyet sonrası planlarına göre meslek algısı puan ortalamaları karşılaştırıldığında; istatistiksel olarak farklılık saptandı ($p<0,05$).

Mutlaka mesleğimle ilgili alanda çalışmak istiyorum diyen öğrencilerin meslek algısı puan ortalaması (116,7±23,0) yüksek olduğu görüldü. Toplum sağlığı ve bireysel sağlığını yükseltmek, insani değerlerini yerine getirmek amaçlarından kaynaklandığı söylenebilir. San Turgay ve arkadaşlarının (2005: 54-62) “Hemşirelik öğrencilerinin mesleği algılayışları”, Dinç ve arkadaşlarının (2007: 1-9) “Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşirelik mesleği hakkındaki bilgi, düşünce ve beklentileri” adlı araştırmalar, çalışma ile uyumludur.

Meslek algısı puan ortalamalarının ve öğrencilerin aile gelirlerine göre farklılık gösterip göstermediği değerlendirildiğinde; istatistiksel olarak anlamlılık görülmedi ($p>0,05$). Çalışma, Koç ve Sağlam’ın (2008: 1-11) “Lise son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri ve mesleği seçme durumlarının belirlenmesi”, Kalkım ve arkadaşlarının (2015: 41-60) “Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve etkileyen değişkenlerin incelenmesi” adlı araştırma sonuçları ile uyumludur.

Öğrencilerin kalmış oldukları ev ile meslek algısı puan ortalamaları karşılaştırıldığında; farklılık görülmedi. Yurtsal ve arkadaşlarının (2014: 15-25) “Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi”, Kalkım ve arkadaşlarının (2015: 41-60) “Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve etkileyen değişkenlerin incelenmesi” adlı araştırmaların sonuçları çalışma ile uyumludur.

Meslek algısı puan ortalamaları ve öğrencilerin yaşamış olduğu bölgeler karşılaştırıldığında; istatistiksel olarak anlamlılık saptanmadı. Araştırmalar sonucunda yapılan çalışmalarda kalınan yerler için İl, İlçe ve Köy şeklinde değerlendirmeler yapıldığı görüldü. Çalışma ile Özpancar ve arkadaşlarının (2008: 9-17) “Hemşirelik 1. sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi” adlı araştırmanın sonuçları uyumlu olduğu görüldü.

SONUÇ

Araştırma Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile meslek algısı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlandı ve hemşirelik, ebelik, çocuk gelimi, beslenme ve diyetetik, sağlık kurumları işletmeciliği bölümlerinde okuyan öğrenciler üzerinde gerçekleştirildi.

Analizler sonucunda; öğrenciler duygusal zeka toplam puan ve alt boyut puanlarının orta düzeyde olduğu görüldü. Duygusal zeka ile öğrencilerin; yaş, cinsiyet, sınıf, anne ve baba eğitim düzeyleri ve meslekleri, mezun oldukları bölüm, okula başladıktan sonra düşünce değişimi, düşüncedeki değişim türü, mesleki gelecek düşüncesi, aile geliri, kalınan ev, yaşanılan bölge değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlılık saptanmadı. Ancak; bölüm, mezun oldukları okul, Sağlık Yüksekokuluna gelmeden önce meslek hakkındaki düşünceleri, mezuniyet sonrası düşünce değişkenleri ile istatistiksel olarak anlamlılık bulunmaktadır.

Öğrencilerin, meslek algısı toplam puan ve alt boyut puanları incelendiğinde; yüksek düzeyde olduğu saptandı. Meslek algısı ile öğrencilerin; yaş, anne mesleği, baba eğitim durumu ve mesleği, mezen oldukları okul, düşüncedeki değişim türü, aile geliri, kalınan ev, yaşanılan bölge değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlılık göstermediği belirlendi. Ancak; cinsiyet, sınıf, bölüm, anne eğitim durumu, mezun oldukları bölüm, sağlık yüksekokuluna gelmeden önce meslek hakkındaki düşünceleri, okula başladıktan sonra düşünce değişimi, mezuniyet sonrası düşünceler, mesleki gelecek düşünce değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlılık görüldü.

Araştırma bulguları doğrultusunda;

- Araştırmanın H₁ hipotezi duygusal zeka için geçerli olup; meslek algısı için geçersiz olduğu saptandı. Bayan öğrencilerin sayısının erkek öğrencilere göre daha fazla olmasından dolayı bu farklılığın ortaya çıktığı düşünülmektedir.

- Araştırmanın H₂ hipotezinin geçersiz olduğu görüldü ve öğrencilerin yaş ortalamasının düşük olduğundan kaynaklandığını düşünülmektedir.

- Araştırmanın H3 hipotezinin geçerli olduğu saptandı. Duygusal zeka için sağlık kurumları işletmeciliği bölümü puanının yüksek olduğu görülmüş olup; sosyal ilişkileri güçlendirecek ders sayısının diğer bölümlerden fazla olduğu için yüksek çıkmasında etkili olduğu söylenebilir. Meslek algısı kısmında ise hemşirelik bölümünde farklılık çıktı. Bu bölüm öğrencilerinin hastanelerde çalışan hemşirelerden meslekleri hakkında bilgi alması, hemşireliğin uzun bir geçmişi olan bir meslek olması, bilinirliği, mesleki uygulamalar ile mesleğini diğer bölümlerden daha iyi tanimasından kaynaklandığı düşünülebilir.

- Araştırmanın H4 hipotezi, duygusal zeka için geçersiz olup; meslek algısı için geçerlidir. Öğrencilerin 1. sınıfta barınma, aileden uzak kalma, yaşanılan yer gibi nedenler duygusal zekasının gelişimini etkilemektedir. Meslek algısı sınıflara göre değerlendirmede 4. sınıflarda yüksek çıkmış ve bunun nedeni müfredat gereği üst sınıflara doğru meslek derslerinin yoğunlaşması, mesleki bilgi birikimin artması olarak gösterebilir.

- Araştırmanın H5 hipotezi, meslek algısında anne eğitimi için geçerli, anne mesleği için geçersiz ve duygusal zeka için geçersizdir. Öğrencilerin annesi ilkökul / ortaokul mezunu olanların meslek algısı diğer faktörlerden yüksek çıktı ve annenin göstermiş olduğu sevgi, şefkat ve ilgi çocuğun duygusal yönden gelişiminde etkilidir, fakat duygusal zeka gelişiminde etkili değildir. Meslek algısında anne mesleği ve duygusal zeka faktörlerinin etkisi bulunmamaktadır.

- Araştırmanın H6 hipotezi uyumsuzdur. Meslek algısı ve duygusal zeka üzerinde baba eğitim ve mesleğinin etkisi bulunmamaktadır. Bu farklılığın sayısal dağılımdan kaynaklandığı söylenebilir.

- Araştırmanın H7 hipotezi, duygusal zeka için geçerli; meslek algısı için geçersizdir. Duygusal zeka faktörleri içinde üniversite mezunu olan öğrencilerin puanının yüksek olduğu saptandı. Üniversite mezunu olan ve 2. üniversitesini okuyan öğrencilerin yaş ortalamasının yüksekliği, daha önceden yabancı olmadıkları ortam hakkında bilgi sahibi olduğundan kaynaklandığını söylenebilir.

- Araştırmanın H8 hipotezi duygusal zeka ile uyumsuz; meslek algısı ile uyumludur. Mesleki bölüm mezunu olan öğrencilerin meslek algısı

puanları yüksek olduğu belirlendi. Mesleki bölüm mezunu olan öğrencilerin mesleki bilgilerinin diğer bölüm mezunlarından yüksek olduğu düşünülebilir.

- Araştırmanın H_9 hipotezi geçerlidir. Mesleğini kişiliklerine uygun bir meslek olarak gören öğrencilerin puanının her iki faktörde yüksek olduğu saptandı. Duygusal zekanın yüksek çıkmasında, Türkiye'deki sağlık çalışanı eksikliği, mezuniyet sonrası iş imkanının yüksek olması gibi nedenlerin ve meslek algısı için sağlık çalışanlarının imaj, insanların sağlık çalışanlarına göstermiş oldukları saygı ve sevgi, başka kişilere yardım etme duygusu gibi insani faktörlerin etkili olduğunu söylenebilir.

- Araştırmanın H_{10} hipotezi, duygusal zeka ile uyumsuz; meslek algısı ile uyumlu ama olumsuz yöndedir. Duygusal zeka için hayır diyen öğrencilerin sayısal olarak fazla olduğundan ve meslek algısı kısmı ise öğrencilerin zihinlerinde düşündükleri meslek ile gerçekte eğitim öğrenime başlayıp gerçekten mesleği tanıdıklarında farklı düşünmelerinden kaynaklanıyor olabilir. Yani beklentileri ile algıları farklı olabilmektedir.

- Araştırmanın H_{11} hipotezi geçersizdir. Yani üniversiteye başladıktan sonra öğrencilerin duygusal zeka ve meslek algısında farklılık bulunmuştur. Üniversiteye başladıktan sonra öğrencilerin daha önceki düşünce ve beklentilerinde değişiklik olması doğaldır.

- Araştırmanın H_{12} hipotezi geçerlidir. Duygusal zeka ve meslek algısında öğrenciler mutlaka mesleği ile ilgili alanda çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin doğru tercih yaptığı ve devam ettikleri bölümün kişilik yapılarına uygun bir meslek olduğunu düşündükleri söylenebilir.

- Araştırmanın H_{13} hipotezi, duygusal zeka ile uyumsuz; meslek algısı ile uyumludur. Sağlık çalışanı olmaya hak kazanmak isteyen öğrencilerin; toplum sağlığını ve bireysel sağlığı yükseltmek, insani değerleri yerine getirmek amaçlarının baskın olduğu söylenebilir.

- Araştırmanın H_{14} hipotezi geçersizdir. Maddi durum, öğrencilerin ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılaması ve kişisel gelişim için etkilidir. Ancak duygusal zeka için sevgi, şefkat gibi değerler ve meslek algısı için ise mesleği sevme ve insanı değerlerin ağır basması gerekmektedir.

- Araştırmanın H_{15} hipotezi uyumsuzdur.

- Araştırmanın H_{16} hipotezi geçersizdir.

Duygusal zekanın geliştirilebilir ve yükseltilebilir olması; sadece üniversite döneminde değil okul öncesi dönemden itibaren öğrencilerin duygusal zeka düzeylerini arttıracak aktivite ve oyunlara yer verilmesi, üniversite öğrencilerinin duygusal gelişmesini sağlamaya yönelik ders dışı seminer, panel vb. faaliyetlerin düzenlenmesi ve sağlık alanı başta olmak üzere insan ilişkilerinin yoğun olduğu mesleklere yönelik eğitim verilen fakülte ve yüksekokulların müfredatlarında duygusal zekayı geliştirmeye yönelik derslere ağırlık verilmesi, bu derslerin öğrenci müfredatında her dönem alabilecek şekilde düzenlenmesi yararlı olacaktır.

Öğrencilerin mesleği tercih etmelerinde yaşanabilecek olumsuzlukları en aza indirebilmek için meslek seçiminde rehberlik hizmetleri verilmesi, mezuniyetten sonraki çalışma alanları tanıtılarak, mesleğe farklı bakış açısı kazandırılması ve öğrencilerin hedeflerini belirlemesine yardımcı olunması meslek algısını geliştirmede faydalı olacaktır.

Beklendiği gibi bu çalışma; öğrencilerin meslek seçiminde farkındalığı arttıracaktır. Bu konuda gelecekte daha kapsamlı araştırmalar yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Acar, F. (2002). ‘‘Duygusal Zeka ve Liderlik’’, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.12, S.12, ss.53-68.

Akçay, H. (1998). ‘‘Hemşirelikte Güç ve Örgütlenmenin Önemi’’, *Türk Hemşireler Dergisi*, C.48, S.5, ss.1-32.

Aksaraylı, M. ve Özgen, I. (2008). ‘‘Akademik Kariyer Gelişiminde Duygusal Zekanın Rolü Üzerine Bir Araştırma’’, *Ege Akademik Bakış Dergisi*, C.8, S.2, ss.755-769.

Ali Kemal, T. (2008). *Beden Eğitimi Öğrencilerinde Duygusal Zeka Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No. 224894).

Andsoy, I. I., Güngör, T. ve Bayburtluoğlu, T. (2012). ‘‘Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşireliği Tercih Etme Nedenleri ve Mesleğin Geleceği İle İlgili Görüşleri’’, *Bahkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, C.1, S.1, ss.124-130,

Anonim, 2005. Hacettepe Üniversitesi, <http://www.bdb.hacettepe.edu.tr/tarihce.shtml> (Erişim: 06.05.2016).

Anomin, 2015. Marmara Üniversitesi, <https://sbf.marmara.edu.tr/bolumler/fizyoterapi-ve-rehabilitasyon-bolumu/> (Erişim: 07.05.2016).

Anomin, 2016. Ankara Üniversitesi, <http://health.ankara.edu.tr/sosyal-hizmet-bolumu-tanitim/> (Erişim: 08.05.2016).

Arifoğlu, R. ve Razi, G.S. (2011). “Birinci Sınıf Hemşirelik Öğrencilerinin Empati ve İletişim Becerileriyle İletişim Yönetimi Dersi Akademik Başarı Puanı Arasındaki İlişki”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, C.4, S.1, ss.7-11.

Aslan, Ş. (2009). *Duygusal zeka ve dönüşümcü, etkileşimci liderlik*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Aşan, Ö ve Özyer, K. (2003). “Duygusal Zekaya Etki Eden Demografik Faktörlerin Saptanmasına Yönelik Ampirik Bir Çalışma”, *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.21, S.1, ss.151-167.

Avşar, G. ve Kaşıkçı, M. (2010). “Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinde Duygusal Zeka Düzeyi”, *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, C.13, S.1, ss.1-6.

Ayça, K. (2003). *Ergenlerde duygusal zeka ile karar verme stratejileri arasındaki ilişki*, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No.140908).

Cooper, R. K. ve Sawaf, A. (2003). *Liderlikte Duygusal Zeka*, çev. Zelal B. Ayman ve Banu Sancar, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Çakar, U. ve Arbak, Y. (2004). “Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zeka İlişkisi ve Duygusal Zeka”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.6, S.3, ss.23-48.

Çubukçu, İ. ve öte.(2010). “MYO Öğrencilerinin Duygusal Zeka Derecelerinin Okudukları Bölümlere Ve Başarı Durumlarına Göre Değerlendirilmesi”, http://www.myo-os.duzce.edu.tr/dosya/cd/pdf/MYO_OS_8007.pdf, (Erişim: 08.03.2016).

Demet D. (2010). *Hemşirelik yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile empati becerileri arasındaki ilişki*, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No. 302671).

Deniz, M. E. ve Yılmaz, E. (2004, Temmuz). “Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Zeka Yetenekleri ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki”, *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 06-09 Malatya,

Derya Beydağ, K., Gündüz, A. ve Gök Özer, F. (2008). “Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Eğitimlerine ve Mesleklerine Bakış Açıları, Meslekten Beklentileri”, *Pamukkale Tıp Dergisi*, C.1, S.3, ss.137-142.

Dinç, S., Kaya, Ö. ve Şimşek, Z. (2007). “Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleği Hakkındaki Bilgi, Düşünce ve Beklentileri”, *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, C.10, S. 1, ss.1-9.

Doğan, S. ve Demiral, Ö. (2007). “ Kurumların Başarısında Duygusal Zekanın Yeri ve Önemi”, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, C.14, S.1, ss.209-230,

Duygu, K. (2008). *Anasınıfına devam eden çocukların duygusal zeka ve sosyal uyum becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No. 218473).

Ebeler Derneği, (2011). Ebelik Mesleğinin Tanımı, Çalışma Alanları İle Görev Yetki ve Sorumlulukları, http://www.turkebelerdernegi.com/index.php?option=com_content&task=view&id=182&Itemid=113 (Erişim: 05.05.2016).

E-Hemşire, (2012). Hemşirelerin Çalışma Alanları, <http://www.e-hemsire.com/blog> (Erişim:04.05.2016).

Emine G. (2006). *Üniversite öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile stresle başa çıkma tutumları arasındaki ilişki*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No. 186622).

Erdoğdu, Y. (2008). “Duygusal Zeka'nın Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C.7, S.23, ss.62-76.

Ergin, E, F. (2000). “*Üniversite öğrencilerinin sahip oldukları duygusal zeka düzeyi ile 16 kişilik özelliği arasındaki ilişki üzerine bir araştırma*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Erginsoy, D. (2002). “*Duygusal Zeka ve Kişilerarası İlişkiler Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Eskimez, Z., Öztunç, G. ve Alparslan, N. (2008). “Lise Son Sınıfta Okuyan Kız Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine İlişkin Görüşleri”, *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, C. 15, S. 1, ss.58-67.

Fadime T. (2014). “*Hemşirelerin meslek algısı*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Fatoş, K. (2002). “*Hemşirelerin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri*”, Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No.115673).

Girgin, G. (2009) “Öğrencilerinde Duygusal Zekanın Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *KKTC Milli Eğitim Dergisi*, S.3, ss.1-12.

Goleman, D. (2011). *Duygusal Zeka Neden IQ’ dan daha önemlidir?*. çev. Seçkin Yüksel. İstanbul: Varlık Yayınları.

Göz, F. ve Erkan, M. (2006). “Sağlık Memurluğu Öğrencilerinin Mesleki Düşünce Görüş ve Sorunları”, *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, C.1, S. 2, ss.37-50,

Gürbüz, S. ve Yüksel, M. (2008). “Çalışma Ortamında Duygusal Zeka: İş Performansı, İş Tatmini, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Bazı Demografik Özelliklerle İlişkisi”, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, C.9, S.2, ss.174-190,

T.C. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, (1981). Yükseköğretim Kanunu, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf> (Erişim: 04.05.2016).

T.C. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, (1981). Hemşirelik Kanunu, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.6283.pdf> (Erişim: 04.05.2016).

İnce, S. ve Khorshid, L. (2015). “Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi”, *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, C.18, S. 3, ss.163-171.

İşmen, E. (2004). “Duygusal Zeka ve Aile İşlevleri Arasındaki İlişki”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.7, ss.55-75.

James, J. (1997). *Gelecek Yaşamda Düşünmek*. çev. Zülfü Dicleli. İstanbul: Boyner Holding Yayınları.

Kalkım, A. ve öte. (2015). “Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi Ve Etkileyen Değişkenlerin İncelenmesi”, *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, S.4, ss.41-60.

Karadağ, A. (2002). “Meslek Olarak Hemşirelik”, *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*, C.5, S.2, ss.55-62.

Karakaya, A. D. (2001). *Akdeniz Üniversitesi'ndeki hemşirelik öğrencilerinin empati becerileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kaya, H. ve Keçeçi, A. (2004). "Bir Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri", *İstanbul Üniversitesi F.N.H.Y.O. Dergisi*, C.13, S.52, ss.39-47.

Kırdağ, N. (2015). "Hemşirelik mesleğinin seçiminde ilişkili olan faktörler", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, C.8, S. 4, ss.226-231.

Kırklareli Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Faaliyet Raporu. (2015).

Kızgıt, S. ve Ergöl, Ş. (2011). "Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşireliği Algılayışı Hemşirelik Rollerine ve Hemşireliğin Geleceğine Bakışı", *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, C. 14, S. 2, ss.10-15.

Koç, Z. ve Sağlam, Z. (2008). "Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleğine İlişkin Görüşleri ve Mesleği Seçme Durumlarının Belirlenmesi", *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, C.12, S.3. ss.1-11.

Korkman, H. ve Deniz, M. E. (2014). "Üniversite Öğrencilerinin Bazı Demografik Değişkenlerinin Yükleme Karmaşıklığı, Duygusal Zeka ve Akıcı Zeka Çerçevesinde İncelenmesi", *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, C.2, S.2, ss.14-28.

Korkmaz, F. (2011). “Meslekleşme ve Ülkemizde Hemşirelik”, *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, C.18, S.2, ss.59-67.

Korkmaz, F. ve Görgülü, S. (2010). “Hemşirelerin, Meslek Ölçütleri Bağlamında Hemşireliğe İlişkin Görüşleri”, *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C.17, S.1, ss.1-17.

Kunduracı, Z. ve öte. (2012). “Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğrencilerinde Mesleki Farkındalığın Değerlendirilmesi”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, C. 2, S. 3, ss.186-192.

Kuzu, A ve Eker, F. (2010). “Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zeka ve İletişim Becerilerinin Diğer Üniversite Öğrencileri İle Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi”, *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, C.12, S.3, ss.14-29.

Levent A. (2006). *Liderlik ve duygusal zeka*, Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No. 192020).

Mayer J D. ve Salovey P.(1997). “*What Is Emotional Intelligence*”, New York: Basicbooks.

Meryem Esmâ D. (2006). “*Ergenlikte zeka bölümü, duygusal zeka ve akademik başarı arasındaki ilişki*”, Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No. 219734).

MTEGM. (2014). ‘‘Mesleki ve teknik eğitim strateji belgesi ve eylem planı (2014-2018)’’. http://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_08/13021358_mte_strateji_belgesi_eylem_plani_20142018.pdf (Erişim:05.05.2016).

Özpancar, N., Aydın, N. ve Akansel, N. (2008). ‘‘Hemşirelik 1. Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleği İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi’’, *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, C. 12, S. 3, ss. 9-17.

Resmi Gazete, (2010). Hemşirelik Yönetmeliği, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/03/20100308-4.htm> (Erişim: 04.05.2016).

Salovey P. ve Mayer J D. (1990). *Emotionall intelligence*. California: Baywood Publishing.

San Turgay, A. ve öte. (2005). ‘‘Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleği Algılayışları’’, *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, C. 8, S. 1, ss.54-62.

Sarıkaya, T. ve Khorshıd, L. (2009). ‘‘Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi’’, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, C.7, S. 2, ss.393-423.

Sema D. (2015). *Sağlık kurumları işletmeciliği lisans programlarının müfredatlarının incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No. 383859).

Sevda Y. (2007). *Duygusal zeka ve akademik başarı arasındaki ilişki*, Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No.210488).

Sevil G. (2012). *Ebelik bölümü öğretim üyelerinin bakış açısından Türkiye’de ebelik mesleğinin profesyonelleşme sürecindeki sorunlar ve çözüm önerileri*, Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Mersin. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No. 314347).

Sevindik, F., Uncu, F. ve Güneş Dağ, D. (2012). “Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi*, C.26, S.1, ss.21-26.

Songül P. (2013) *Güzel sanatlar ve spor lisesi müzik bölümü öğrencileri ile diğer lise öğrencilerinin duygusal zeka düzeylerinin karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No. 333811).

Stein J. S ve Book E. H. (2003). *EQ Duygusal Zeka ve Başarının Sırrı*. çev. Müjde Işık. İstanbul: Özgür Yayınları

Şirin, A. ve öte. (2008). “Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Mesleği Uygulamaya Yönelik Görüşleri”, *Dirim Tıp Gazetesi*, S. 83, ss.69-75.

Tambağ, H. ve Öte. (2014). “Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler”, *Hemşirelikte Eğitim Ve Araştırma Dergisi*, C.11, S1, ss.41-46.

Taşkın Yılmaz, F. , Tiryaki Şen, H. ve Demirkaya, F. (2014). “Hemşirelerin ve Ebelerin Mesleklerini Algılama Biçimleri ve Gelecekte Beklentileri”, *Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi*, C.1, S.3, ss.130-139.

Tingaz, E. ve Hazar, M. (2014). “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği İle Bazı Öğretmen Adaylarının Duygusal Zeka ve Mutluluklarının Karşılaştırılması”, *International Journal of Science Culture and Sport*, S.1, ss.745-756.

Titrek, O. (2011). *IQ’ dan EQ’ ya Duyguları Zekice Yönetme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık

Titrek, O., Hakkakul, M, A. ve Varlı, S. (2015). “Hemşirelik Bölümü Staj Uygulamalarının Etkililik Düzeyine İlişkin Öğrenci ve Rehber Hemşirelerin Görüşleri”, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C.15, S.1, ss. 264-280,

Tuğrul, C. (1999). “Duygusal Zeka”, *Klinik Psikiyatri Dergisi*, C.2, S.1, ss.12-20,

Turgay B. (2014). *Meslek lisesi öğrencilerinin okullarına ve mesleki eğitime yönelik görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No. 370182).

Türk Dil Kurumu, (2006). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5731d364445464.03537491 (Erişim: 01.03.2016).

Uğur D. (2009). *Lise öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile problem çözme becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No.227445).

Ulusoy M. F. ve Görgülü R. S. (2000). *Hemşirelik Esasları: Temel Kuram, Kavram, İlke ve Yöntemler*. Ankara: 72 TDFO Ltd.Şti.

Ulusoy, F. (1190). “Hemşireliğin Meslekleşmesi”, *Türk Hemşireler Dergisi*, C.39, S.1, ss.13-16.

Ünal, S. (2008). “Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyodemografik Özellikleri ve Hemşirelik Mesleğini Seçme Nedenleri”, *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, C.16, S.63. ss.179-187.

Ünlü, S. , Özgür, Ö ve Babacan Gümüş, A. (2008). “Hemşirelik Yüksekokulundaki Öğrencilerin Hemşirelik Mesleği ve Eğitimi ile ilgili Görüş ve Beklentileri” *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, C.24, S.1, ss.43-56.

Ünsar S. ve öte. (2009). “Edirne Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri”, *Üniversite ve Toplum*, C.9, S.1, ss.13-27.

Yeniçeri, N. ve öte. (2015). “Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Duygusal Zeka ve Empati İlişkisi”, *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, C.19, S.2, ss. 99-107.

Yeşilyaprak B. (2001). “Duygusal Zekanın Eğitim Açısından Doğurguları”, *Eğitim Yönetimi Dergisi*, S. 25, ss.139-146.

Yıldırım, A. (2001). “Meslekleşme ve Hemşirelik”, *Hemşirelik Forumu Dergisi*, C.4, ss.23-25.

Yılmaz Karabulutlu, E., Yılmaz, S. ve Yurttaş, A. (2011). “Öğrencilerin Duygusal Zeka Düzeyleri İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki”, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, C. 2, S. 2, ss.75-79.

Yılmaz, E. ve Özkan, S. (2011). “Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, C.4, S.1, ss.39-52.

Yurtsal, Z. B. ve öte. (2014). “Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik 1. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Mesleğe İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi”, *Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C.2, S.2, ss.15-25.

Yükseköğretim Kurumu, (2015). Yükseköğretim Program Atlası, <https://yokatlas.yok.gov.tr/> (Erişim: 04.05.2016).

Zeynep K. (2012). *Eğitim bilimleri fakültesi öğrencilerinin duygusal zekanın çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez No. 311780).

EKLER

EK 1. Anket Formu

ANKET FORMU

Bu çalışma öğrencilerin mesleki yaşamında büyük bir öneme sahip olan duygusal zeka ve mesleki algılarının değerlendirilmesi amacıyla yapılmaktadır. Elde edilen veriler yalnız araştırmacılar tarafından ve bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Sorulara vereceğiniz samimi ve doğru cevaplar çalışmanın güvenilir olmasında etkili olacaktır. Lütfen her soruyu dikkatle okuyup içtenlikle cevaplayınız.

Katılımınız ve hassasiyetiniz için çok teşekkür ederim.

Gürcan ZORLU

Kırklareli Üniversitesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği Anabilim Dalı
Sağlık Kurumları İşletmeciliği Yüksek Lisans Öğrencisi
Danışman: Doç. Dr. Aygül YANIK

BÖLÜM 1: GENEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz? 1) Erkek 2) Kadın

2. Yaşınız?

3. Bölümünüz?

1) Hemşirelik 2) Ebelik 3) Beslenme ve Diyetetik
4) Çocuk Gelişimi 5) Sağlık Kurumları İşletmeciliği

4. Sınıfınız?

1) 1. Sınıf 2) 2. Sınıf 3) 3. Sınıf 4) 4. Sınıf

5. Annenizin eğitim durumu nedir?

1) Okur-Yazar Değil 4) Lise Mezunu
2) Okur-Yazar 5) Yüksekokul / Fakülte Mezunu
3) İlkokul / Ortaokul Mezunu

6. Annenizin mesleği nedir?

1) İşçi / Memur 2) Serbest Meslek 3) Ev Hanımı 4) Emekli
5) Diğer.....

7.Babanızın eğitim düzeyi nedir?

- 1) Okur-Yazar Değil 4) Lise Mezunu
2) Okur-Yazar 5) Yüksekokul / Fakülte Mezunu
3) İlkokul / Ortaokul Mezunu

8.Babanızın mesleği nedir?

- 1) İşçi / Memur 2) Serbest Meslek 3) Emekli
4) Çalışmıyor 5) Diğer.....

9.En son mezun olduğunuz okul nedir?

- 1) Düz Lise 2) Meslek Lisesi 3) Anadolu Lisesi 4) Üniversite

10,En son mezun olduğunuz bölüm nedir?

- 1) Sayısal 2) Eşit Ağırlık 3) Diğer mesleki bölümler

11.Sağlık Yüksek Okuluna gelmeden önce mesleğiniz hakkında ne düşünüyordunuz?

- 1) Hiç bir düşüncem yoktu.
2) Toplumda saygınlığı olan kişiliğime uygun olan bir meslek olarak görüyordum.
3) Genel olarak olumsuz duygu ve düşüncelerim vardı.
4) İş imkanı olan meslek
5) Diğer.....

12.Okula başladıktan sonra bu düşüncenizde değişim oldu mu?

- 1) Evet 2) Biraz 3)Hayır

13 Değişim olduysa; ne tür bir değişim oldu ?

- 1) Düşüncelerimde hayal kırıklığına uğradım ve mutsuzum.
2) Almakta olduğum eğitimle bakış açılarımda olumlu yönde farklılık oldu.

14.Mezun olduktan sonra;

- 1) Mutlaka mesleğimle ilgili alanda çalışmak istiyorum.
2) Mesleğimle ilgili alanda çalışmayı düşünmüyorum.

15.Mesleğinizin geleceği için düşünceniz nedir?

- 1) İyimserim 2) Orta Düzeyde 3) Kötümserim
4) Diğer.....

16. Ailenizin toplam geliri (TL)?

- 1) 1000 ve daha az 2) 1001 – 1500 3) 1501-2000 4) 2001 ve 2500
5) 2501 ve üzeri

17. Kaldığınız ev?

- 1) Kira 2) Kendimize ait 3) Lojman
4) Diğer.....

18. Sürekli yaşadığınız bölge ?

- 1) Marmara Bölgesi 3) İç Anadolu Bölgesi 5) Karadeniz Bölgesi
2) Ege Bölgesi 4) Akdeniz Bölgesi 6) Doğu Anadolu Bölgesi
7) Güneydoğu Anadolu Bölgesi

EK 2. Duygusal Zeka Ölçeği

Aşağıdaki ifadelere ne derece katıldığınızı (X) ile işaretleyerek belirtiniz.	Tamamen katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Çok az katılmıyorum	Çok az katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1.Sağduyumun bir ürünü olan olumlu ve olumsuz duygularımın her ikisini de hayatıma yön vermede kullanırım.	1	2	3	4	5	6
2.Olumsuz duygularımla hayatımda ne gibi değişiklikler yapmam gerektiğini ortaya koyarım.	1	2	3	4	5	6
3.Baskı altında sakinimdir.	1	2	3	4	5	6
4.Duygularımı her an kendime uygun bir şekilde ifade edebilirim.	1	2	3	4	5	6
5.Kendimi tehdit ve tehlike altında hissettiğim zaman, kendime hakim olup ne yapmam gerektiği konusunda kendimi odaklayabilirim.	1	2	3	4	5	6
6.Kendimi tehdit ve tehlike altında hissettiğim zaman, büyük ölçüde olumlu duygularla hareket ederim(mizah, eğlence, şaka ve mücadeleci vb.)	1	2	3	4	5	6
7.Neler hissettiğimin farkındayım.	1	2	3	4	5	6
8.Bazı şeyler yolunda gitmeyip(alt üst olduğu zaman) yeniden kolayca soğukkanlı olabilirim.	1	2	3	4	5	6
9.Başkalarının problemlerini dinlemede oldukça iyimdir.	1	2	3	4	5	6
10.Olumsuz duyguların beni uzun süre etkilemesine izin vermem.	1	2	3	4	5	6
11.Başkalarının duygusal ihtiyaçlarına duyarlıyım.	1	2	3	4	5	6
12.Başkalarının üzerinde sakinleştirici etkim vardır.	1	2	3	4	5	6
13.Bir başarısızlık durumunda başarabilmek için tekrar tekrar deneyecek gücüm vardır.	1	2	3	4	5	6
14.Hayatta karşılaştığım güçlüklerle çözüm bulmaya çalışırım.	1	2	3	4	5	6

15. Diğer insanların mizacına, ihtiyaçlarına ve güdülerine tepkilerde bulunurum.	1	2	3	4	5	6
16. Kolayca dikkat, sükunet ve hazır olmayı gerektirecek durumlara girebilirim.	1	2	3	4	5	6
17. Zaman uygunsa, olumsuz duygularımı, hatalarımı değerlendirir ve olumsuzluk sebebinin ne olduğunu bulmaya çalışırım.	1	2	3	4	5	6
18. İşler yolunda gitmediği zaman kendime hakim olurum.	1	2	3	4	5	6
19. Sağlığım için gerçek duygularımdan haberdar olmak çok önemlidir.	1	2	3	4	5	6
20. Doğrudan ifade edilmese bile başkalarının duygularını kolayca anlayabilirim.	1	2	3	4	5	6
21. İnsanların duygularını yüz ifadelerinden anlamada başarılıyım.	1	2	3	4	5	6
22. Bir görev söz konusu olduğu zaman olumsuz duygularımdan kolayca sıyrılabilirim.	1	2	3	4	5	6
23. Başkalarının belirgin olmayan ihtiyaçlarını kolayca sezebilirim.	1	2	3	4	5	6
24. İnsanlar benim diğer insanların duygularını etkilediğimi düşünürler.	1	2	3	4	5	6
25. Gerçek duygularından haberdar olan insanlar kendi hayatlarını daha kolay yönetirler.	1	2	3	4	5	6
26. Genellikle başka insanların karamsarlıklarını kolaca iyimserliğe çevirebilirim.	1	2	3	4	5	6
27. Bir ilişkiyle ilgili tavsiye isteyenler için uygun biriyim.	1	2	3	4	5	6
28. Başkalarının duygularına güçlü bir şekilde uyarım.	1	2	3	4	5	6
29. Kendi kişisel amaçlarına ulaşmada başkalarına yardımcı olurum.	1	2	3	4	5	6
30. Olumsuz duygularımdan kısa sürede sıyrılabilirim.	1	2	3	4	5	6

EK 3. Meslek Algısı Ölçeği

Aşağıdaki ifadelere ne derece katıldığınızı (X) ile işaretleyerek belirtiniz.	Tamamen katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Çok az katılmıyorum	Çok az katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Mesleğim yoğun iletişim gerektiren bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
2. Mesleğim bağımsız uygulamaları olan bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
3. Mesleğim fedakarlık gerektiren bir meslektir	1	2	3	4	5	6
4. Mesleğim bilgiye dayalı bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
5. Mesleğim beceriye dayalı bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
6. Mesleğim diğer sağlık meslekleriyle eşdeğer statüdedir.	1	2	3	4	5	6
7. Mesleğim diğer sağlık meslekleriyle eşdeğer prestije sahiptir.	1	2	3	4	5	6
8. Mesleğim toplumda saygın bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
9. Mesleğim mesleği problem çözme becerilerinin kullanımını gerektirir.	1	2	3	4	5	6
10. Mesleğim yükseköğrenim gerektiren bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
11. Mesleğim bilime dayanan bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
12. Mesleğim toplum tarafından takdir edilen bir meslektir.	1	2	3	4	5	6

13. Mesleğim doyum verici bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
14. Mesleğim stresli bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
15. Mesleğim sağlık hizmetlerinde hayati önem taşıyan bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
16. Mesleğim teknoloji kullanımını gerektiren bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
17. Mesleğim kariyer yapılabilen bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
18. Mesleğim çalışma koşulları ağır olan bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
19. Mesleğim ekip çalışması gerektiren bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
20. Mesleğim nöbet tutulmasını gerektiren bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
21. Mesleğim yorucu bir meslektir	1	2	3	4	5	6
22. Mesleğim diğer sağlık meslekleri tarafından saygı duyulan bir meslektir.	1	2	3	4	5	6
23. Mesleğim diğer sağlık mesleklerinden daha fazla prestijli bir meslektir	1	2	3	4	5	6
24. Mesleğim kavramsal beceri gerektirir.	1	2	3	4	5	6